2024/2233

2024.10.10.

AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2024/2233 ÁLLÁSFOGLALÁSA

(2024. április 11.)
az Európai Unió 2022-es pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatok szerves részét képező észrevételekkel, III. szakasz – Bizottság és végrehajtó ügynökségek

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

— tekintettel az Európai Unió 2022. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára, III. szakasz – Bizottság,

— tekintettel a végrehajtó ügynökségek 2022. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozataira,

— tekintettel eljárási szabályzata 99. cikkére és V. mellékletére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság, a Fejlesztési Bizottság, a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság, a Környezetvédelmi Bizottság, a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság, a Regionális Fejlesztési Bizottság, a Kulturális és Oktatási Bizottság, az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság, valamint a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére,

— tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság levelére,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A9-0139/2024),

— tekintettel a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról, többek között az új saját források bevezetésére vonatkozó ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra,

Politikai prioritások

1. emlékeztet az Európai Unióról szóló szerződésben (EUSZ) és az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (EUMSZ) rögzített alapelvek és értékek iránti szilárd elkötelezettségére, beleértve az EUMSZ 317. cikkében meghatározott hatékony és eredményes pénzgazdálkodást és az EUMSZ 325. cikkében meghatározott csalás elleni küzdelmet és az uniós pénzügyi érdekek védelmét;

2. kiemeli, hogy az uniós költségvetés fontos szerepet játszik az Unió politikai prioritásainak megvalósításában, valamint előre nem látható helyzetek – például a Covid19-világjárvány, nemzetközi konfliktusok vagy válságok és következményeik – esetén a tagállamok támogatásában; e tekintetben megjegyzi, hogy az uniós költségvetésből származó beruházások és támogatások továbbra is relevánsak a tagállamok és régiók közötti egyenlőtlenségek csökkentése, a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás előmozdítása, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, és ezáltal az uniós polgárok mindennapi életének és a gazdasági hatások Unión belüli javítása szempontjából; sürgeti a Bizottságot, hogy ne fogja vissza az európai zöld megállapodásban meghatározott éghajlat-politikai célok eléréséhez szükséges sebességet és ambíciót, és hangsúlyozza, hogy növelni kell az ehhez szükséges beruházásokat; hangsúlyozza, hogy 2022-ben az Unió jóval elmaradt a 2030-ra, 2040-re és 2050-re kitűzött éghajlat-politikai célok eléréséhez szükséges hatékonysági szinttől;

3. hangsúlyozza, hogy a költségvetés megfelelő módon és időben történő végrehajtása hozzájárul a különböző szakpolitikai területeken felmerülő szükségletek és kihívások hatékonyabb és eredményesebb kezeléséhez; hangsúlyozza, hogy ha a 2014–2020-as időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret végleges lezárása jelentette nyomás mellett korlátozott idő áll rendelkezésre több, különböző szabályok alapján működő eszköz egyidejű végrehajtására, az a végrehajtás késedelméhez, nagyobb számú hibához, szabálytalansághoz és csaláshoz vezethet; emlékeztet a Bizottságnak az Unió pénzügyi érdekeinek védelmében a szerződések őreként betöltött szerepére;

4. hangsúlyozza, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hozzájárul a tagállamok azzal kapcsolatos támogatásához, hogy kilábaljanak a Covid19-világjárvány gazdasági és társadalmi következményeiből, valamint a jövő kihívásait kezelni képes, reziliens Uniót hozzanak létre; tudomásul veszi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a REPowerEU hozzájárult az Ukrajna elleni orosz agressziós háború által előidézett, energiával kapcsolatos kihívások kezeléséhez; sajnálja, hogy a mérföldköveket nem határozták meg pontosabban, és kéri a Bizottságot, hogy az elfogadott mérföldkövekkel és célértékekkel összhangban kövesse nyomon a kapcsolódó intézkedések tagállamok általi végrehajtását;

5. kiemeli, hogy az uniós költségvetés 2022-ben döntő szerepet játszott az Ukrajna elleni orosz agressziós háború következményeinek kezelésében, nevezetesen az élelmiszer-ellátási láncok biztosítása, az energiával kapcsolatos kihívások kezelése, a tagállamok ukrán menekültek befogadásában való támogatása és az Ukrajna számára a polgárainak ellátásában való segítségnyújtás terén; megjegyzi, hogy ez nyomást gyakorolt a költségvetésre, és hogy minden rendelkezésre álló rugalmassági intézkedést kihasználtak; e tekintetben tudomásul veszi a többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálatának elfogadását, amely átcsoportosítja a forrásokat és új forrásokat gyűjt; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a Bizottság az uniós adósság visszafizetését illetően egyértelmű és megvalósítható ütemtervet terjesszen elő;

6. emlékeztet annak fontosságára, hogy a csalás, az összeférhetetlenség, a korrupció, a kettős finanszírozás és a pénzmosás minden formájának elkerülése érdekében valamennyi programban és minden kedvezményezett esetében szigorúan alkalmazzák az uniós pénzügyi szabályokat; ennek keretében emlékeztet a csalás elleni teljes uniós struktúra kulcsfontosságú szerepére, és aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyes tagállamok nem hajlandók együttműködni annak egyik elemével, nevezetesen az Európai Ügyészséggel;

7. emlékeztet annak fontosságára, hogy a válságokra való reagálás céljából létrehozott pénzügyi programok utólagos és félidős értékelését a megfelelőségen és a szabályszerűségen, a hatékonyságon, az eredményességen, a teljesítményen és a hosszú távú gazdasági hatásokon túlmenően e programok relevanciáját, koherenciáját és uniós hozzáadott értékét illetően is elvégezzék; megjegyzi, hogy a Covid19-világjárvány esetében alkalmazott válságreagálási eszközökkel kapcsolatos döntéseket hatalmas nyomás alatt hozták meg, bár ezeket az eszközöket 2026-ig fogják végrehajtani; hangsúlyozza, hogy a gyors reagálás nem mehet a kiadások megfelelő ellenőrzésének rovására, és ezért arra kéri a Bizottságot, hogy vonja le a tanulságokat ezekből az eszközökből;

8. emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz fontos szerepet játszik a Covid19-világjárványt követő gazdasági visszaesés kezelésében, emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljesítési modellje sokkal enyhébb követelményeket támaszt a Bizottság felé, és csökkenti a Bizottság tagállamokra háruló ellenőrzési terheit; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Számvevőszék a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz értékelése során hiányosságokat tárt fel a Bizottság előzetes értékelésében és az utólagos ellenőrzésekben, és úgy véli, hogy továbbra is hiányosságok tapasztalhatók a tagállamok jelentéstételi és ellenőrzési rendszereiben; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ezek a hiányosságok „ellenőrzési mérföldkövek” meghatározásához vezettek, ami azt jelzi, hogy az érintett tagállami rendszerek nem voltak teljesen működőképesek a tervek végrehajtásának megkezdésekor, ami kockázatot jelent a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiadásainak szabályszerűségére és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére nézve;

9. hangsúlyozza az összeférhetetlenség kockázatát azokban az esetekben, amikor az uniós költségvetés végrehajtásában bármely szinten részt vevő szereplők a gazdasági érdeken kívüli okok miatt kockázatot jelenthetnek; megjegyzi, hogy a tagállamok és régiók között rendkívül széttagolt az összeférhetetlenséggel kapcsolatos jogi keret, és felszólít arra, hogy a bizottsági iránymutatás biztosítsa a jogi egyértelműséget és mozdítsa elő az egységes értelmezést és alkalmazást; támogatja a Számvevőszék 6/2023. sz. különjelentésében szereplő azon észrevételt, hogy „az adatbányászat a különböző forrásokból származó információk összehasonlítása révén segíthet az esetleges összeférhetetlenségek feltárásában”;

10. hangsúlyozza az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF), az Európai Ügyészség (EPPO), az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynöksége (Eurojust) és a Bűnüldözési Együttműködés Európai Uniós Ügynöksége (Europol) által a korrupció elleni küzdelemben betöltött szerepet; az Európai Ügyészség és az OLAF kapacitásainak és az egymással folytatott együttműködés további megerősítését, valamint hatáskörük pontosabb meghatározását szorgalmazza; nagyra értékeli az Európai Ügyészségnek az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalások és egyéb bűncselekmények kivizsgálásával és büntetőeljárás alá vonásával kapcsolatos erőfeszítéseit, és hangsúlyozza, hogy feladatai érdemi ellátásához az Európai Ügyészségnek teljes mértékben függetlennek és pártatlannak kell lennie; emlékeztet annak fontosságára, hogy megfelelő pénzügyi és emberi erőforrásokkal lássák el az Európai Ügyészséget és az OLAF-ot; az uniós szervek teljes személyzetére alkalmazandó közös korrupcióellenes szabályok bevezetését szorgalmazza, valamint kéri, hogy tegyék kötelezővé az intézményközi átláthatósági nyilvántartást valamennyi uniós intézmény és ügynökség számára annak biztosítása érdekében, hogy ne sérüljön az egyes uniós intézményektől megkövetelt függetlenség; megismétli, hogy uniós és tagállami szinten is növelni kell az erőfeszítéseket a csalás elleni küzdelemben, szoros együttműködésben az Európai Ügyészséggel és az OLAF-fal;

11. hangsúlyozza, hogy egyes tagállamokban romlik a jogállamiság helyzete, és kiemeli az uniós költségvetés védelmét szolgáló jogállamisági feltételrendszer kiemelt jelentőségét; kéri a Bizottságot, hogy teljes mértékben használja ki a rendelkezésre álló eszközöket az uniós értékek súlyos megsértése egyértelmű kockázatának kezelésére és haladéktalanul alkalmazza a feltételrendszerről szóló rendeletet, amikor a jogállamiság megsértése az Unió pénzügyi érdekeit érintheti; támogatja, hogy mindaddig zárolják az uniós forrásokat, amíg nem teljesülnek maradéktalanul a feltételek, továbbá ne engedjenek a zsarolásnak; sürgeti a Bizottságot, hogy garantálja a különböző alapok és jogalkotási eszközök egységes, átfogó és integrált megközelítését, valamint a különböző finanszírozási eszközök esetében ne alkalmazzon technokratikus és ellentmondásos megközelítést;

12. a jogállamiság elvével összefüggésben hangsúlyozza, hogy egyértelmű normákról kell gondoskodni és biztosítani kell a hatalmi ágak tényleges szétválasztását; kiemeli, hogy valamennyi uniós intézménynek és szervnek teljes mértékben tiszteletben kell tartania a jogállamiság elvét és az igazságszolgáltatás függetlenségét, és tartózkodnia kell attól, hogy a független igazságszolgáltatási rendszeren kívül fegyelmi tanácsként járjon el; kiemeli, hogy jogszabályok megsértése esetén az érintett uniós intézményeknek vagy szerveknek, illetve a nemzeti hatóságoknak felelősséget kell vállalniuk; hangsúlyozza, hogy el kell kerülni a tisztességtelen feljelentési vagy visszaélés-bejelentési eljárásokat, és hogy ezeknek az eljárásoknak egyértelmű jogállamisági normákon kell alapulniuk;

13. tudomásul veszi a Bizottság által a feltételrendszerről szóló rendelet keretében 2022-ben hozott intézkedéseket, és úgy véli, hogy azokat jelentős késéssel és elhúzódó politikai fontolgatást követően vezették be; kéri a Bizottságot, hogy végezzen alapos értékeléseket és biztosítson megfelelő ellenőrzési mechanizmusokat a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás és az uniós költségvetés védelmének garantálása érdekében azokban a jelenlegi és jövőbeli esetekben, amikor az uniós értékek és a jogállamiság tiszteletben tartásának hiánya kihat az Unió pénzügyi érdekeire vagy ezzel fenyeget;

14. üdvözli a felülvizsgált uniós pénzügyi szabályokról 2023 decemberében folytatott tárgyalások során elért megállapodást; üdvözli különösen az uniós források digitális eszközök révén történő nyomon követésével és az interoperabilitással kapcsolatos fejlesztéseket, amelyek meg fogják erősíteni az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét, korai felismerési és kizárási rendszer (EDES) célzott kiterjesztését a 2027. évi többéves pénzügyi keret utáni megosztott irányításra, a jogállamisági feltételrendszerre és az uniós értékekre való hivatkozást, az EUSZ 2. cikkében foglaltaknak megfelelően, valamint a kis- és középvállalkozásoknak és az egyéni pályázóknak nyújtott támogatás nagyon alacsony értékű támogatások bevezetésével történő egyszerűsítésének lehetőségét;

15. emlékezteti a Bizottságot, hogy az uniós költségvetés méltányos elosztásának garantálása érdekében minden olyan jogalkotási javaslatot, amelynek jelentős gazdasági, társadalmi és környezeti hatása van, szilárd és alapos hatásvizsgálatnak kell kísérnie, többek között az uniós polgárok megélhetési költségeire, a kedvezményezettek és a közigazgatás bürokráciájának szintjére, valamint a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kérdésekre gyakorolt hatást illetően; hangsúlyozza, hogy ez a Bizottság minőségi jogalkotási programjának részét képezi; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak teljesen semleges és pártatlan módon kell elvégeznie a hatásvizsgálatokat; elvárja továbbá, hogy a Bizottság javítsa az érintett lehetőségek költség-haszon elemzését azáltal, hogy növeli az eltérő nézetekkel rendelkező, nyilvános konzultációkon részt vevő különféle érdekelt felek részvételi arányát;

16. kiemeli, hogy a nemek közötti egyenlőség az Unió egyik alapértéke, és azt az Európai Unió Alapjogi Chartája rögzíti; emlékeztet arra, hogy az Unió régóta elkötelezett a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítése mellett a politikai döntéshozatalban az egyenlőtlenségek azonosítása és orvoslása érdekében, valamint arra, hogy az a növekedéssel, a foglalkoztatással és a társadalmi kohézióval kapcsolatos uniós célkitűzések elérésének szükséges feltétele; hangsúlyozza, hogy folytatni kell a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő költségvetés-tervezés terén tett erőfeszítéseket, például a többéves pénzügyi keretben a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kiadások nyomon követésére szolgáló kísérleti módszertant, annak biztosítása érdekében, hogy a nemek közötti egyenlőség uniós költségvetésben való érvényesítése sikeres legyen;

17. emlékeztet arra, hogy az összetettebb szabályok és támogathatósági kritériumok hatálya alá tartozó kiadási területek esetében nagyobb a hibakockázat, és azok túlzott adminisztratív terhet rónak a támogatás kedvezményezettjeire, különösen az újonnan érkezőkre; megismétli, hogy a lehető legnagyobb mértékben egyszerűsíteni kell az uniós kiadási programokat, szilárd ellenőrzések és kontrollok révén teremtve egyensúlyt; hangsúlyozza, hogy az uniós alapok kezelésének, jelentésének és ellenőrzésének digitalizálása elengedhetetlen a potenciális kedvezményezettek méltányos hozzáférésének javításához, valamint ahhoz, hogy a források kezelése hatékonyabbá és átláthatóbbá váljon minden polgár számára;

18. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a különböző uniós szakpolitikákat – például a kohéziós politikát – szabályozó számos ágazati rendelet késői elfogadása jelentős késedelmet okozott a 2021–2027-es programozási időszak végrehajtásában; újfent sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a jobb földrajzi egyensúlyra törekedve tegyenek meg minden szükséges intézkedést a szakpolitikák helyi végrehajtásának további felgyorsítása érdekében, kiemelt figyelmet fordítva ugyanakkor a szabályoknak való megfelelésre, a projektek minőségére, az eredmények elérésére és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére; ezzel összefüggésben kiemeli azt a kockázatot, amelyet a fennálló kötelezettségvállalások jelentenek az uniós költségvetésre nézve, és amely esetleg jelentős kötelezettségvállalás-visszavonásokat eredményezhet, ami viszont csökkentené az uniós költségvetés hatását; kéri a Bizottságot, hogy tájékoztassa a mentesítésért felelős hatóságot arról, hogy milyen intézkedéseket kíván tenni e helyzet kezelése érdekében;

19. kéri a Bizottságot, hogy tegyen technikai segítségnyújtáshoz hasonló kezdeményezéseket a tagállamokon belüli felhasználási arány folyamatos növelése érdekében; kéri a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon a végrehajtás előrehaladását az egyes tagállamokban, különösen azokban az esetekben, ahol nem teljes mértékű vagy alacsony arányú a felhasználás, és nyújtson be a mentesítésért felelős hatóságnak országelemzéseket, amelyekben azonosítja a visszatérő problémákat és a helyzet javítása érdekében hozott intézkedéseket;

20. hangsúlyozza az uniós kohéziós politika fontosságát az uniós régiók gazdasági és területi konvergenciája és fejlődése, valamint a szociális jogok európai pillére végrehajtásának támogatása szempontjából; kiemeli a kohéziós alapok más uniós programokkal, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel összehangolt szinergiáit a közkiadások hatásának és hatékonyságának maximalizálása érdekében;

I. FEJEZET

Többéves pénzügyi keret

Az Európai Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozata, valamint költségvetési és pénzgazdálkodás

A beszámoló megbízhatósága

21. üdvözli, hogy a Számvevőszék a 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó költségvetés végrehajtásáról szóló éves jelentésében ([1]) megállapítja, hogy az Európai Unió 2022. évi összevont beszámolója megbízható; megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a Számvevőszék 2007 óta minden évben minősítés nélküli véleményt adott a beszámoló megbízhatóságáról;

22. megállapítja, hogy 2022. december 31-én az összes kötelezettség 577,2 milliárd EUR, az összes eszköz 445,9 milliárd EUR összeget tett ki; megállapítja, hogy a 131,3 milliárd EUR összegű eltérés a (negatív) nettó eszközöket mutatta, amelyek egyrészt a tartalékokból, másrészt az Uniónál 2022. december 31-ig felmerült kiadások jövőbeli költségvetésekből finanszírozandó részéből állnak;

23. megjegyzi, hogy 2022 végén a kedvezményezetteknél felmerült, de még vissza nem igényelt elszámolható kiadások becsült értéke, amelyet elhatárolt kiadásként rögzítettek, 148,7 milliárd EUR-t tett ki (2021: 129,9 milliárd EUR), amelyből 22,6 milliárd EUR a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz elhatárolt kiadásaihoz kapcsolódik;

24. megjegyzi, hogy az Egyesült Királyság kilépési folyamatát követő átmeneti időszak lejárta után a Bizottság becslése szerint a mérleg fordulónapján az uniós beszámoló 23,9 milliárd EUR nettó követelést mutatott ki az Egyesült Királysággal szemben (2021: 41,8 milliárd EUR), amelyből a becslések szerint 9,1 milliárd EUR-t a beszámoló fordulónapját követő 12 hónapban fognak kifizetni; úgy véli, hogy az Egyesült Királyságtól kapott, a becsült 9,1 milliárd EUR-t meghaladó összegeket a Bizottság hitelfelvételi és hitelnyújtási tevékenységei során keletkezett adósság csökkentésére kell fordítani;

25. megállapítja, hogy a Számvevőszék értékelte az Oroszország által Ukrajnával szemben provokáció nélkül indított, indokolatlan agressziós háború uniós beszámolóra gyakorolt hatását; üdvözli a Számvevőszék azon következtetését, hogy ezt a hatást megfelelően figyelembe vették és kimutatták az összevont éves beszámolóban;

26. üdvözli a Számvevőszék azon következtetését, hogy az összevont éves beszámoló híven tükrözi az eszközöket, kötelezettségeket, bevételeket és kiadásokat, beleértve a „NextGenerationEU” Európai Helyreállítási Eszközhöz (a továbbiakban: NGEU) kapcsolódó eszközöket, kötelezettségeket, bevételeket és kiadásokat;

Az uniós bevétel és kiadás jogszerűsége és szabályszerűsége

27. sajnálatát fejezi ki az uniós költségvetési kiadások jogszerűségéről és szabályszerűségéről szóló elutasító vélemény miatt, amelyet a Számvevőszék immár a negyedik egymást követő évben kiadott; kiemeli azon bizottsági és tagállami ellenőrzési mechanizmusok megerősítésének fontosságát, amelyeket a Számvevőszék nem tart megbízhatónak, és amelyek így veszélyeztetik az éves irányítási és teljesítményjelentés megbízhatóságát; tudomásul veszi a Számvevőszék azon következtetését, hogy a bevételek lényegi hibáktól mentesek, és a Számvevőszék által megvizsgált irányítási rendszerek általában véve eredményesek voltak;

28. aggódik amiatt, hogy a Számvevőszék becslése szerint a 2022. évi kiadások hibaszintje 4,2 %, ami több mint kétszerese a lényegességi küszöbnek; megjegyzi, hogy ez további romlást jelent az előző két évhez képest (2021-ben 3,0 %, 2020-ban pedig 2,7 %); aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék jelentős problémákat tárt fel a térítésen alapuló kiadások esetében, amelyek a Számvevőszék ellenőrzési alapsokaságának 66 %-át teszik ki, és amelyek esetében a becsült hibaszint 6 %; megjegyzi, hogy a Számvevőszék által feltárt hibák hatásait egyrészt lényegesnek, másrészt az adott év elfogadott kiadásaira nézve általános érvényűnek becsülik;

29. megjegyzi, hogy a Bizottság saját becslései szerint a kifizetéskori kockázat 2022-ben (2020-hoz és 2021-hez hasonlóan) 1,9 % volt, ami a lényegességi küszöb alatt van; megjegyzi, hogy a Bizottság az utólagos kontroll és további korrekció elvégzését követően fennmaradó lezáráskori kockázatot 0,9 %-ra becsüli; tudomásul veszi a Számvevőszék szerinti általános hibaarány és a Bizottság szerinti kifizetéskori kockázat közötti eltérést, amely a 2022. évi teljes uniós költségvetési kiadás tekintetében megfigyelhető, jóllehet nem minden kiadási területen; megjegyzi, hogy ez különösen nyilvánvaló az 1. és 2. fejezetben, akárcsak a múltban; megjegyzi továbbá, hogy a Bizottság kifizetéskori kockázatra vonatkozó becslései következetesen az alacsonyabb tartományba vagy a Számvevőszék statisztikai becslései alá esnek; üdvözli a Számvevőszék hibaszintre vonatkozó becslését, amely a meglévő kockázatok fontos mutatója; kéri, hogy a Számvevőszék szerinti általános hibaarány és a Bizottság szerinti kifizetéskori kockázat közötti ilyen eltérés elkerülése érdekében jussanak közös megegyezésre;

([1]) HL C, C/2023/103, 2023.10.4.

30. ismét aggodalmát fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy a Számvevőszék tapasztalata szerint a Bizottság kockázatértékelése számos területen valószínűleg alulbecsüli a kockázat szintjét; aggodalmát fejezi ki továbbá amiatt, hogy a Számvevőszék visszatérő hiányosságokat tárt fel a tagállamok 2. fejezet keretében végzett utólagos ellenőrzései kapcsán, ezért csak korlátozottan támaszkodhatnak a tagállamok munkájára;

31. hangsúlyozza, hogy az uniós költségvetés hibaszintjére vonatkozó, a Számvevőszék megbízhatósági nyilatkozatában bemutatott általános becslés az azon pénzösszegre vonatkozó becslés, amelyet nem kellett volna kifizetni, mert azt nem az alkalmazandó szabályokkal és rendeletekkel összhangban használták fel, nem pedig a csalásnak vagy a korrupciónak a mutatója; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az uniós költségvetés hibaszintjére vonatkozó általános becslés minden évben rossz benyomást kelthet a polgárokban;

32. emlékeztet arra, hogy a Számvevőszék ellenőrzési megközelítése és módszertana nemzetközi ellenőrzési standardokon alapul, amelyek előírják a tranzakciók szúrópróbaszerű, reprezentatív mintájának vizsgálatát, amelynek eredményeként adódik a hibaarányra vonatkozó becslés; emlékeztet arra, hogy a Számvevőszék különbséget tesz az alacsony kockázatú kiadások, azaz az egyszerűsített szabályok hatálya alá tartozó jogosultságalapú kifizetések és a magas kockázatú kiadások, azaz az összetett szabályok hatálya alá tartozó költségtérítés-alapú kifizetések között; megjegyzi, hogy ami a 2022. évi kiadásokat illeti, a Számvevőszék az ellenőrzési sokaság 66 %-át a magas kockázatú kiadások közül választotta ki (2021: 63,2 %) 110,1 milliárd EUR értékben, és a sokaság 34 %-a tartozott az alacsony kockázatú kiadások közé, 56,7 milliárd EUR értékben; megjegyzi, hogy a Számvevőszék 2022. évi becsült hibaaránya (4,2 %) elsősorban a „Kohézió, reziliencia és értékek” (az általános hibaarány 2,5 %-a), a „Természeti erőforrások és környezet (0,8 %), a „Szomszédság és a világ” (0,4 %) és az „Egységes piac, innováció és digitális gazdaság” (0,3 %) fejezetből adódik, amelyek többségét a Számvevőszék magas kockázatú kiadási területnek tekintette; megjegyzi, hogy a Bizottság az éves irányítási és teljesítményjelentésében magasabb, közepes és alacsonyabb kockázati szegmensekbe sorolja a kiadásokat; megjegyzi, hogy a Számvevőszék a kockázati kategóriákat nagymértékben a minta nagyságának meghatározására használja, hogy végső soron alátámassza a kiadások jogszerűségéről és szabályszerűségéről alkotott véleményét, míg a kockázati kategóriák Bizottság általi használata azoknak a területeknek az azonosítására szolgál, ahol további vezetői figyelemre van szükség a hibák kijavításához; hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék és a Bizottság különböző kockázati kategóriákat alkalmaz, ami megakadályozza, hogy a mentesítésért felelős hatóság az elírásból adódó alaki hibák és a lényeges adminisztratív hibák vonatkozásában összehasonlító elemzést végezhessen;

33. emlékeztet arra, hogy a Számvevőszék ellenőrzése a vizsgált évre összpontosít; mindazonáltal úgy véli, hogy a Számvevőszék éves jelentésében figyelembe veszi a többéves megállapításokat, különjelentéseiben pedig behatóbban foglalkozik a konkrét témákkal; megjegyzi, hogy e módszerrel szemben a Bizottság a több évet lefedő uniós programok és alapok teljes életciklusát, valamint a felülvizsgálat tárgyát képező év végét követő korrekciókat és visszafizettetéseket veszi figyelembe; úgy véli azonban, hogy ezen eltérő megközelítések nem adnak teljes körű magyarázatot a hibaarányok becslésében mutatkozó jelentős különbségekre;

34. emlékeztet arra, hogy az uniós kiadási programok kialakításuknál fogva több évre szólnak, következésképpen a hozzájuk kapcsolódó ellenőrzési rendszerek és irányítási ciklusok szintén több évet fognak át; emlékeztet arra, hogy a Bizottságnak a lezáráskori kockázatra vonatkozó becslései többéves perspektívával rendelkeznek, amelynek keretében több évet felölelve figyelembe veszik a korrekciókat és visszafizettetéseket; megjegyzi, hogy a Bizottság megközelítése az ellenőrzési stratégiákban meghatározott teszteken alapul, amelynek célja az uniós szabályoknak való megfelelés ellenőrzése, végső soron pedig annak megállapítása, hogy a pénzeszközöket vissza kell-e fizettetni a kedvezményezettekkel; megjegyzi, hogy a kifizetéskori kockázat e megközelítés részeként meghatározott tartománya hasonlít a Számvevőszék által becsült hibaarányok többségéhez, és azt a Bizottság az uniós költségvetés kitettségét kifejező legjobb becslésnek tekinti;

35. úgy véli, hogy a két megközelítés különböző célokat szolgál, és mindegyiknek megvannak a maga előnyei, hátrányai, erősségei és gyengeségei, és e megközelítéseket arra kell felhasználni, hogy kiegészítsék egymást, a különbségek és sajátosságok – például a különböző hibakoncepciók és az egyes intézmények által alkalmazott kockázati besorolás – megértése mellett; úgy véli, hogy a Számvevőszék hibaaránya az uniós költségvetés végrehajtására vonatkozó jogszerűségnek és szabályszerűségnek való megfelelés fontos mutatója; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság oldalán feltárt hiányosságokkal kapcsolatban a Számvevőszék és a Bizottság által megállapított arányok között jelentős eltérés mutatkozik; üdvözli e tekintetben a Számvevőszék megállapításait, észrevételeit és ajánlásait, amelyek nagyon hasznos hozzájárulást jelentenek a költségvetés irányításának és végrehajtásának további javításához a különböző irányítási módok keretében, valamennyi érdekelt fél részéről; sajnálja, hogy a kockázatelemzés önmagában figyelmen kívül hagyja a végrehajtott projektek valódi teljesítményét, minőségét, fenntarthatóságát és európai hozzáadott értékét; megismétli, hogy támogatja a Számvevőszék ellenőrzési megközelítését és módszertanát, amelynek minősítenie kell a korrekciós intézkedések általános hibaszintre gyakorolt hatását, és felkéri a Bizottságot, hogy a harmonizáció fokozása és a könnyebben összehasonlítható számadatok biztosítása érdekében működjön együtt a Számvevőszékkel;

36. megjegyzi, hogy a Számvevőszék és a Bizottság megállapításai számos kérdésben összhangban vannak, különösen a „Kohézió” fejezet szabálytalanságainak fő forrásait, valamint a „Természeti erőforrások és környezet” fejezetben foglalt piaci intézkedések és a vidékfejlesztés nagyobb kockázatait illetően; megjegyzi, hogy konkrétan a „Kohézió” esetében a Számvevőszék által azonosított és számszerűsített támogathatósági hibák egyes eseteit a Bizottság nem feltétlenül tekinti nem támogathatónak; a Bizottság nem lát jogalapot arra, hogy a hibát az (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) (a továbbiakban: a közös rendelkezésekről szóló rendelet vagy CPR) 2. cikkének 36. pontjában foglalt

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös

fogalommeghatározásnak megfelelően korrigálandó szabálytalanságnak minősítse, és így a Bizottság nem folytathat pénzügyi korrekciós eljárásokat, és az ilyen hibák nem kerülnek be a Bizottság kifizetéskori kockázatra vonatkozó becslésébe;

37. üdvözli, hogy a Bizottság javította az uniós költségvetés jogellenes és szabálytalan kiadásokkal szembeni védelmét célzó megelőző és korrekciós intézkedésekről szóló jelentéstételét; megjegyzi, hogy a Bizottság tisztázta, hogy az éves irányítási és teljesítményjelentésben pénzügyi korrekcióként és visszafizetetésként bejelentett teljes összeg (4,95 milliárd EUR) magában foglalja a Bizottság és a tagállamok által hozott megelőző és korrekciós intézkedéseket; megjegyzi, hogy a Bizottság 734 millió EUR nettó korrekcióról és 195 millió EUR összegű, a végső kedvezményezettekkel visszafizettetett jogosulatlan kifizetésről számolt be;

38. megjegyzi, hogy a Számvevőszék megbízatásának teljesítése során nem vizsgálja a csalást, hanem a csalás kockázatát veszi számba; megjegyzi, hogy a Számvevőszék a hatáskörébe tartozó bűncselekmények gyanúját továbbítja az Európai Ügyészségnek, az Unió pénzügyi érdekeit sértő, az ellenőrzései során azonosított csalás, korrupció vagy egyéb jogellenes tevékenységek gyanúját pedig továbbítja az OLAF-nak; megjegyzi, hogy 2022-ben a Számvevőszék 14 csalásgyanús esetet jelentett be az OLAF-nak, és ezzel párhuzamosan ezen esetek közül hatot jelentett az Európai Ügyészségnek is, ami eddig 6 OLAF-vizsgálatot és 3 EPPO-vizsgálatot eredményezett;

Költségvetési és pénzgazdálkodás

39. kiemeli, hogy 2022-ben a rendelkezésre álló kötelezettségvállalási előirányzatok 98,5 %-át felhasználták (a 182,2 milliárd EUR-ból 179,4 milliárd EUR-t); megjegyzi, hogy a rendelkezésre álló előirányzatok meghaladták a többéves pénzügyi keret 179,9 milliárd EUR összegű felső határát, mégpedig a különleges eszközök felhasználása miatt, amelyet előre nem látható események tettek indokolttá, kihasználva a többéves pénzügyi keretben rendelkezésre álló valamennyi rugalmasságot; megjegyzi, hogy a kifizetési előirányzatok 98,1 %-át használták fel (a rendelkezésre álló 170,6 milliárd EUR-ból 167,3 milliárd EUR-t); elismerését fejezi ki a Bizottságnak és a költségvetési hatóságnak a 2022-ben tapasztalt kihívásokra adott határozott és rugalmas költségvetési válaszért;

40. aggodalommal jegyzi meg, hogy az összes fennálló kötelezettségvállalás – amik jövőbeli tartozásokat jelentenek, ha nem vonják vissza őket – 2022-ben 450 milliárd EUR-t tett ki, ami egyrészt az NGEU-hoz (a 2022-ben elfogadott valamennyi nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel együtt), másrészt pedig a 2021–2027-es programozási időszak végrehajtásának lassú megkezdéséhez kapcsolódó megnövekedett kötelezettségvállalásokkal magyarázható; megjegyzi, hogy a Bizottság arra számít, hogy ez az összeg 2023-ban tovább nő 460 milliárd EUR-ra, majd 2024-től 2027-ig csökkenést irányoz elő, amikorra az NGEU-hoz és a 2021–2027-es programozási időszakhoz kapcsolódóan egyaránt ki kell fizetni a lekötött összegeket; megjegyzi, hogy mintegy 90 milliárd EUR összegű kölcsönt nem fognak felhasználni, és emlékeztet arra, hogy a Bizottság és a tagállamok jelenleg elmaradnak a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket jóváhagyó végrehajtási határozatban megállapított kifizetési ütemtervtől; megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret kötelezettségvállalásai továbbra is növekednek, és a következő években tovább fognak emelkedni a programozási időszak lassú kezdete miatt, a kifizetések pedig még később következnek be;

41. kiemeli, hogy a 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret keretében a megosztott irányítású alapok végrehajtására rendelkezésre álló idő – az időszak utolsó évére vonatkozó n+2 szabály miatt – rövidebb, mint a korábbi többéves pénzügyi keretek esetében; tudatában van a többéves pénzügyi keret és az NGEU keretében összevont források kezelésével és ellenőrzésével kapcsolatos kihívásoknak, amelyek volumenükből, valamint az eltérő irányítási, programozási, végrehajtási és ellenőrzési mechanizmusokból fakadnak; aggodalommal állapítja meg, hogy a tagállamonkénti felhasználási arányok között jelentős különbségek mutatkoznak; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság által a programok felvevőképességének növelése, és ezáltal a fennálló kötelezettségvállalások erőteljes és tartós csökkentése érdekében a tagállamokkal együttműködve tett kezdeményezések elégtelenek voltak; kéri, hogy a Bizottság tegyen meg minden szükséges intézkedést és biztosítson adminisztratív támogatást a tagállamok számára, különösen felvevőképességük javításához;

42. hangsúlyozza, hogy a fennálló kötelezettségvállalások csökkentésére vonatkozó bizottsági előrejelzések azon a feltételezésen alapulnak, hogy a tagállamok ténylegesen több erőfeszítést tesznek a 2021–2027-es megosztott irányítású alapok felhasználásának felgyorsítására, valamint a kifizetések felső határának automatikus technikai kiigazítása elegendő a kifizetési igények fedezésére; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy előfordulhat, hogy e két feltevés nem teljesül, ami rendkívül veszélyes helyzetet teremt az uniós költségvetés számára;

43. tudomásul veszi a Számvevőszék figyelmeztetését, hogy a közös rendelkezésekről szóló rendelet szerinti, 2021–2027-es megosztott irányítású alapok esetében jelentősen nőtt a kötelezettségvállalások visszavonásának kockázata, számos tényező – nevezetesen az ágazatspecifikus rendeletek késedelmes elfogadása miatti lassú kezdés, a fennmaradó európai strukturális és beruházási (esb-alapok) és az NGEU-finanszírozás rangsorolása, valamint amiatt, hogy ezen alapok esetében az előző MFF-időszakhoz képest egy évvel rövidebb kifizetési időkeret áll rendelkezésre, és átfedés van az NGEU 2026-ig történő kifizetéseivel; hangsúlyozza ezért a Számvevőszéknek a Bizottsághoz intézett 2021. évi ajánlását, amely szerint a Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy további tanácsadási támogatás álljon a nemzeti hatóságok rendelkezésére, hogy az ezen alapok kezeléséért és ellenőrzéséért felelős valamennyi szerv biztosítani tudja a hatékony és eredményes pénzgazdálkodást;

rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

44. üdvözli, hogy a nem kormányzati szervezetek az uniós költségvetésből finanszírozott programok és projektek végrehajtása során alapvető szerepet játszanak a civil társadalom képviseletében, valamint a Szerződésekben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) rögzített értékek előmozdításában és védelmében, teljes mértékben tiszteletben tartva az uniós pénzügyi szabályokat és az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét; kéri annak biztosítását, hogy a korai felismerési és kizárási rendszerben az uniós finanszírozások minden olyan kedvezményezettje szerepeljen – beleértve a nem kormányzati szervezeteket is –, amelyek visszaéltek az uniós pénzeszközökkel vagy hűtlenül kezelték az uniós pénzeszközöket, vagy akik az uniós értékekkel ellentétes tevékenységekben vettek részt, ideértve a terrorizmusra való felbujtást, a gyűlöletbeszédet, az erőszak támogatását vagy dicsőítését, a politikai és vallási szélsőségességet, valamint e szereplők ne férhessenek hozzá az uniós intézményekhez és az uniós finanszírozási programokhoz; úgy véli, hogy a csalást, az összeférhetetlenséget, a kettős finanszírozást, a korrupciót és a pénzmosást, illetve a sikkasztást minden helyzetben és minden kedvezményezett esetében meg kell előzni és kezelni kell, függetlenül azok jellegétől és jogállásától (lásd az uniós költségvetésből finanszírozott nem kormányzati szervezetek átláthatóságáról és elszámoltathatóságáról szóló, 2024. január 17-i európai parlamenti állásfoglalást); kéri a Bizottságot, hogy haladéktalanul hajtsa végre az ezen állásfoglalásban szereplő ajánlásokat;

45. aggodalommal jegyzi meg, hogy az Unió adóssága a 2021-es 236,7 milliárd EUR-ról 2022-ben 344,3 milliárd EUR-ra nőtt; megjegyzi, hogy a teljes adósságból csak az NGEU-hoz kapcsolódó vissza nem térítendő támogatást magában foglaló rész (185,6 milliárd EUR, 53,9 %) jelent kamatkockázatot az uniós költségvetés számára; megjegyzi, hogy a növekvő piaci kamatlábak miatt az új NGEU-finanszírozás költsége a 2021 második félévi 0,14 %-ról 2022 első felében 1,24 %-ra, 2022 második felében pedig 2,60 %-ra nőtt, ami 2022-ben 0,5 milliárd EUR kamatkifizetést eredményezett az NGEU-hoz kapcsolódóan, és 2023-ra jelentős növekedést prognosztizáltak; aggodalmát fejezi ki a kamatlábak 2020 óta tartó erőteljes növekedése miatt, ami nagyobb pénzügyi terhet ró az éves költségvetésre; emlékeztet továbbá arra, hogy az NGEU-hoz kapcsolódó hitelfelvétel visszafizetésének 2028-ban meg kell kezdődnie, és azt 2058-ig be kell fejezni, ami elegendő pénzügyi forrást igényel majd; megjegyzi, hogy az uniós költségvetés 2022-es maximális felhasználása – a rendelkezésre álló rugalmasságot kihasználva – nem teszi lehetővé az adósságok visszafizetését, kivéve, ha az uniós kiadások más területein csökkentésre kerül sor; kéri a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki és fogadjanak el egy visszafizetési tervet az új saját forrásokból, az új többéves pénzügyi keret károsítása nélkül;

46. megjegyzi, hogy 2022 decembere óta a Bizottság új adósságkezelési stratégiával, nevezetesen „diverzifikált finanszírozási stratégiával” rendelkezik, amely az állampapír-kibocsátók által alkalmazott technikákból és finanszírozási eszközökből áll; emlékeztet az NGEU bizottsági adósságkezeléséről szóló 16/2023. sz. számvevőszéki különjelentésére, amely arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottság gyorsan kidolgozott egy adósságkezelési rendszert, lehetővé téve a hitelfelvételi műveletek időben történő megkezdését, amely az adósságportfólióra és a kockázatkezelésre vonatkozó összes főbb szabályozási követelménynek is eleget tett;

47. támogatja a Számvevőszék azon ajánlását, hogy a Bizottság proaktívabban lépjen fel annak biztosítása érdekében, hogy az kitettségi kockázatok csökkentésére rendelkezésre álló eszközök elegendő kapacitással rendelkezzenek;

48. megjegyzi, hogy az uniós költségvetésnek a hitelekre vonatkozó garanciák és függő kötelezettségek miatti teljes kitettsége 248,3 milliárd EUR-ra nőtt, amelyből 57,8 milliárd EUR-t további biztosítékként hoztak létre a közös tartalékalapon keresztül; megjegyzi, hogy a magasabb kamatlábak a jövőben magasabb feltöltési rátát is szükségessé tesznek;

49. megjegyzi, hogy 2022-ben a Bizottság összevont pénzügyi beszámolójában megváltoztatta a függő kötelezettségek közzétételét, ami rendkívül bonyolulttá és hosszadalmassá tette az évenkénti összehasonlítást; felkéri a Bizottságot, hogy egyértelműbben tegyen jelentést éves beszámolójáról annak érdekében, hogy a mentesítési eljárás tekintetében is megkönnyítse a következtetéseket és az elemzést;

50. megjegyzi, hogy az uniós költségvetés Ukrajnának való kitettsége 2022-ben 15,6 milliárd EUR-ra nőtt, a kapcsolódó tartalékokkal; aggodalommal jegyzi meg, hogy az Ukrajnának nyújtott 18,0 milliárd EUR értékű MFA+-támogatás tekintetében – amelyről 2022 végén született megállapodás, és amelyet 2023-ban folyósítottak – nem írtak elő tartalékot a közös tartalékalapban a nemteljesítés kockázatának fedezése érdekében, ami súlyos kockázatot jelent az uniós költségvetésre nézve, ahogy azt a 07/2022. sz. véleményben is kifejezésre juttatták; felhívja a figyelmet arra, hogy az MFA+-hoz kapcsolódó esetleges veszteségeket a jövőbeli uniós költségvetésekből vagy a többéves pénzügyi keret felső határa és a saját források felső határa közötti „mozgástérből” kell fedezni; felkéri a Bizottságot, hogy hozzon további intézkedéseket annak érdekében, hogy megvédje az uniós költségvetést az MFA+-hoz kapcsolódó jövőbeli veszteségektől;

51. megjegyzi, hogy 2022-ben a fogyasztóiár-infláció jelentősen nőtt, és többféle módon érintette az uniós költségvetést azáltal, hogy csökkentette az uniós költségvetés relatív méretét és csökkentette az uniós alapok azzal kapcsolatos hatékonyságát, hogy az eredetileg tervezett mértékben elérjék a célkitűzéseket; úgy véli, hogy a magas infláció befolyásolja a különböző forrásokból származó bevételek arányát, és nettó csökkenést jelent a GNI-alapú saját forrásokban; határozottan támogatja a Számvevőszék Bizottsághoz intézett azon ajánlását, hogy az enyhítő intézkedések proaktív alkalmazása érdekében értékelje a növekvő infláció uniós költségvetésre gyakorolt hatását;

52. üdvözli a Bizottság által kifejlesztett és fenntartott online átláthatósági platformokat, amelyek adatokat szolgáltatnak az uniós kiadási programok végrehajtásáról, és lehetővé teszik az uniós finanszírozás és projektek kedvezményezettjei közötti keresést, ideértve a pénzügyi átláthatósági rendszert, amely tájékoztatást nyújt a közvetlen és közvetett irányítás alá tartozó uniós finanszírozásról, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytáblájáról, a Kohéziós Alap nyíltadat-platformjáról és a Kohesio platformról;

53. tudomásul veszi a Bizottságnak a kiadások nemi szempontjainak 2023-tól kezdődő nyomon követésére vonatkozó módszertanát; emlékeztet arra, hogy az uniós költségvetésnek csak 2 %-áról állapította meg értékelés, hogy alapelve a nemek közötti egyenlőség javítása; kéri a Bizottságot ezen arány javítására a nemek közötti egyenlőségnek a programtervezés kezdetétől történő általános érvényesítésével; megismétli, hogy további részletekre van szükség ahhoz, hogy teljes mértékben megérthető legyen a kiadások azon többsége (73 %), amelynél a „nemek közötti egyenlőséghez való hozzájárulás lehetősége" a jelenlegi értékelés szerint 0*; aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék által közzétett 10/2021. számú különjelentés megerősítette, hogy az EU költségvetési ciklusa továbbra sem veszi megfelelően figyelembe a nemek közötti egyenlőséget, mivel nagyrészt hiányoznak az olyan kulcsfontosságú elemek, mint a nemek közötti összehasonlító elemzés, a nemekkel kapcsolatos célkitűzések, a mutatók és az adatszolgáltatáson keresztüli elszámoltathatóság;

54. ismételten kéri a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó külön költségvetési tétel létrehozását, különösen a Daphné programon belül, tekintettel a nemi alapú erőszakra, amelynek kapcsán az Unió válsággal szembesül; kiemeli a kifejezetten erre a célra létrehozott Daphné kezdeményezés megerősítésének fontosságát a hozzá rendelt források, különösen az olyan intézkedésekre szánt források növelésével, amelyek az (EU) 2021/692 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([3]) 7. cikkének (6) bekezdésével összhangban a nők és lányok elleni nemi alapú erőszak és a családon belüli erőszak minden formája ellen és minden szinten folytatott küzdelmet célozzák, valamint hangsúlyozza az áldozatok megfelelő támogatásának fontosságát; hangsúlyozza továbbá annak fontosságát, hogy az európai strukturális és beruházási alapokat, így például az Európai Szociális Alap Pluszt (ESZA+) felhasználják arra, hogy előmozdítsák a nemek közötti egyenlőséget, a nők foglalkoztatását, a nők szerepének erősítését, a nők vállalkozói szellemét, illetve vezetésben és menedzsmentben betöltött szerepüket, valamint a tartós ápolási-gondozási létesítményeket; megjegyzi, hogy a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság által megrendelt tanulmány ([4]) szerint az „Irány az 55 %!" intézkedéscsomag keretében nyújtott segélyek és támogatások kialakításakor, valamint a zöld átállásra vonatkozó egyéb szakpolitikák, programok és finanszírozás esetében a férfiak gyakran előnyt élveznek a nőkkel és a marginalizált csoportokkal szemben;

Ajánlások

55. határozottan támogatja a Számvevőszéknek a 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó költségvetés végrehajtásáról szóló éves jelentésében (a 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó éves jelentés) ([5]) és a kapcsolódó különjelentésekben foglalt ajánlásait; kéri a Bizottságot, hogy ezeket haladéktalanul hajtsa végre, és tájékoztassa a mentesítésért felelős hatóságot a végrehajtás előrehaladásáról;

56. az alábbiakra kéri fel az Európai Számvevőszéket:

i. határozzák meg a hibák típusait, és tegyék átláthatóbbá a súlyos visszaélések, csalás vagy más bűncselekmények, valamint a közigazgatási felügyelet vagy a szabályok helytelen alkalmazása által okozott hibák arányát;

ii. értékelje alaposabban a végrehajtott projektek minőségét, európai hozzáadott értékét, fenntarthatóságát, teljesítményét és megvalósíthatóságát;

57. kéri különösen a Bizottságot, hogy:

i. vonja be a Számvevőszéket a szabálytalanságok kezelésének jobb megértése, a két megközelítés közelítése és összehasonlíthatósága érdekében;

ii. vesse alá magát utólagos értékelésnek a záráskori kockázatra vonatkozó saját becslése megbízhatóságáról arra a pénzügyi évre vonatkozóan, amelyre vonatkozóan a programokat lezárták, és az értékelés eredményeit mutassa be a mentesítésért felelős hatóságnak;

iii. egyszerűsítse tovább a szabályokat és eljárásokat, az ellenőrzések minőségének veszélyeztetése nélkül; valamint folytassa az ellenőrzési eljárások digitalizálását;

iv. tegyen még több erőfeszítést, hogy javítsa a források felhasználásának átláthatóságát, többek között a végső kedvezményezettekre vonatkozó információk tekintetében;

v. folytassa a tagállami hatóságok igazgatási kapacitásának támogatását; határozza meg, hogy miként lehetne segíteni a tagállamokat az uniós források felhasználásának felgyorsításában, valamint a fennálló kötelezettségvállalások szintjének csökkentésében, különösen a közös rendelkezésekről szóló rendelet szerinti megosztott irányítású alapok esetében;

vi. a közzététel részeként számoljon be a függő kötelezettségekről és az uniós költségvetés költségvetési garanciákból és a harmadik országoknak nyújtott pénzügyi támogatásból eredő éves kitettségéről, nyilvánosságra hozva a teljes éves kitettségre vonatkozó becslését;

vii. biztosítson megfelelő intézkedéseket az uniós költségvetésnek az azonosított különböző kockázatokkal szembeni védelme érdekében, különös tekintettel a fennálló kötelezettségvállalásokra, a növekvő adósságra, a költségvetésnek többek között Ukrajnával szembeni fokozott kitettségére, a növekvő inflációra stb.;

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/692 rendelete (2021. április 28.) a Polgárok, egyenlőség, jogok és értékek program létrehozásáról, valamint az 1381/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet és a 390/2014/EU tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 156., 2021.5.5., 1. o.).
([4]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/736899/IPOL_STU(2022)736899_EN.pdf
([5]) HL C, C/2023/103, 2023.10.4.

viii. az Európai Ügyészség és az OLAF vizsgálataiból származó visszajelzések felhasználásával folytassa a korrupció és a csalás lehetséges kockázatának nyomon követését valamennyi alap esetében; valamint ösztönözze az Arachne és a korai felismerési és kizárási rendszer adatbázisrendszereinek szisztematikus használatát;

ix. a zökkenőmentes átmenet biztosítása és az adatvesztés elkerülése érdekében informatikai infrastruktúra biztosítása és finanszírozása az Európai Ügyészség számára mindaddig, amíg az szükséges ahhoz, hogy az Európai Ügyészség független és megfelelő informatikai rendszert alakítson ki;

x. a digitális és automatizált jelentéstételi, nyomon követési és ellenőrzési rendszerek általános és szisztematikus alkalmazásával biztosítsa az uniós költségvetés védelmét, valamint a költségvetési rendelet befejezett átdolgozásával összefüggésben sürgősen hozzon létre egy kötelező integrált és interoperábilis rendszert, amely többek között a meglévő eszközökre és adatbázisokra épül;

xi. módosítsa és javítsa a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblát, valamint a Bizottság Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközének megfelelő weboldalát annak biztosítása érdekében, hogy a mutatók végrehajtása, teljesítménye és teljesítése rendszeresen frissüljön, pontos, valamint egyértelműen strukturált és átlátható legyen;

xii. biztosítsa, hogy az ellenőrzés eredménye átlátható legyen;

xiii. biztosítsa, hogy minden tagállam a tényleges tulajdonosokról és a végső kedvezményezettekről szóló adatszolgáltatásra használja a rendszereket és a központi nyilvántartásokat;

xiv. mérje fel a több éven át tartó magas infláció uniós költségvetésre gyakorolt hatását, és határozza meg az ebből eredő fő kockázatok mérséklésére szolgáló eszközöket;

Az uniós költségvetés teljesítménye

58. tudomásul veszi, hogy a Számvevőszék az uniós költségvetés teljesítményével kapcsolatos munkáját újra beépítette éves jelentésébe; sajnálattal állapítja meg, hogy a kapcsolódó fejezet tartalma lényegesen kevésbé mélyreható az előző év teljesítményről szóló éves jelentéséhez képest; különösen sajnálja, hogy a jelenlegi felépítésben sokkal kevésbé nyilvánvaló a fenntartható fejlődési célokkal való kapcsolat; megjegyzi, hogy a Számvevőszéknek a 2022. évi éves jelentésében foglalt teljesítményre vonatkozó munkája elsősorban a különjelentések megállapításainak összefoglalását jelenti;

59. megjegyzi, hogy a Számvevőszék 213, 2019-ben megfogalmazott ajánlásának végrehajtását követte nyomon, amelyek közül 179-nek a címzettje a Bizottság volt; megjegyzi, hogy a 179 ajánlás közül négyet a hasznosulás-vizsgálat időpontjáig még nem kellett végrehajtani, és hogy a fennmaradó 175 ajánlás közül a Bizottság 101 ajánlást (58 %) teljes mértékben végrehajtott, 26 ajánlást a legtöbb tekintetben (15 %), 24 ajánlást (13 %) bizonyos tekintetben végrehajtott, 17 (10 %) ajánlást pedig egyáltalán nem hajtott végre, és a Számvevőszék 7 esetben (4 %) nem tudott következtetést levonni, mivel az ellenőrzött szervezet nem fogadta el az ajánlásokat, vagy túl korai volt értékelni a végrehajtást;

60. úgy véli, hogy a különjelentések áttekintése, amely a számvevőszéki éves jelentés harmadik fejezetének legnagyobb részét adja, jó áttekintést nyújt a 2022. évi stratégiai területekre vonatkozó, a Számvevőszék által benyújtott jelentésekről; úgy véli, hogy az uniós költségvetés teljesítményének alapos elemzése hozzáadott értéket jelenthet az ellenőrzési ajánlások nyomon követéséhez; tudomásul veszi az éves irányítási és teljesítményjelentés közzétételének időzítését érintő problémát;

61. megjegyzi, hogy a Bizottság közzéteszi a „programteljesítményről szóló nyilatkozatokat”, amelyek áttekintést nyújtanak a 2021–2027-es uniós költségvetés programjaira vonatkozó teljesítményinformációkról, valamint a „horizontális prioritások” című szakaszt, amely azzal foglalkozik, hogy a Bizottság hogyan követi nyomon a zöld költségvetés-tervezésre, a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére, a digitális nyomon követésre és a fenntartható fejlődési célokra fordított kiadásokat, és hogyan számol be ezekről;

62. tudomásul veszi a Bizottság uniós költségvetésre vonatkozó, 2022. évi éves irányítási és teljesítményjelentéséről szóló, 06/2023. sz. számvevőszéki áttekintést, valamint annak azt a következtetését, hogy a 2022. évi éves irányítási és teljesítményjelentés I. kötete a 2022. évi költségvetési gazdálkodással kapcsolatos tények és eredmények ismertetésekor a Bizottság szervezetirányító tanácsának stratégiai iránymutatását követte, és megjegyzi, hogy a teljesítményadatok minőségét illetően még lenne mit javítani; tudomásul veszi a Bizottságnak a Belső Ellenőrzési Szolgálatnak a Bizottság ellenőrzési rendszereire a teljesítményre vonatkozó információk tekintetében vonatkozó ellenőrzésével kapcsolatos írásbeli kérdésekre adott válaszait és az arra vonatkozóan adott biztosítékot, hogy az azonosított probléma kezelése folyik;

63. üdvözli, hogy a Bizottság az éves irányítási és teljesítményjelentésbe belefoglalta a zöld költségvetés-tervezésre, a digitális nyomon követésre és a nemek közötti egyenlőség az uniós költségvetésben szereplő dimenziójára vonatkozó információkat; megjegyzi, hogy azon programok száma, amelyek esetében a nemek közötti egyenlőséghez való hozzájárulás ismeretlen, 72 %-ra csökkent; támogatja a Bizottság azon álláspontját, hogy ezt a számot tovább kell csökkenteni;

64. emlékeztet a Számvevőszék 09/2022. sz., „A 2014–2020-as uniós költségvetés éghajlat-politikai kiadásai” című különjelentésének megállapításaira; tudomásul veszi továbbá a Számvevőszék 26/2023. sz. különjelentését a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljesítmény-ellenőrzési keretéről; megállapítja, hogy a Számvevőszék mindkét különjelentésében problémákat tárt fel azzal a módszerrel kapcsolatban, amellyel a Bizottság a többéves pénzügyi keretben és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben a teljesítményinformációkat bemutatja; megjegyzi különösen, hogy a teljesítmény-ellenőrzési módszerek hiányosságainak közzététele hiányosságokat mutat, különösen a becsléseknek az elért eredmények és a megvalósított projektek tényleges számával való összekeverése vagy a költségvetésben szereplő összegeknek a ténylegesen kifizetett összegekkel való ötvözése miatt; úgy véli, hogy a Bizottság által benyújtott teljesítményadatoknak nem kell becsléseket tartalmazniuk, hanem csak a megvalósított intézkedésekre vonatkozó számadatokat; továbbra is aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon megállapítása miatt, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó éghajlat-politikai jelentéstétel terén korlátozott javulás várható; sajnálatosnak tartja, hogy a Bizottság még nem orvosolta az új módszertan bejelentett számadatainak hiányosságait;

Bevételek

65. megjegyzi, hogy az uniós költségvetés bevételei saját forrásokból, külső címzett bevételekből és egyéb bevételekből állnak; megjegyzi, hogy 2022-ben a bruttó nemzeti jövedelmen (GNI) alapuló saját forrás 103,9 milliárd EUR-t tett ki (42,3 %), a külső címzett bevételek 62,2 milliárd EUR-t (25,4 %), a tradicionális saját források (TOR) 25,9 milliárd EUR-t (10,6 %), az uniós megállapodásokhoz és programokhoz kapcsolódó hozzájárulások és visszatérítések 20,9 milliárd EUR-t (8,5 %), a hozzáadottérték-adón (héa) alapuló saját források 19,7 milliárd EUR-t (8,0 %), a nem újrafeldolgozott műanyag csomagolási hulladékon alapuló saját források 6,3 milliárd EUR-t (2,6 %), az egyéb bevételek pedig 6,4 milliárd EUR-t (2,6 %) tettek ki;

66. tudomásul veszi „A bruttó nemzeti jövedelem mint uniós költségvetési forrás ellenőrzése” című, 25/2022. sz. számvevőszéki különjelentést; emlékeztet arra, hogy a tagállamok által bejelentett GNI-adatok képezik a tagállami hozzájárulások kiszámításának alapját, és ezért alapvető fontosságúnak tartja, hogy a Bizottság a Számvevőszék ajánlásait követve javítsa az ellenőrzési ciklus hatékonyságát; üdvözli a Számvevőszék azon következtetését, hogy a GNI-adatoknak az Európai Unió Statisztikai Hivatala (Eurostat) által végzett ellenőrzési folyamata eredményes volt; üdvözli, hogy az Eurostat cselekvési tervet dolgozott ki az ajánlások kezelésére annak érdekében, hogy azokat a 2020–2024-es ciklus után végre lehessen hajtani;

67. megjegyzi, hogy az uniós költségvetésnek további pénzügyi programokkal, például az NGEU helyreállítási eszközével kell reagálnia számos kihívásra; megjegyzi, hogy 2022-ben a tradicionális saját forrásokból származó bevételek viszonylag stabilak maradtak, míg a hitelfelvételi és hitelnyújtási műveletekre vonatkozó költségvetési garanciák a bevételek jelentős részét tették ki; e tekintetben emlékeztet a Parlament „2023. május 10-i állásfoglalása: új kezdet az EU pénzügyei számára, új kezdet Európa számára” című állásfoglalására;

68. üdvözli, hogy a Számvevőszék a 2022. évi éves jelentésében arra a következtetésre jutott, hogy bevételi tranzakciókat nem jellemzi lényeges hibaszint, és a bevételkezelési rendszerek általánosságban eredményesek voltak; aggodalmát fejezi ki a tradicionális saját források egyes tagállamok általi elszámolása és kezelése, valamint a vámhiány csökkentése és a tradicionális saját források teljességének biztosítása érdekében tett uniós intézkedések tekintetében a Számvevőszék által feltárt hiányosságok miatt; üdvözli a Bizottság és a tagállamok által e tekintetben tett intézkedéseket;

69. az Unió pénzügyi érdekeinek védelméről szóló éves jelentés (PIF-jelentés ([6])) alapján megállapítja, hogy 2022-ben a tradicionális saját forrásokkal kapcsolatos csalárd szabálytalanságok száma (454) 6,8 %-kal csökkent, a nem csalárd szabálytalanságok száma (4 207) pedig 9,4 %-kal nőtt a 2018–2022-es időszak ötéves átlagához képest; megjegyzi, hogy a 2022-ben jelentett csalárd esetek többsége az áruk értékének helytelen megadásával, az áruk helytelen besorolásával vagy helytelen megnevezésével kapcsolatos, miközben továbbra is a csempészet az egyik elsődleges elkövetési mód; megjegyzi, hogy a legtöbb csalárd esetet a csalás elleni nemzeti szolgálatok által végzett ellenőrzések és a vámhatósági ellenőrzések során tárják fel; megjegyzi, hogy a visszafizettetési arány jelenleg 48 %, bár a folyamat hossza miatt ez a jövőben várhatóan emelkedni fog;

70. tudomásul veszi az elengedett visszafizetéseknek és a megállapított követeléseknek a 2022. évi éves irányítási és teljesítményjelentés 9. mellékletében szereplő összefoglalását; megjegyzi, hogy az elengedett visszafizetések összértéke 40,4 millió EUR volt, ami 28 %-os növekedést jelent 2021-hez képest (31,4 millió EUR), és úgy véli, hogy ez bevételkiesés az uniós költségvetés számára;

([6]) COM(2023)0464.

71. felhívja a Bizottságot, hogy végezzen mélyreható elemzést az Európai Ügyészség értesítései alapján visszafizettetett valamennyi összegről, és tájékoztassa a mentesítésért felelős hatóságot az eredményekről; emlékeztet arra, hogy a megosztott irányítás keretében a tagállamok játsszák az elsődleges szerepet az uniós költségvetést ért károk nyomon követésében és behajtásában, beleértve az Európai Ügyészség értesítéseit követő visszafizettetéseket is, és a Bizottság pénzügyi korrekciókat alkalmazhat; sajnálja, hogy az Európai Ügyészség mindeddig nem ismerte a Bizottság által e célból létrehozott mechanizmusokat; megjegyzi, hogy az Európai Ügyészség értesítéseinek kérdése az (EU, Euratom) 2020/2223 európai parlamenti és tanácsi rendeletről ([7]) folytatott intézményközi eszmecserék során is felmerült; üdvözli az Európai Ügyészség munkamegállapodását és egy munkacsoport létrehozását annak biztosítása érdekében, hogy az EPPO értesítései lehetővé tegyék a Bizottság számára, hogy maximalizálja az uniós költségvetés behajtását;

72. üdvözli azokat a fejleményeket, amelyek a Kínából behozott textíliák és cipők területén mind a számszerűsített, mind a nem számszerűsített fenntartások feloldásához vezettek; megelégedéssel veszi tudomásul, hogy az Egyesült Királyság immár a teljes esedékes összeget kifizette (1,57 milliárd EUR összegű végleges kifizetés 2023 januárjában), beleértve a kamatokat is (1,4 milliárd EUR 2023 februárjában); megjegyzi, hogy 27 tagállam jelentős mértékű ideiglenes kifizetést teljesített 2023 végéig, az uniós költségvetésnek járó várható összegek tekintetében, és hogy az EUB C-213/19. sz. ügyben hozott ítéletével összhangban a Bizottság e tagállamok esetében ugyanazt a számszerűsítési módszert fogja alkalmazni, mint az Egyesült Királyság esetében, ami újraszámított összegeket eredményez, lehetővé téve a Bizottság számára, hogy a végrehajtást teljes egészében lezárja;

Ajánlások

73. kéri a Bizottságot, hogy:

i. vegye át az Európai Parlament saját forrásokról szóló állásfoglalásaiban megfogalmazott javaslatokat az NGEU keretében végrehajtott beruházások visszafizetéséhez szükséges megfelelő források biztosítása érdekében;

ii. használjon fel minden rendelkezésre álló eszközt a csalás elleni szolgálatok és a vámhivatalok közötti együttműködés ösztönzésére az uniós bevételeket érintő csalások felderítése, megelőzése és korrekciója érdekében;

iii. tájékoztassa a mentesítésért felelős hatóságot a beszedett saját források felülvizsgálatának eredményeiről;

iv. a lehetséges konkrét hiányosságok azonosítása érdekében gondosan vizsgálja meg a tagállamok által a visszafizettetési arányok tekintetében fennálló különbségeket;

v. adjon részletes magyarázatot a mentesítésért felelős hatóságnak arra vonatkozóan, hogy a Bizottság miért csak részben hajtotta végre a Számvevőszék 2019-es ajánlásainak 13 %-át, és miért nem hajtotta végre ajánlásainak további 10 %-át;

Egységes piac, innováció és digitális gazdaság

74. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 1. fejezete (Egységes piac, innováció és digitális gazdaság) programjainak költségvetése 25,2 milliárd EUR-t tett ki (az uniós költségvetés 12,9 %-a), amely az alábbiak szerint oszlott meg: kutatás: 15,8 milliárd EUR (62,8 %), közlekedés, energiaügy és digitális gazdaság: 3,5 milliárd EUR (14,0 %), InvestEU: 2,7 milliárd EUR (10,6 %), űrpolitika: 2 milliárd EUR (8,0 %) és egyéb területek: 1,2 milliárd EUR (4,6 %); megjegyzi, hogy 2022. december 31-én a végleges elfogadott költségvetési kötelezettségvállalási előirányzatok 21 845,08 millió EUR-t tettek ki, és ezek 99,99 %-át (21 842,58 millió EUR) végrehajtották; megjegyzi továbbá, hogy a véglegesen elfogadott költségvetési kifizetési előirányzatok összege 20 605,64 millió EUR volt, és ezek 99,35 %-át (20 471,31 millió EUR) hajtották végre;

Innováció és kutatás

75. kiemeli az uniós K+I finanszírozási programok fontosságát az Unió tudományos, társadalmi és technológiai/gazdasági fejlődése, az egyenlőtlenségek csökkentése, a helyreállítás, a zöld és digitális átállás, valamint az Oroszországtól való uniós energiafüggőség csökkentésének szükségessége szempontjából; emlékeztet arra, hogy a Horizont Európa a legjelentősebb európai kutatási és innovációs program, amelynek teljes költségvetése 95,5 milliárd EUR, amelyből 5,4 milliárd EUR az NGEU eszközből származik; megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz mintegy 48 milliárd EUR-t különített el a K+I-beruházásokra;

76. tudomásul veszi, hogy 2021-ben későn fogadták el a Horizont Európa jogalapjait, és üdvözli, hogy a Bizottságnak 2021-ben és 2022-ben sikerült elérnie a költségvetés közel 100 %-os végrehajtását; megjegyzi, hogy a 2022 végéig 5 509 támogatási megállapodást írtak alá; megjegyzi, hogy annak ellenére, hogy a pályázatok átlagos sikerrátája a Horizont 2020 keretprogram 11,9 %-os értékéről a Horizont Európa programban 15,9 %-ra nőtt, 10 jó minőségű pályázatból 7 még mindig nem finanszírozható, és további 34,3 milliárd EUR-ra lett volna szükség e pályázatok finanszírozásához;

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2020/2223 rendelete (2020. december 23.) a 883/2013/EU, Euratom rendeletnek az Európai Ügyészséggel való együttműködés és az Európai Csalás Elleni Hivatal vizsgálatai hatékonysága tekintetében történő módosításáról (HL L 437., 2020.12.28., 49. o.).

77. megjegyzi, hogy a Számvevőszék 127 tranzakciót vizsgált meg, amelyek a többéves pénzügyi keret e fejezetéhez tartozó kiadások teljes körét lefedték, nevezetesen a Horizont 2020 programot, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközt (CEF), a pénzügyi eszközöket és az űrprogramot, beleértve a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság (DG RTD) és a Védelmi és Űripari Főigazgatóság (DG DEFIS) éves tevékenységi jelentéseiben szereplő szabályszerűségi információkat is;

78. megjegyzi, hogy a Számvevőszék becslése szerint 2022-ben az „Egységes piac, innováció és digitális gazdaság" fejezetre fordított kiadások hibaszintje 2,7 % volt; megelégedéssel veszi tudomásul, hogy ez jelentős csökkenést jelent a 2021. évi 4,4 %-hoz képest; tudomásul veszi a Számvevőszék azon észrevételét, hogy a legnagyobb hibaszint a kutatási és innovációs kiadásokat, azon belül is különösen a személyzeti költségeket érinti; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság erre a fejezetre vonatkozóan 1,5 %-os hibaarányt számított ki, ami a Számvevőszék becslési tartományának alsó részébe esik; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Számvevőszék azon észrevétele, miszerint a Bizottság alulbecsülte az arányt, több éve fennáll, és a Bizottság utólagos ellenőrzései során konkrét hiányosságot tártak fel;

79. megjegyzi, hogy a Számvevőszék 2022. évi becsült hibaszintjének 98 %-át a nem támogatható költségekkel kapcsolatos számszerűsíthető hibák 2,7 %-a tette ki; aggodalommal állapítja meg különösen, hogy a „Horizont 2020" keretprogram keretében a személyzeti költségek bejelentésére vonatkozó szabályok még mindig összetettek, és kiszámításuk továbbra is jelentős hibaforrást képez (a 2022. évi becsült hibaszint 67 %-a); megjegyzi, hogy a Bizottság kidolgozta a Personnel Cost Wizard elnevezésű eszközt, és ösztönzi annak használatát annak érdekében, hogy segítse a kedvezményezetteket személyzeti költségeik helyes elszámolásában;

80. megjegyzi, hogy a számvevőszéki mintában szereplő projektek nagy többségét továbbra is a Horizont 2020 képviseli, és a 2022. évi mintában csak egy Horizont Európa projekt szerepel; hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék szerint a Horizont 2020 bizonyos egyszerűsítései – különösen a közvetett költségekre nézve egy átalányösszeg bevezetése – enyhítették a kedvezményezettekre háruló adminisztratív terheket, és ezzel csökkenhet a hibakockázat;

81. tudomásul veszi a kutatásért és innovációért felelős főigazgató mentesítési meghallgatásán tett megjegyzéseit, miszerint a Bizottság a Horizont Európa forrásainak egyösszegű kifizetését a 2022. évi 2 %-ról 2027-re 50 %-ra kívánja növelni; ezzel összefüggésben tudomásul veszi, hogy a Számvevőszék külön felülvizsgálja a kutatás területén nyújtott átalányösszegű támogatásokra vonatkozó bizottsági eljárásokat és iránymutatást; tudomásul veszi a Bizottság azon kijelentését, hogy az egyösszegű támogatásokra irányuló pályázatok értékelése során fokozottabban ellenőrzik a gazdaságosságot, a hatékonyságot és az eredményességet; hangsúlyozza, hogy a projektek tényleges végrehajtását egyösszegű átalányok alkalmazásával kell ellenőrizni;

82. hangsúlyozza a magánszektor kulcsfontosságú szerepét az Unión belüli innovációs szakadék kezelésében, valamint az Unió versenyképességének és növekedésének javításában; úgy véli különösen, hogy elengedhetetlen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) uniós K+I finanszírozási programokban való részvételének lehető legnagyobb mértékű előmozdítása és megkönnyítése; tudomásul veszi a Számvevőszék azon következtetését, hogy a kkv-k és az új piaci belépők esetében nagyobb valószínűséggel fordulnak elő hibák, mint a többi kedvezményezett esetében, mivel nem rendelkeznek a források kezeléséhez szükséges tapasztalattal és erőforrásokkal, és üdvözli a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy kifejezetten támogassa őket, például tájékoztató kampányok, a nemzeti kapcsolattartó pontok rendszerével való kapcsolattartás és a Kutatási Tájékoztató Szolgálat, egy külön e célra létrehozott helpdesk révén; úgy véli, hogy a szabályok és eljárások egyszerűsítése a kkv-k fokozott részvételének legfontosabb mozgatórugója;

83. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy valamennyi végrehajtó ügynökség esetében átlátható és egyértelmű szabályokat alkalmazzanak a kiválasztási eljárásra és a közbeszerzési eljárásokra; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy kutatók körében nőtt az átláthatóság hiánya miatti panaszok száma, különösen a Kutatási Végrehajtó Ügynökség esetében; emlékeztet arra, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó hosszú távú uniós költségvetés keretében az Európai Kutatási Végrehajtó Ügynökség számos uniós programot és támogatási szolgáltatást irányít; kéri a Bizottságot, hogy az 58/2003/EK tanácsi rendelet ([8]) 3. cikkének (1) bekezdésével összhangban végezze el valamennyi eljárás értékelését és valamennyi végrehajtó ügynökség hozzáadott értékének utólagos értékelését;

84. megjegyzi, hogy K+I-területen elkövetett csalások kockázatának értékelését 2022-ben a közös csalás elleni stratégia 2023. évi aktualizálását megelőző munka keretében aktualizálták; tudomásul veszi a Horizont Európa előzetes csalás elleni ellenőrzéséről szóló iránymutatás 2022-ben történő kidolgozását és elfogadását, amely a Horizont Európa előzetes ellenőrzési stratégiájának részét képezi; megjegyzi, hogy a K+I-terület csalás elleni kérdésekkel foglalkozó fő fóruma a csalással és szabálytalanságokkal foglalkozó kutatóbizottság (FAIR bizottság amely 2022-ben kétszer ült össze; megjegyzi, hogy a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság 2022-ben szintén aktualizálta csalás elleni stratégiáját; úgy véli, hogy a kutatás területén is szükség van a csalással szembeni zéró tolerancia politikájára; a folyamatban lévő egyszerűsítési erőfeszítések fényében fontos biztosítani, hogy valamennyi európai támogatás a tervezett célokat szolgálja, valamint hatékony eszközöket kell kidolgozni a csalások és csalási mintázatok azonosítására az egyösszegű átalányokkal összefüggésben; megjegyzi, hogy a csalárd visszaélések elkerülésének egyik fontos eleme, hogy az adott ügyeket a korai felismerési és kizárási rendszerrel foglalkozó bizottság elé utalják;

([8]) A Tanács 58/2003/EK rendelete (2002. december 19.) a közösségi programok igazgatásában bizonyos feladatokkal megbízott végrehajtó hivatalokra vonatkozó alapszabály megállapításáról (HL L 011., 2003.1.16., 1. o.).

85. emlékeztet arra, hogy a tehetségek támogatása, vonzása és megtartása a 2022. július 5-én elfogadott új európai innovációs menetrendet (NEIA) alkotó öt kiemelt kezdeményezés egyike; tudomásul veszi Iliana Ivanova biztos mentesítési meghallgatásán tett nyilatkozatait a Bizottság által a Horizont 2020 és a Horizont Európa inkluzivitásának növelése érdekében tett erőfeszítésekről; tudomásul veszi annak a biztos általi elismerését, hogy további erőfeszítésekre van szükség a nők és a fiatalok uniós kutatási és innovációs programokban való részvételének növelése érdekében; e tekintetben tudomásul veszi a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy végrehajtsa a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó tervekkel kapcsolatos rendelkezéseket a Horizont Európa programban, valamint a Kutatási és Innovációs Főigazgatóság és az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság arra irányuló közös erőfeszítéseit, hogy a női tehetségek számára vonzóvá tegyék a TTMM-területet; üdvözli, hogy a nők technológia és innováció terén való támogatására és szerepvállalására irányuló egyéb uniós kezdeményezések mellett a Bizottság 2022-ben elindította a Women TechEU felhívás második kiadását 10 millió EUR összegű, megnövelt költségvetéssel, amely rekordszámú érdeklődést váltott ki, és amelyre 35 tagállamból és Horizont Európa programhoz társult országból 467 pályázat érkezett;

86. üdvözli az EKT szerepét a vezető európai kutatók támogatásában, amit számos díj, többek között 14 Nobel-díj, 6 Fields-érem és 11 Wolf-díj is jól illusztrál; üdvözli, hogy az EKT-projekteknek köszönhetően 2 300 szabadalmi bejelentés született, és 400 kivált vállalatot hoztak létre;

87. hangsúlyozza az EKT függetlenségét és autonómiáját az Unión belüli kiváló kutatás támogatásában betöltött szerepének ellátása során; emlékeztet arra, hogy az EKT-nak egyedi felépítésre van szüksége az ERCEA személyzetének, az EKT Tudományos Tanácsának és a testületi értékelésekért felelős szakértőknek a fogadásához, és hogy ez a konfiguráció elengedhetetlen a munkájához; megdöbbentőnek tartja a Bizottság azon tervét, hogy megfelelő konzultáció és beleegyezés nélkül több végrehajtó ügynökséget és az ERCEA-t új épületekbe helyezi át, figyelmen kívül hagyva tényleges irodaigényeiket, és ezáltal veszélyeztetve az üzletmenet folytonosságát; kiemeli, hogy még egyes bizottsági szolgálatok sem kaptak megfelelő tájékoztatást ezekről a tervekről; hangsúlyozza, hogy az ERCEA jogosult arra, hogy önállóan és a Bizottság jóváhagyása nélkül aláírja a bérleti szerződéseket rendkívüli üzleti modelljének fenntartásához; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak az ERCEA-val kellő időben együtt kell terveznie és együtt kell működnie annak érdekében, hogy olyan megfelelő irodahelyiségeket találjon, amelyek megfelelnek a követelményeknek, és nem veszélyeztetik tevékenységeiket;

88. tudomásul veszi a K+I fejlesztés terén az Unióban mutatkozó különbségeket, és üdvözli a tagállamok – különösen a kevésbé jól teljesítő K+I-országok – K+I beruházásainak fellendítése érdekében a Bizottság által hozott különböző intézkedéseket, beleértve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó mintegy 48 milliárd EUR-t, valamint a kohéziós politikából származó 43 milliárd EUR-t és a Horizont Európa „A részvétel bővítése és a kiválóság terjesztése” alkotóeleméből származó 3 milliárd EUR-t; megjegyzi, hogy annak ellenére, hogy a Bizottság arra törekszik, hogy növelje a kutatóknak juttatott forrásokat a részvétel szélesítésében érintett országokban, számos „felzárkózó ország” még nem mutatott előrelépést;

89. megjegyzi, hogy Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúját követően a Bizottság leállította az orosz állami szervek folyamatban lévő Horizont 2020 projektekben és a Horizont Európa jövőbeli projektjeiben való részvételét; megjegyzi, hogy a Horizont Európa 2021–2022. évi fő munkaprogramjának legutóbbi, 2022. május 10-én elfogadott módosítása olyan intézkedéseket tartalmazott, amelyek a korábban Ukrajnában tevékenykedő kutatók támogatására irányulnak; megjegyzi, hogy a Bizottság 1,5 millió EUR összegű pénzügyi támogatást nyújtott az ukrán Nemzeti Kutatási Alapítványnak egy ukrajnai Horizont Európa iroda (Kijev) létrehozásához, amely népszerűsíteni fogja a finanszírozási lehetőségeket, és támogatást fog nyújtani a javaslatok kidolgozásához és az európai partnerek megtalálásához;

90. elismeri, hogy 2022-ben az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz elérte teljes végrehajtási szakaszát, és azt eredménynek tekinti; sajnálja, hogy 2021-hez képest csökkent a „CEF Közlekedés 2022” finanszírozási eszköz keretében az új, korszerűsített és továbbfejlesztett európai közlekedési infrastruktúrát célzó projektekre irányuló pályázati felhívások finanszírozása; tudomásul veszi, hogy a „CEF Közlekedés 2022” pályázati felhívásai, amelyeket 2022 harmadik negyedévében indítottak el, további 6 milliárd EUR összegű uniós társfinanszírozási lehetőséget nyitottak meg; kitart amellett, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz közlekedésre vonatkozó, kellően magas költségvetési sora kulcsfontosságú a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T hálózat) megvalósításának biztosításához – beleértve a keleti régión belül annak érdekében megvalósuló bővítést, hogy összeköttetést biztosítsanak a keleti partnerekkel, például Ukrajnával –, az európai közlekedés környezetbarátabbá tételéhez, a fokozott katonai mobilitáshoz, valamint a korábban nem tapasztalt magas inflációs ráták ellensúlyozásához;

91. üdvözli az Európai Légiforgalmi Szolgáltatási Önkéntes Szolidaritási Alapnak az Eurocontrol felelősségi körébe tartozó, Ukrajnát és Moldovát támogató kezdeményezését, amelynek célja a személyzeti/képzési költségek és minden egyéb költség fenntartása annak érdekében, hogy a légi forgalom helyreállásakor biztosítani lehessen a működési készenlétet; üdvözli továbbá az Eurocontrol egy másik szolidaritási mechanizmusát, amely segítséget nyújt a légi forgalom hirtelen visszaesésének hatásaival küzdő uniós frontországoknak; rámutat arra, hogy az Eurocontrol tagállamai úgy döntöttek, hogy két külön alapot hoznak létre: az egyiket az Ukrajnának és Moldovának nyújtott 46,5 millió EUR összegű adomány formájában, a másikat Észtországnak, Lettországnak, Litvániának és Lengyelországnak nyújtott 46,1 millió EUR összegű kölcsön formájában;

Energia

92. tudomásul veszi az uniós energiapolitikai keret összetettségét, és hangsúlyozza, hogy az uniós energiapiac középpontjában a jobb összekapcsolás biztosítása áll; üdvözli az energiainfrastruktúráról szóló új (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([9]) (a továbbiakban: TEN-E rendelet) elfogadását; úgy véli, hogy az Unió a TEN-E, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz/REPowerEU terv révén szilárd jogi keretet bocsátott rendelkezésre az energiainfrastruktúrába történő beruházások számára, kezelve a dekarbonizációval és a fosszilis tüzelőanyagok behozatalától való függőség csökkenésével összefüggő kihívásokat; tudomásul veszi a magas prioritású villamosenergia-infrastruktúra kiépítésének a tagállamok körében történő összehangolására, az uniós energiarendszer digitalizálására és a hálózati beruházások megfelelő szabályozási környezet – különösen az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz energetikai ága (CEF Energy) – révén való ösztönzésére irányuló erőfeszítéseket;

93. megjegyzi, hogy a CEF Energy 1 és 2 (2014–2022) összesen 6,24 milliárd EUR összegű támogatást nyújtott energiaprojektekhez (építési beruházások: 5,74 milliárd EUR, tanulmányok: 0,5 milliárd EUR) 118 közös érdekű projekt számára, és 2022 végéig 123 fellépést hajtottak végre, amelyek a CEF-1 Energy programból támogatásban részesültek;

94. megjegyzi, hogy az Ukrajna elleni orosz agressziós háború és az energiapiacok fegyverként való felhasználása 2022-ben fenekestül felforgatta az energiapiacokat, ami áringadozást és energiabizonytalanságot eredményezett az Unió energiarendszerében; kiemeli a Bizottság válságra adott válaszát, amelynek keretében kidolgozta a REPowerEU tervet azzal a céllal, hogy csökkentse az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget és 2030 előtt fokozatosan megszüntesse az orosz energia behozatalát; megjegyzi, hogy a REPowerEU terv közel 300 milliárd EUR-t, mintegy 72 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatást és 225 milliárd EUR kölcsönt mozgósít; megjegyzi, hogy a REPowerEU terv emellett jogalapot biztosított mind a tagállamok, mind a Bizottság számára a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek módosítására, valamint annak ellenőrzésére, hogy a mérföldköveket és célértékeket jól határozták-e meg, hogy szükség esetén tisztázzák azokat;

Ajánlások

95. kéri a Bizottságot, hogy:

i. a Horizont 2020-hoz és a Horizont Európához szükséges többletforrások belefoglalása a 2025-ös költségvetési tervezetbe annak érdekében, hogy javuljon a jelenlegi állapot, amelyben 10 kiváló minőségű pályázatból 7 még mindig nem finanszírozható;

ii. továbbra is alkalmazzon egyszerűsített szabályokat és eljárásokat, digitalizációs intézkedéseket és egyszerűsített költségelszámolási módszereket, a szabálytalanságok és csalások kockázatának és az ellenőrzések költségeinek kezelése mellett;

iii. az új költségvetési rendelettel összhangban folytassa a szabályok és eljárások egyszerűsítését a tagállamokban a pályázóknak szóló képzések és gyakorlati tájékoztatás támogatása érdekében, különös tekintettel a kkv-kra, a spin-off vállalkozásokra, az induló innovatív vállalkozásokra, a regionális nem kormányzati szervezetekre vagy a helyi akciócsoportokra;

iv. továbbra is mozdítsa elő a Personnel Cost Wizard elnevezésű eszköz használatát a kedvezményezettek, különösen az új piaci belépők és a kkv-k esetében, csökkentve ezzel a személyzeti költségekhez kapcsolódó hibaszintet;

v. folytassa az inkluzívabb uniós kutatási program megvalósítására irányuló erőfeszítéseit azáltal, hogy támogatást nyújt, egyértelmű célokat tűz ki, és speciális kutatási programokat szervez az alulreprezentált célcsoportok, például a nők és a fiatalok számára, egyszersmind az Unión belüli kiegyensúlyozott földrajzi eloszlásra törekedve;

vi. ösztönözze és támogassa a tagállamokat, különösen a „felzárkózó országokat”, hogy teljes mértékben használják ki a rendelkezésre álló uniós alapok – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a Kohéziós Alap – közötti szinergiákat, növelve ezen országokban a kutatási és innovációs tevékenységek számát; valamint

vii. folytassa a finanszírozást egy olyan integrált, innovatív és reziliens energiaunió létrehozása érdekében, amely előmozdítja a biztonságos, fenntartható, versenyképes és megfizethető energia mindenki – különösen a kkv-k és a kiszolgáltatott helyzetben lévő és energiaszegény fogyasztók – számára történő biztosítását, miközben felgyorsítja Európa tiszta és igazságos energetikai átállását annak érdekében, hogy 2050-ra az első klímasemleges kontinenssé váljon;

viii. növelje a kkv-k nemzetköziesítésének támogatásával kapcsolatos tudatosságot, koherenciát és fenntarthatóságot;

ix. ellenőrizze a projektek tényleges végrehajtását egyösszegű átalányok alkalmazásával;

x. az alábbiak jelentése a mentesítésért felelős hatóságnak:

a) a csalás gyanújának hány esetét utalták a Bizottság illetékes szervezeti egységei az EDES-panel elé, milyen kizárási okok miatt, és hány ilyen eset vezetett 1. korai felderítési határozathoz, 2. a testület kizárási határozatához;

b) a szervezeteket mennyi időre zárták ki az uniós alapokban való részvételből;

c) ha a kizárt szervezetek bármelyike a kizárásról szóló határozat lejártát követően részesült uniós finanszírozásban;

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 152., 2022.6.3., 45. o.).

Kohézió, reziliencia és értékek

96. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 2. fejezete (Kohézió, reziliencia és értékek) alá tartozó programok költségvetése 79,1 milliárd EUR-t tett ki (az uniós költségvetés 40,4 %-a), és az alábbiak szerint oszlott meg: Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és egyéb regionális műveletek: 53,6 %, Európai Szociális Alap (ESZA): 23,6 %, Kohéziós Alap (KA): 12,6 %, Erasmus+: 4,4 %, Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz – közlekedés: 2,3 %, európai strukturális és beruházási alapok: 0,6 % és egyéb: 2,9 %; megjegyzi, hogy 2022. december 31-én a végleges elfogadott költségvetési kötelezettségvállalási előirányzatok 67 805,19 millió EUR-t tettek ki, és ezek 98,29 %-át (66 644,24 millió EUR) hajtották végre; megjegyzi továbbá, hogy a véglegesen elfogadott költségvetési kifizetési előirányzatok összege 63 104,31 millió EUR volt, és ezek 99,86 %-át (63 054,76 millió EUR) hajtották végre;

97. megjegyzi, hogy 2022-ben folytatódott a 2014–2020-as programozási időszak keretébe tartozó kohéziós politika végrehajtása, és hogy a 2021–2027-es időszakot illetően a Bizottság valamennyi program tárgyalásait lezárta, és csak előlegeket fizetett ki, amelyek összege 6,5 milliárd EUR-t tett ki;

98. emlékeztet arra, hogy a „Gazdasági, társadalmi és területi kohézió” alfejezet (2a. alfejezet) alatti kiadások a különböző uniós tagállamok és régiók közötti fejlettségbeli különbségek csökkentésére összpontosítanak; hangsúlyozza az uniós kohéziós politika fontosságát a szociális jogok európai pillére végrehajtásának támogatásában, kiemelt célkitűzéseinek elérésében, valamint abban, hogy segítse a tagállamokat és a régiókat az olyan új lehetőségek kiaknázásában és kihívások kezelésében, mint a globalizáció, a munkanélküliség, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés, az ipari szerkezetváltás, a digitalizálás, valamint a továbbképzés és az átképzés, illetve az egész életen át tartó tanulás támogatása;

99. emlékeztet a Számvevőszék 27/2021. sz., „A turizmusnak nyújtott uniós támogatás: új stratégiai orientációra és jobb finanszírozási koncepcióra van szükség” című különjelentésére; emlékeztet a Számvevőszék Bizottsághoz intézett azon ajánlására, hogy a tagállamokkal együttműködésben dolgozzon ki egy konszolidált új stratégiát az uniós idegenforgalmi ökoszisztéma számára a 2030-ig tartó időszakra szóló hatékony idegenforgalmi menetrend kidolgozása érdekében, és alkalmazzon kiválasztási eljárásokat az ERFA által finanszírozott turisztikai beruházásokra ezen új stratégiai irányvonal támogatása érdekében; hangsúlyozza a Bizottság azon felelősségét, hogy a stratégiai menetrenddel összhangban támogassa a tagállamokat a turisztikához kapcsolódó beruházások előmozdításában;

100. megjegyzi, hogy a 2014–2020-as programozási időszakhoz tartozó kohéziós politikai alapok felhasználási aránya 2022 végén elérte a 79,2 %-ot (2023 vége: 86 %, beleértve a kohéziós célú és az európai területeknek nyújtott helyreállítási támogatást (REACT-EU) is 2021–2022-ben), ami a 2007–2013-as időszak azonos időpontjában elérthez hasonló szint; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a felvétel e szintjét csak ideiglenes, 100 %-os uniós társfinanszírozási arány révén sikerült elérni, eltekintve a projektek nemzeti társfinanszírozására vonatkozó követelményektől, amelyek régóta az uniós pénzügyek egyik alapelvét képezik; megjegyzi, hogy a 2014–2020-as programok több mint 1 millió projektet foglalnak magukban, és eddig 2,4 millió vállalkozást támogattak, 370 000 új munkahelyet hoztak létre, több mint 540 000 háztartás energiahatékonyságát növelték, 6 000 megawatt új megújuló energiaforrást hoztak létre, és 6,3 millió háztartás részesült a széles sávú hozzáférés előnyeiből; megjegyzi, hogy 2022-ben nagyrészt a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés, a CRII+, a CARE és a területeknek nyújtott rugalmas támogatás válságreagálás céljából történő felhasználása javult, csökkentve az Unión belüli konvergencia és kohézió megteremtésére irányuló strukturális kohéziós célkitűzéseket támogató projektek számát;

101. üdvözli a kohéziós alapok felhasználásához kapcsolódó pénzügyi rugalmasságot, és hangsúlyozza, hogy e rugalmasságnak köszönhetően a kohéziós politika kiemelt szerepet játszott a Covid19-válság, a háborús vészhelyzetek és az energiaválság kezelésében; emlékeztet azonban arra, hogy e politika célja, hogy biztosítsa az európai régiók közötti gazdasági, társadalmi és területi kohéziót erősítő intézkedések hosszú távú tervezését; úgy véli, hogy a 2027 utáni kohéziós politikának biztosítania kell a források felhasználásának rugalmasságát annak érdekében, hogy a tagállamok, valamint a regionális és helyi hatóságok megfelelően és megbízhatóan tudják felhasználni a forrásokat, mindig a kohéziós politika hosszú távú célkitűzéseivel összhangban;

102. megjegyzi továbbá, hogy 2022-ben „az európai menekültekre irányuló kohéziós fellépés” (CARE) és „a területeknek nyújtott rugalmas segítségnyújtás” (FAST-CARE) több mint 1,3 milliárd EUR-t mozgósított annak érdekében, hogy segítse a tagállamokat és a régiókat az Unió területén menedéket kereső ukrán menekültek millióinak támogatásában, az általános társadalmi integrációs programokra, az egészségügyi ellátásra, az élelmezésre vagy az alapvető segítségnyújtásra, valamint a munkaerőpiaci orientációra kiterjedően; üdvözli, hogy a javasolt intézkedésekre ugyanazok a kötelezettségek vonatkoznak a megfelelő irányítási és kontrollrendszerek, valamint a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás tekintetében, mint amelyek a kohéziós politikai alapokra;

103. megjegyzi, hogy a Számvevőszék egy 260 tranzakcióból álló mintát vizsgált meg, amely a többéves pénzügyi keret 2. fejezetéhez tartozó kiadások teljes körére kiterjed; aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék becsült általános hibaszintje a „Kohézió, reziliencia és értékek" fejezet tekintetében 2022-ben 6,4 %-ra nőtt – e hibaszint már figyelembe veszi a tagállamok által 2022-ben végrehajtott, 618 millió EUR összértékű korrekciókat –, ami jelentős mértékben meghaladja a lényegességi küszöböt; felhívja a figyelmet a Számvevőszék által az előző évekhez képest 2022-ben becsült általános hibaszint jelentős növekedésére (2021: 3,6 %, 2020: 3,5 %), míg a Bizottság becslése szerint a kifizetési kockázat az előző évekhez hasonlóan (2021: 1,9–2,5 %, 2020: 2,1 %-2,6 %) 2022-ben 1,9 % és 2,7 % között volt; felhívja a figyelmet a Számvevőszék jelentésére, amely szerint a hibák jelentős része (a 6,4 %-ból 3 %) a koronavírus-reagálási beruházási kezdeményezésből és a CRII+-ból származó kiadásoknál merült fel;

104. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon észrevételével kapcsolatban, hogy a 2014–2020-as programok támogathatósági időszakának végéhez közeledve (2023. december 31.) nőtt az abszorpciós nyomás, és hogy a Covid19-járvány időszakában csökkent az irányító és ellenőrző hatóságok által végzett ellenőrzések és vizsgálatok eredményessége, ami növelheti a felderítetlen hibák és szabálytalanságok kockázatát; megjegyzi, hogy a Bizottság elismeri, hogy a Covid19 során kialakult sajátos helyzet és a biztosított rugalmasságok szerepet játszhattak a szabálytalanságok kockázatában, mivel alternatív (távoli) módokat kellett találni a kiadások ellenőrzésére; hangsúlyozza azonban, hogy a Bizottság szerint az azonosított kockázatok és szabálytalanságok inkább a Covid19-járvány alatt végrehajtott intézkedések típusához vagy a közbeszerzési szabályokban bevezetett rugalmasság végrehajtásához vagy értelmezéséhez kapcsolódnak;

105. tudomásul veszi a Számvevőszék magyarázatát, miszerint hibaaránya a bejelentett kiadások azon részére vonatkozik, amely esetében úgy véli, hogy az (EU, Euratom) 2018/1046 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([10]) (a továbbiakban: a költségvetési rendelet), a közös rendelkezésekről szóló rendeletben és az Unió pénzügyi érdekeinek védelméről szóló (EU) 2017/1371 európai parlamenti és tanácsi irányelvben ([11]) (PIF-irányelv) meghatározott kifizetési feltételek nem teljesültek teljes mértékben, ami közvetlen és mérhető pénzügyi hatást gyakorol az uniós költségvetésből ennek kapcsán az adott időpontban engedélyezett kifizetési összegre; tudomásul veszi a Számvevőszék egyértelműsítését, miszerint a hibaarányt nem lehet úgy értelmezni, mintha egyenértékű lenne a Bizottság által az alkalmazandó szabályokkal összhangban kiszabható pénzügyi korrekciók lehetséges összegével; úgy véli, hogy a magas hibaarány az erőforrások pazarlását jelzi, különösen a kohéziós politika területén, ahol számos irányító hatóság szembesül a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz párhuzamos végrehajtásával;

106. megjegyzi, hogy az éves tevékenységi jelentésekben a Bizottság azokról az egyes programokra és összességében az alapokra vonatkozó kifizetéskori kockázatokról számol be, amelyek a pénzügyi korrekciókhoz vezető szabálytalanságokhoz kapcsolódnak; megjegyzi, hogy a pénzügyi korrekciók alkalmazásához a Bizottságnak meg kell állapítania, hogy a közös rendelkezésekről szóló rendelet 2. cikkének 36. pontja szerinti szabálytalanság történt, ugyanakkor a Számvevőszék által a becsült hibaarányban számszerűsíthető hibaként feltüntetett formai jogsértések és hibák nem mindegyike vezet nem elszámolható kiadáshoz, mivel ezek nem mind minősülnek a közös rendelkezésekről szóló rendelet 2. cikkének 36. pontja szerinti szabálytalanságnak; megjegyzi, hogy a mentesítésért felelős hatóság számára hasznos, ha a feltárt hibákra vonatkozóan vezetői perspektívával rendelkezik;

107. megjegyzi, hogy a Bizottság elfogadja a Számvevőszéknek a többéves pénzügyi keret 2., „Kohézió, reziliencia és értékek" című fejezetében megfogalmazott valamennyi ajánlását, bár a két intézmény által azonosított hibák osztályozásában továbbra is eltérések mutatkoznak; felhívja a Bizottságot, hogy szorosan működjön együtt a Számvevőszékkel és valamennyi érdekelt féllel az alkalmazandó szabályok további tisztázása és az eltérések csökkentése érdekében, biztosítva ugyanakkor, hogy az ellenőrzések ne okozzanak túlzott adminisztratív terhet a kedvezményezettek számára;

108. aggodalommal jegyzi meg, hogy a Számvevőszék megállapította, hogy növekedés állt be a bizonyos konkrét hibatípusok – például a nem támogatható költségek és projektek, valamint a belső piaci szabályok, többek között a közbeszerzésre és az állami támogatásokra vonatkozó szabályok megsértése – esetében; hangsúlyozza, hogy az ilyen típusú hibák a rossz kormányzáshoz kapcsolódhatnak; megjegyzi, hogy a 2. fejezetben a Számvevőszék becsült 6,4 %-os hibaarányán belül 3 % a koronavírusra való reagálást célzó, kiterjesztett beruházási kezdeményezés (CRII+) 100 %-ban társfinanszírozott prioritásaihoz kapcsolódik, amelyek rugalmasabb kiadásokat tettek lehetővé; megismétli, hogy a nagyobb rugalmasság soha nem vezethet a minőség és az ellenőrzések veszélyeztetéséhez; kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a jelenlegi helyzetet annak érdekében, hogy a jövőben elkerülhetők legyenek a hasonló helyzetek; megjegyzi, hogy a Bizottság nem talált ellenőrzési bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a bevezetett új típusú intézkedések és rugalmasságok összességében jelentős hatást gyakoroltak volna a program hibaarányaira, és tudomásul veszi, hogy a Bizottság intézkedéseket hozott az ilyen kockázatok megelőzése érdekében;

109. megjegyzi, hogy a Számvevőszék feltárt olyan projekteket, amelyek esetében nem támogatható kiadásokat fogadtak el, valamint az általános becsült hibaszinthez való hozzájárulásukat; hangsúlyozza a rendszerszintű kiváltó okok orvoslásának fontosságát, valamint annak szükségességét, hogy az ellenőrző hatóságok hatékonyan értékeljék a támogathatósági kritériumokat;

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2018/1046 rendelete (2018. július 18.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, az 1296/2013/EU, az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU, az 1304/2013/EU, az 1309/2013/EU, az 1316/2013/EU, a 223/2014/EU és a 283/2014/EU rendelet, továbbá az 541/2014/EU határozat módosításáról, valamint a 966/2012/EU, Euratom rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 193., 2018.7.30., 1. o.).

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

110. megjegyzi, hogy a Bizottság úgy véli, hogy az saját nyilatkozat hasznos eszköz a bizonyosság biztosításához, amikor az alternatív alátámasztó bizonyítékok keresése nehéz vagy adminisztratív szempontból túl költséges lenne a kedvezményezettek számára; támogatja a Számvevőszék azon ajánlását, hogy javítsák az alapok kedvezményezettjei által kiadott nyilatkozatok ellenőrző hatóságok általi ellenőrzését azok érvényességének és megbízhatóságának biztosítása érdekében;
111. megjegyzi, hogy az ERFA és a Kohéziós Alap esetében a Bizottság 11 milliárd EUR összegű pénzügyi korrekciót és visszavonást hajtott végre a programozási időszakban, ebből 2,4 milliárd EUR-t a 2021–2022-es számviteli évre; megjegyzi, hogy e pénzügyi korrekciók eddig nem eredményeztek finanszírozási veszteséget a tagállamok számára, mivel a Bizottság a 2014–2020-as időszakban még nem hajtott végre nettó pénzügyi korrekciót; megjegyzi továbbá, hogy a Bizottság a tagállamokkal együttműködve folytatja célzott közbeszerzési és állami támogatásokra vonatkozó cselekvési tervének végrehajtását; elismeri, hogy a pénzügyi korrekciók Bizottság általi elvégzéséért elsősorban a nemzeti hatóságok felelősek, de úgy véli, hogy további ellenőrzéseket kell végrehajtani annak megerősítése érdekében, hogy minden korrekciót helyesen hajtottak végre;
112. tudomásul veszi a Számvevőszék azon észrevételét, hogy a programozási időszakok átfedése, valamint az NGEU (REACT-EU és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz) keretében rendelkezésre álló további, korlátozottabb élettartammal rendelkező finanszírozási eszközök nyomást jelenthettek a tagállamok igazgatási kapacitásaira nézve a programozási időszakban és a 2021–2027-es kohéziós programjaik végrehajtásának kezdetén; megjegyzi, hogy 2022-ben a nemzeti és regionális hatóságoknak a 2014–2020-as kohéziós politikai programok átprogramozására kellett összpontosítaniuk, beleértve a CRII(+), a REACT-EU, a területeknek nyújtott rugalmas támogatás (FAST-CARE) és a megfizethető energia támogatása (SAFE) keretében finanszírozott intézkedések bevezetését, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében készített nemzeti tervek végrehajtását a különböző válság-, helyreállítási és mentési intézkedések kezelése érdekében; megjegyzi, hogy a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság (DG REGIO) támogatást nyújt a nemzeti és regionális hatóságoknak a 2014–2020-as programok teljes körű végrehajtásának biztosításához;
113. komoly aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a közelmúltban állítólag visszaéltek az uniós alapokkal a „Koldo ügy" néven ismert, szájmaszkok vásárlására irányuló szerződések keretében; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az uniós forrásokkal és az uniós adófizetők pénzével való visszaélés az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) 14,6 millió eurót, az Európai Unió Szolidaritási Alapjából pedig 3,1 millió eurót érintett; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Ügyészség egy magánszemélytől, nem pedig az illetékes nemzeti hatóságtól kapta meg a vonatkozó információkat; sürgeti a tagállamokat, hogy az Európai Ügyészségről szóló rendelet 24. cikkével összhangban minden esetben haladéktalanul jelentsék az Európai Ügyészségnek az uniós forrásokkal való visszaélés gyanúját; ösztönzi a Bizottságot, hogy ellenőrzési célokra külső szakértőket vegyen igénybe, ha valamely tagállamban súlyos kapacitáshiányt állapítanak meg; megjegyzi, hogy az ügyben a pénzeszközökkel való állítólagos visszaélést a Bizottság annak ellenére sem tárta fel, hogy végzett ellenőrzéseket; az uniós finanszírozással való esetleges visszaélések elkerülése érdekében ösztönzi a négy szem elvének alkalmazását és a többlépcsős ellenőrzést a szerződések odaítélése során azokban a válsághelyzetekben, amikor a válság miatt nincs lehetőség közbeszerzési eljárásokra; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak minden érintett tagállamban mélyreható utólagos ellenőrzéseket kell végeznie a válságok idején, közbeszerzési eljárás nélkül odaítélt szerződések esetében; megjegyzi továbbá, hogy hasonló helyzetek más tagállamokban is előfordultak, többek között egy nemrégiben feltárt, az ERFA-forrásokat érintő állítólagos csalás ügyében Portugáliában, valamint számos esetben a Cseh Köztársaságban, orvostechnikai eszközök beszerzése során, a REACT-EU pénzeszközökkel való állítólagos visszaélésekkel kapcsolatban;
114. megjegyzi, hogy a kohéziós politikai alapok és a többi uniós finanszírozási eszköz közötti kapcsolatot egymást kiegészítő jelleg jellemzi; emlékeztet arra, hogy a kohéziós politikai alapok és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ugyan eltérőek az általános célkitűzések, az ütemterv, az irányítási mód és a finanszírozás tekintetében, a jelenlegi tapasztalatok azt mutatják, hogy számos helyreállítási és rezilienciaépítési terv irányoz elő olyan beruházásokat, amelyek a kohéziós politika keretében finanszírozásra jogosultak lettek volna; kiemeli, hogy lehetséges és elvárható, hogy a kohéziós politikai alapok és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiegészítsék egymást, azzal a feltétellel, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz valódi hozzáadott értéket teremt, valamint nem fedezhetik ugyanazon költségeket kétszer; hangsúlyozza, hogy az átfedések kockázata növekedni fog a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz élettartamának vége felé, valamint arra kéri a Bizottságot, hogy tegyen meg minden tőle telhetőt e kockázatok csökkentése érdekében;
115. sürgeti a Bizottságot, hogy kövesse nyomon a helyzetet, különösen abban az esetben, ha a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt koordináló nemzeti hatóságok megegyeznek a kohéziós politikai alapokat koordináló nemzeti hatóságokkal, és ragaszkodott ahhoz, hogy elegendő további igazgatási kapacitás és emberi erőforrás álljon rendelkezésre az uniós finanszírozás különböző ágaira; mindazonáltal rámutat az azzal kapcsolatos lehetséges kockázatokra, hogy ez a párhuzamosság a kettős finanszírozás azonosítatlan eseteihez vezethet; kéri a Bizottságot, hogy két különböző finanszírozási modell tapasztalataiból vonja le a tanulságokat;
116. üdvözli, hogy jelenleg sem a Számvevőszék, sem a Bizottság nem tárt fel olyan eseteket, amikor egy kohéziós projekt kötelező nemzeti társfinanszírozását a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 2022. évi kifizetései során a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásaiból fizették volna ki; sürgeti a Bizottságot, hogy továbbra is kövesse nyomon a helyzetet, és akadályozza meg az ilyen finanszírozás megvalósulását;
117. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszéknek az ellenőrzési és irányító hatóságok munkájának módjában feltárt hiányosságokkal, különösen az ellenőrző hatóságok által végzett utólagos ellenőrzések és az irányító hatóságok által végzett ellenőrzések terén feltárt hiányosságokkal kapcsolatos folyamatos észrevételei miatt – az említett hatóságok ugyanis nem mindig előzik meg vagy tárják fel hatékonyan a kedvezményezettek által bejelentett kiadásokkal kapcsolatos szabálytalanságokat –, valamint amiatt, hogy a Bizottság túlzott mértékben támaszkodik a programhatóságok munkájának minőségére;

118. tudomásul veszi a Bizottság válaszát, amely szerint a különböző egyedi programokat és bizonyossági csomagokat lefedő dokumentumalapú és helyszíni ellenőrzési munka kombinációján alapuló, a hozzájuk kapcsolódó kockázatoktól függő értékelése révén észszerű és helyes becslést tud adni az egyes programok éves hibaarányára és a kohéziós politikai alapok összesített hibaarányára vonatkozóan; egyetért a Számvevőszékkel abban, hogy a Bizottság dokumentumalapú felülvizsgálatai jellegüknél fogva csak korlátozottan alkalmasak az ellenőrző hatóságok által jelentett fennmaradó teljes hibaarány megerősítésére; megjegyzi, hogy ezek a hiányosságok hatással lehetnek a Bizottság lezáráskori becsült kockázatára is, mivel előfordulhat, hogy a Bizottság nem minden esetben hajtja végre a szükséges korrekciókat ahhoz, hogy a fennmaradó hibaarányt a lényegességi küszöb alá csökkentse;
119. aggodalommal hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék megállapította, hogy a 2 %-ot meghaladó fennmaradó hibaarányú bizonyossági csomagok aránya 2022-ben a számvevőszéki mintában szereplő kiadások 61 %-át tette ki, és ezzel csúcsot ért el, szemben az előző évi 39 %-kal, ami arra utal, hogy az ellenőrző hatóságok munkáját tartós hiányosságok jellemzik; aggodalommal hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék elmúlt hat év során elért ellenőrzési eredményei azt mutatják, hogy a jelenleg alkalmazott kontrollok még nem ellensúlyozzák megfelelően a kohézióban rejlő magas hibakockázatot, és hogy az irányító hatóságok nem mindig tárják fel hatékonyan a kedvezményezettek által elszámolt kiadások szabálytalanságait; aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék által feltárt hibák azt jelzik, hogy az ellenőrző hatóságoknak a kiadások és projektek támogathatóságának ellenőrzésére, valamint a belső piaci szabályoknak való megfelelésére irányuló munkáját jelentős hiányosságok jellemzik; megjegyzi, hogy az ellenőrzött bizonyossági csomagok esetében a Számvevőszék által újraszámított, 2 % feletti fennmaradó hibaarányok egy része a fent említett eltéréseknek tudható be;
120. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék által a nemzeti ellenőrzések során tapasztalt tartós hiányosságok miatt, amelyek a nem megfelelő hatókörre, a nemzeti ellenőrző hatóságok által végzett ellenőrzések és mintaszűrés nem egyértelmű dokumentálására, valamint az erőforrásokkal kapcsolatos problémákra, többek között a nem megfelelő finanszírozásra és a jól képzett szakértők hiányára vezethetők vissza; hangsúlyozza azzal kapcsolatos aggodalmát, hogy a Számvevőszék az ellenőrzések széles körében észlelt hiányosságokat, ideértve például a kedvezményezettek által a projektek támogathatóságáról, a belső piaci szabályoknak való megfelelésről, valamint a csalás és az összeférhetetlenség kockázatáról szolgáltatott információk elégtelen ellenőrzésének eseteit; megjegyzi, hogy a Bizottság ugyanakkor úgy véli, hogy az ellenőrző hatóságok többségének munkája megbízható, és hogy a 116 ellenőrző hatóság közül csak 10 esetében lenne szükség komoly javításra; emlékeztet a nemzeti hatóságok által megosztott irányításban végzett ellenőrzések és vizsgálatok megbízhatósága növelésének lehetőségeiről szóló, 2023. november 21-i európai parlamenti állásfoglalásban foglalt ajánlásokra;
121. tudomásul veszi, hogy a Bizottság elkötelezte magát amellett, hogy továbbra is szoros együttműködést folytat az ellenőrző hatóságokkal annak érdekében, hogy erősítse azok hibamegelőzési és hibajavítási kapacitását, valamint azok jobban dokumentálják ellenőrzési munkájukat és ezáltal hozzájáruljanak a bizonyosságszerzési folyamathoz;
122. tudomásul veszi a Számvevőszék azon megállapítását, hogy a kiadások egyszerűsítésének egyik módjaként a kohéziós politikai finanszírozás kedvezményezettjei 77 tranzakció, azaz a számvevőszéki minta 30 %-a esetében egyszerűsített költségelszámolási módszereket – vagyis átalányfinanszírozást, átalányalapú egységköltségeket vagy a kettő kombinációját – alkalmaztak; hangsúlyozza, hogy az egyszerűsített költségelszámolási módszerek jelentik az egyik legfontosabb intézkedést, amellyel csökkenthetők a kedvezményezettek adminisztratív költségei és terhei és ily módon megkönnyíthető a kis kedvezményezettek finanszírozáshoz való hozzáférése, valamint a célkitűzések elérésére való fokozottabb összpontosítás, a hibaarány csökkentése mellett; kiemeli, hogy a Számvevőszék úgy véli, hogy az egyszerűsített költségelszámolási módszereket nem mindig hajtják végre megfelelően, és osztja a Számvevőszék ellenőrzési következtetését, miszerint az egyszerűsített költségelszámolási módszerek nem eredményezhetnek túlzott pénzügyi hasznot egy tagállam számára; másrészt az egyszerűsített költségelszámolási módszereknek a gyakorlatban a bürokratikus terhek tényleges csökkenéséhez, nem pedig teljes körű előzetes és utólagos ellenőrzéshez kell vezetniük; megjegyzi, hogy az egyszerűsített költségelszámolási módszerekre vonatkozó becslések árainak az utólagos ellenőrzések során megállapított árakhoz viszonyított kismértékű eltéréseinek elfogadhatónak kell lenniük;
123. megjegyzi, hogy a 2021–2027-es programok esetében a Bizottság ösztönözte, hogy a programhatóságok a közös rendelkezésekről szóló rendeletben előirányzott egyszerűsítési intézkedéseket, különösen az egyszerűsített költségelszámolási módszereket és a költségfüggetlen finanszírozáson alapuló rendszereket alkalmazzák a támogathatósági kérdések kezelése, az irányítási ellenőrzések megkönnyítése és a kedvezményezettek terheinek féken tartása érdekében; megjegyzi, hogy ezen erőfeszítés eredményeként például az ERFA és a Kohéziós Alap esetében eddig 11 tagállamban és az Interreg programokhoz kapcsolódóan 120 egyszerűsített költségelszámolási rendszert fogadtak el programszinten, (5,7 milliárd EUR teljes hozzájárulás), valamint 4 tagállamban 4 FNLC-rendszert (1,2 milliárd EUR teljes hozzájárulás) vezettek be; hangsúlyozza, hogy sürgősen további egyszerűsítésre és rugalmasságra van szükség; kéri a Bizottságot, hogy találjon megfelelő egyensúlyt az enyhe áringadozásokhoz szükséges rugalmasság, a másik oldalon pedig a nem megfelelő szándékos költségek és ártúlbecslések között;
124. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon megállapítása miatt, miszerint Szlovákiában egy ERFA-program keretében egy középület belső terét újították fel, annak ellenére, hogy e program keretében csak energiahatékonysági intézkedések voltak támogathatók; tudomásul veszi a Számvevőszék észrevételét, miszerint ez a projekt nem juthatott volna tovább az értékelési szakaszon, mivel a pályázat nem felelt meg annak a feltételnek, hogy a projekt kiadásainak legalább 25 %-a az energiahatékonysághoz kapcsolódik; megjegyzi, hogy a Számvevőszék más hasonló eseteket is feltárt, amelyekre a Bizottság nem reagált;
125. emlékeztet arra, hogy a 2021–2027-es időszakban a tagállamoknak meg kell felelniük a közös rendelkezésekről szóló rendelet bizonyos horizontális vagy tematikus feljogosító feltételeinek, amelyek előfeltételei az alapok konkrét célkitűzései eredményes és hatékony végrehajtásának; emlékeztet arra, hogy amennyiben a feljogosító feltételek nem teljesülnek az érintett egyedi célkitűzésre vonatkozó kifizetési kérelem Bizottsághoz történő benyújtásakor, a kapcsolódó kiadásokat mindaddig nem térítik vissza az uniós költségvetésből, amíg a Bizottság meg nem győződött arról, hogy a feljogosító feltétel teljesült;

126. emlékeztet arra, hogy a Tanács a Bizottság javaslata alapján 2022. december 15-én elfogadta az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek magyarországi megsértésével szembeni védelmét szolgáló intézkedésekről szóló (EU) 2022/2506 végrehajtási határozatot ([12]); hangsúlyozza, hogy a határozat a Bizottságnak a magyarországi közbeszerzési rendszerrel szemben felmerülő súlyos kérdésekkel kapcsolatos aggályain alapult; üdvözli a 2021–2027-es időszakban az egyes kohéziós politikai programokra vonatkozó kötelezettségvállalások 55 %-ának ideiglenes felfüggesztését; megjegyzi, hogy a Bizottság nyomon követte a Magyarország által a feltételrendszerről szóló rendelet keretében javasolt korrekciós intézkedések végrehajtását; megjegyzi, hogy 2023 decemberében a Bizottság hivatalból újraértékelte a magyarországi helyzetet, és arra a következtetésre jutott, hogy az uniós költségvetés továbbra is ugyanolyan kockázati szinten van, mivel továbbra is vannak olyan kötelezettségvállalások, amelyeket sem nem megfelelően, sem nem kellő időben teljesítettek;

127. megjegyzi, hogy 2022 decemberében a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Magyarország nem teljesítette a Chartára vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet szerinti horizontális feljogosító feltételeket az igazságszolgáltatás függetlensége, valamint számos olyan jogszabály rendelkezései tekintetében, amelyek komoly kockázatot jelentenek az LMBTIQ+-személyek jogaira, a tudományos élet szabadságára és a menedékjogra nézve; mély sajnálatát fejezi ki a Bizottság 2023. december 13-i határozata ([13]) miatt, amelyben úgy ítélte meg, hogy Magyarország teljesítette az igazságszolgáltatás függetlenségéhez kapcsolódó horizontális feljogosító feltételt, ily módon lehetővé téve a magyar hatóságok számára, hogy a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás és az uniós költségvetés védelmének garantálása érdekében alkalmazott megfelelő ellenőrzési mechanizmusok vagy közbeszerzési eljárások nélkül nyújtsanak be legfeljebb 10,2 milliárd EUR összegű visszatérítési kérelmet; úgy véli, hogy ez a határozat politikailag ellentmond a feltételrendszerről szóló rendelet alapján elfogadott intézkedések meghosszabbításának, és csalódottságának ad hangot amiatt, hogy a Parlament nem kapott megfelelő tájékoztatást a folyamat során; ismételten aggodalmának ad hangot az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatban, még a közelmúltbeli reformokat követően is, ahogy azt a magyarországi helyzetről és a befagyasztott uniós pénzeszközökről szóló, 2024. január 18-i állásfoglalásában is kifejezésre juttatta;

128. megismétli, hogy egyetlen, integrált csomagként kell kezelni a feltételrendszerről szóló rendelet, a közös rendelkezésekről szóló rendelet és a Helyreállítási és 8ezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet szerinti uniós finanszírozás felszabadításához szükséges valamennyi intézkedést; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az előfinanszírozás folyósítása során is védjék az Unió pénzügyi érdekeit;

129. a 2022. évi éves PIF-jelentés alapján megállapítja, hogy 2021 és 2022 között a kohéziós politikával kapcsolatos csalárd szabálytalanságok száma 11,6 %-kal csökkent (2021-ben 233 esetről, 2022-ben pedig 206 esetről számoltak be), míg a nem csalárd szabálytalanságok száma 9,3 %-kal nőtt; megjegyzi, hogy a Bizottság felkérte az ellenőrző hatóságokat, hogy fordítsanak különös figyelmet az alapok megsokszorozódásával és az NGEU keretében nyújtott kiegészítő finanszírozással kapcsolatos új kockázatokra, különösen a kettős finanszírozásra, az összeférhetetlenségre, a csalásra vagy a korrupcióra; tudomásul veszi a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy előmozdítsa az ARACHNE kockázatértékelési eszköz használatát a vonakodó tagállamokban, és hogy javítsa az eszközt; megjegyzi, hogy az ellenőrző hatóságok a 2014–2020-as időszakban az ellenőrzött műveletek 65 %-a esetében foglalkoztak kifejezetten a csalás kockázatával, ami javulást jelent a Számvevőszék által 2021-ben megállapított 38 %-hoz képest;

130. hangsúlyozza, hogy a Számvevőszéknek, az OLAF-nak és az Európai Ügyészségnek az átdolgozott költségvetési rendeletben előirányzottak szerint saját hatáskörének gyakorlása során, arányos módon hozzá kell férnie a Bizottság által biztosított egységes integrált adatbányászati és kockázatértékelési informatikai rendszerhez;

131. kiemeli a kohéziós kiadások jogszerűségének és szabályszerűségének fontosságát, valamint azt, hogy az irányító és ellenőrző hatóságok döntő szerepet játszanak e tekintetben; emlékeztet arra, hogy egyszerűsíteni és észszerűsíteni kell az ellenőrzéseket, a csalás elleni küzdelemhez szükséges ellenőrzésekre összpontosítva; emlékeztet továbbá arra, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó közös rendelkezésekről szóló rendelet értelmében a tagállami hatóságoknak jelenteniük kell az uniós finanszírozású projektekkel kapcsolatos valamennyi, általuk azonosított csalásgyanús esetet vagy megállapított csalást még akkor is, ha azokat a kiadások Bizottság felé történő bejelentése előtt észlelik;

132. kiemeli az Európai Csalás Elleni Hivatal és az Európai Ügyészség (EPPO) jelentős szerepét az uniós költségvetés védelmében; felhívja az összes tagállamot, hogy csatlakozzanak az EPPO-hoz; emlékeztet arra, hogy 2023. május 25-én a Regionális Fejlesztési Bizottság előtt való megjelenésekor az európai ügyész megjegyezte, hogy az uniós kiadások jelenleg működő irányítási és kontrollrendszere nem a csalások felderítésére van tervezve, és hogy az ellenőrzések vagy közigazgatási vizsgálatok ritkán tárnak fel pénzügyi bűncselekményeket, amelyek gyakran határokon átnyúló hatásokkal járnak; hangsúlyozza, hogy az Európai Ügyészség számára biztosítani kell a feladatai ellátásához szükséges eszközöket; úgy véli, hogy az Európai Ügyészség megerősítése lehetővé tenné a jogalkotó számára, hogy tovább egyszerűsítse a kohézióra vonatkozó szabályozási keretet, ezzel javítva az alapok végrehajtását;

([12]) A Tanács (EU) 2022/2506 végrehajtási határozata (2022. december 15.) az uniós költségvetésnek a jogállamisági elvek magyarországi megsértésével szembeni védelmét szolgáló intézkedésekről (HL L 325., 2022.12.20., 94. o.).

([13]) A Bizottság határozata (2023. december 13.) a Magyarországra vonatkozó, 2022. december 15-i (EU) 2022/2506 tanácsi végrehajtási határozatot követően az (EU, Euratom) 2020/2092 rendelet 4. cikkében foglalt feltételek teljesítésének Bizottság kezdeményezésére történő újraértékeléséről (C(2023) 8999).

133. kéri az OLAF-ot, hogy végezzen alapos vizsgálatot az uniós forrásokkal való, hamis projekteket benyújtó szövetségek hálózatai által, az Erasmus+ programon és az Európai Szolidaritási Testületen keresztül elkövetett esetleges visszaéléssel kapcsolatban, azzal a céllal, hogy ellenőrizze egyes nemzeti ügynökségek ezen üggyel kapcsolatos közelmúltbeli jelentéseit, felmérje az ilyen csalások mértékét és jelentőségét, és elemezze azoknak a tagállamok illetékes hatóságai általi kezelését;

Ajánlások

134. kéri a Bizottságot, hogy:

i. proaktívan kezdjen konstruktív párbeszédet a Számvevőszékkel annak a problémának a leküzdése érdekében, hogy a Bizottság egyre több esetben azt a hivatalos választ adja a Számvevőszék megállapításaira, hogy „egyetért abban, hogy nem értenek egyet", és folytassa együttműködését a Számvevőszékkel a becsült hibaarányokra vonatkozó eredmények, valamint a jogi szövegek értelmezésének összehangolása érdekében;

ii. vesse össze a Számvevőszéknek a tagállami nyilatkozatokra vonatkozó megállapításait a Bizottság kifizetéskori és lezáráskori kockázat becslésére irányuló munkájából származó, irányító hatóságokra vonatkozó információkkal, hogy azonosítani lehessen azokat a különösen sok hibával működő gócpontokat, amelyekkel sürgősen foglalkozni kell;

iii. folytassa szoros együttműködését az ellenőrző hatóságokkal annak érdekében, hogy erősítse azok hibamegelőzési és hibajavítási kapacitását, valamint hogy azok jobban dokumentálják ellenőrzési munkájukat és ezáltal hozzájáruljanak a bizonyosságszerzési folyamathoz;

iv. javítsa és erősítse meg a tagállamok irányítási és ellenőrzési rendszerét annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok csak elszámolható kiadásokat számoljanak el a Bizottság felé;

v. biztosítsa, hogy az ellenőrző hatóságok megfelelő módszerekkel rendelkezzenek az önbevallások ellenőrzésére a bevált gyakorlatok azonosítása és a tagállamok számára adott iránymutatás révén;

vi. a záróellenőrzések részeként végezzen célzott ellenőrzéseket annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok alkalmazták-e a szükséges pénzügyi korrekciókat a feltárt hibák tekintetében;

vii. ellenőrzései során fordítson különös figyelmet a CRII/CRII+ módosításaival bevezetett rugalmassági mechanizmusokhoz kapcsolódó kockázatokra; indítsa el az e programok keretében felmerülő kiadások azonnali felülvizsgálatát, hogy azonosítsa és orvosolja azokat a rendszerszintű problémákat, amelyek a hibaarány hirtelen emelkedéséhez vezettek;

viii. a 2014–2020-as programozási időszak befejezésére és a jelenlegi programozási időszak végrehajtására tekintettel továbbra is támogassa a tagállamokat, és ezzel egyidejűleg készítsen cselekvési tervet arra vonatkozóan, hogy miként lehet a legjobban elkerülni az igazgatás túlterhelését a többéves pénzügyi keret vége felé, amely egybe fog esni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz tervezett támogathatósági időszakával, különösen az igazgatási kapacitásépítés támogatása révén;

ix. a tagállamokkal együttműködve folytassa közbeszerzési cselekvési terve 4. felülvizsgált változatának végrehajtását, hogy segítse a programhatóságokat és az ajánlatkérő szerveket a közbeszerzéssel kapcsolatos gyakorlataik javításában, beleértve azt is, hogy miként lehet elkerülni az esb-alapok kezeléséhez kapcsolódó leggyakoribb közbeszerzési hibákat, valamint bonyolítson le célzott képzéseket a tagállami tisztviselők számára;

x. tegyen eleget azon ígéretének, hogy mind a mentesítésért felelős hatóság, mind a nyilvánosság rendelkezésére bocsátja az uniós alapok legnagyobb végső kedvezményezettjeinek listáját, e listában végső kedvezményezettnek azt a természetes személyt vagy szervezetet tekintve, amely a kedvezményezettek láncolatában utolsóként részesedik az uniós forrásokból;

xi. egyszerűsítse tovább a kohéziós programok végrehajtását; ösztönzi továbbá a Bizottságot, hogy az elektronikus közbeszerzés mintáját követve vezessen be eszközöket a közbeszerzés digitalizálására, és segítse a tagállamokat ebben az átmenetben;

xii. az egyszerűsített költségelszámolási módszerek sikeres elterjedésének elérése érdekében munkálkodjon valamennyi érdekelt féllel párhuzamosan a módszertani és bizonyossági harmonizáción, hogy a kedvezményezettek számára kellően kiszámítható legyen, hogy milyen elvárások vannak ezen opciók végrehajtását illetően; biztosítsa, hogy az ellenőrzések ne vezessenek a végrehajtás további bürokratizálásához és a kedvezményezettekre háruló szükségtelen ellenőrzési terhekhez; biztosítsa, hogy az egyszerűsített költségelszámolási módszereket ne olyan módon hajtsák végre, hogy a tagállamok túlzott pénzügyi előnyökhöz jussanak, ugyanakkor garantálja a megfelelő rugalmasságot a költség- és árbecslések terén;

xiii. működjön együtt a tagállamok ellenőrző hatóságaival annak biztosítása érdekében, hogy a kettős finanszírozás sajátos kockázata – különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből történő finanszírozás esetében – megfelelő nemzeti kontrollok és ellenőrzések révén csökkenjen; ragaszkodik ahhoz hogy a Bizottság a magas kockázatú területekre és/vagy a tagállamokra szabott tematikus vagy megfelelőségi ellenőrzéseket végezzen; valamint

xiv. hozzon létre egy átfogó mechanizmust a kohéziós alapok kivételes vagy előre nem látható körülmények esetén történő felhasználásához, az ennek hatályára, a finanszírozás rendelkezésre állására, az irányításra, az ellenőrzésre és kontrollra, valamint az alkalmazásra vonatkozó irányadó rendelkezések felhasználásával; hangsúlyozza, hogy ennek a kivételes körülmények esetén történő felhasználásnak konkrét és jól meghatározott helyzetekre kell korlátozódnia, időben és hatályban korlátozottnak kell lennie, és azt a kockázatok mérséklése érdekében fokozott ellenőrzések mellett kell megvalósítani;

xv. kéri a Bizottságot, hogy értékelje újra a Magyarországnak biztosítandó 10,2 milliárd EUR összegű kohéziós alapok befagyasztásának feloldására vonatkozó döntését, és tartózkodjon a folyósításoktól mindaddig, amíg végre nem hajtják a vonatkozó jogszabályokat, és a gyakorlatban be nem bizonyosodik az elfogadott intézkedések eredményessége;

xvi. a költségvetési rendelet lezárt felülvizsgálatának keretében valamennyi uniós alap esetében, a megosztott irányítást is beleértve, tegye kötelezővé és szisztematikussá az olyan informatikai eszközök használatát, mint a korai felismerési és kizárási rendszer és az ARACHNE, és az ellenőrzések fokozása és az uniós költségvetés csalással és a pénzeszközökkel való visszaéléssel szembeni védelme érdekében biztosítsa az új technológiák jobb használatát;

xvii. biztosítson hozzáférést a Számvevőszék, az OLAF és az Európai Ügyészség számára a Bizottság által biztosított egységes integrált adatbányászati és kockázatértékelési informatikai rendszerhez, az átdolgozott költségvetési rendeletben foglalt feltételek szerint;

xviii. készítsen jelentést a megelőző rendszereknek a programozási időszak elején végzett korai ellenőrzéseiről, hogy megerősítse a tagállamok ellenőrzési rendszereinek hatékonyságát, beleértve a szabálytalanságok megelőzésére szolgáló rendszert;

xix. számoljon be a mentesítésért felelős hatóságnak arról, hogy a kohéziós politika rugalmassági intézkedéseinek alkalmazása, amelyek javították a felhasználást, hogyan befolyásolta a konvergenciára és a kohézióra vonatkozó strukturális kohéziós célkitűzéseket;

Kultúra és oktatás

135. üdvözli a Bizottság és az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az Erasmus+ programot, az Európai Szolidaritási Testületet és a Kreatív Európa programot a változó realitáshoz igazítsa, például azáltal, hogy inkluzív jellegük megőrzése érdekében növeli a támogatások egyéni támogatási arányát, meghosszabbítja a pályázati határidőket és a projektek időtartamát, valamint önkéntesen Ukrajnát állítja a tevékenységek középpontjába, továbbá több erőfeszítést vár el az integrációs intézkedések és a kiszolgáltatott csoportok részvételének megkönnyítését célzó támogatás további megerősítése érdekében;

136. nagyra értékeli, hogy a Bizottságnak és az EACEA-nak 2022-ben sikerült elérnie az Erasmus+ költségvetésének majdnem teljes körű végrehajtását, valamint az Európai Szolidaritási Testület költségvetésének teljes körű végrehajtását, ami még azt is szükségessé teszi, hogy más programokból származó előirányzatokat csoportosítsanak át a kifizetési igények fedezésére; tudomásul veszi a Kreatív Európa 2022-es kifizetéseinek végrehajtásával kapcsolatos kihívásokat, mivel az operatív problémák és a támogatási eljárások késedelme miatt mintegy 50 millió EUR-t halasztottak 2023-ra; elismeri az Oktatásügyi, Ifjúságpolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóság (DG EAC) és az EACEA arra irányuló erőfeszítéseit, hogy korlátozzák e késedelmek hatását, és 2023-ban visszatérjenek a normalizált ütemhez;

137. újólag megerősíti, hogy tovább kell növelni az EU ifjúsági, kulturális és oktatási programjainak költségvetési keretét, különösen a kevesebb lehetőséggel rendelkező fiatalok, művészek és szakemberek megszólításának és bevonásának fokozása, valamint az állampolgári ismeretek oktatásának támogatása érdekében; e tekintetben kéri a Bizottságot, hogy továbbra is szorosan működjön együtt a tagállamokkal;

138. üdvözli, hogy az ifjúság 2022-es európai évének 3 millió EUR összegű, a Parlament felhívására történő megerősítésének köszönhetően az év keretében számos fellépést meg lehetett erősíteni, például szolidaritási projekteket, az önkéntességet és a hálózatépítési tevékenységeket; hangsúlyozza, hogy az európai év sikeres eredményeit most fenntartható módon végre kell hajtani, hogy biztosítsák annak hosszú távú hatásait;

139. megjegyzi, hogy a Kreatív Európa költségvetését 2022-ben továbbra is az időszak elejére ütemezik a Covid19-világjárvány kulturális és kreatív ágazatokra gyakorolt tartós hatásának enyhítése érdekében; megjegyzi, hogy az előreütemezésnek köszönhetően 2022-ben minden eddiginél több európai kulturális együttműködési projektet lehetett kiválasztani; aggodalmát fejezi ki azonban amiatt, hogy a 2021-re és 2022-re történő előreütemezés 2023-tól finanszírozási hiányhoz vezethet, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a program egésze továbbra is alulfinanszírozott az elérendő célkitűzésekkel kapcsolatban, különös tekintettel a magas részvételi arányra;

140. aggodalommal veszi tudomásul, hogy az EACEA által kezelt pályázati felhívások kedvezményezettjei számára az e-támogatási eszközökkel kapcsolatban 2022-ben továbbra is nehézségek merülnek fel; határozottan sürgeti a Bizottságot és az EACEA-t, hogy egyszer és mindenkorra foglalkozzanak ezekkel az informatikai kérdésekkel azoknak a célok elérésére gyakorolt következményei elkerülése, a hibák kockázatának csökkentése és az eljárások egyszerűsítése érdekében; úgy véli, hogy a hatékonyabb és hozzáférhetőbb informatikai infrastruktúra megkönnyítené a kis kedvezményezettek hozzáférését a programok forrásaihoz;

141. tudomásul veszi az EACEA személyzeti helyzetének pozitív alakulását, mivel 2022 végére jelentősen nőtt a személyzet létszáma;

Természeti erőforrások

142. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 3. fejezete (Természeti erőforrások) alá tartozó programok költségvetése 58,3 milliárd EUR-t (az uniós költségvetés 29,7 %-a) tett ki, és a következőképpen oszlott meg: Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA): 65,9 %, Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA): 26,2 %, az EMGA keretében a piachoz kapcsolódó kiadások: 4,7 %, tengerügy és halászat: 1,8 %, környezetvédelem és az éghajlat-politika (LIFE): 0,9 % és egyéb területek: 0,5 %; megjegyzi, hogy 2022. december 31-én a többéves pénzügyi keret 3. fejezetének (Természeti erőforrások) végleges elfogadott költségvetési kötelezettségvállalási előirányzatai 56 681,11 millió EUR-t tettek ki, és ezek 98,92 %-át (56 069,86 millió EUR) végrehajtották; megjegyzi továbbá, hogy a véglegesen elfogadott költségvetési kifizetési előirányzatok összege 55 826,77 millió EUR volt, és ezek 98,89 %-át (55 205,48 millió EUR) hajtották végre;

143. megjegyzi, hogy 2022 volt annak az átmeneti időszaknak a második és utolsó éve, amelynek során a közös agrárpolitika (KAP) 2021–2027-es költségvetési előirányzataiból származó forrásokat és a NextGenerationEU alapokból az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) számára biztosított további 8 milliárd EUR összegű külső címzett bevételt a tagállamok az új KAP 2023. január 1-jei hatálybalépését megelőzően köthették le, és a mezőgazdasági termelőknek és más KAP-kedvezményezetteknek nyújtott kapcsolódó kifizetéseket a tagállamok 2025. december 31-ig teljesíthetik;

144. megjegyzi, hogy a 2022-es pénzügyi évben a közvetlen támogatási programoknak több mint 5,9 millió kedvezményezettje, a vidékfejlesztési intézkedéseknek mintegy 3,5 millió kedvezményezettje és a piaci intézkedéseknek mintegy 0,11 millió kedvezményezettje volt; hangsúlyozza, hogy az uniós mezőgazdasági termelők és az élelmiszerrendszer rezilienciájuk révén a 2022-ben előttük álló kihívások ellenére továbbra is biztosították az élelmezésbiztonságot az Unióban és azon túl;

145. megjegyzi, hogy az Ukrajnával szemben provokáció nélkül indított orosz agressziós háború miatt egyéb intézkedések mellett aktiválták a válságtartalékot egy 500 millió EUR összegű támogatási csomag formájában, amelyből 350 millió EUR-t a tartalékból, további 150 millió eurót pedig az EMGA-ból bocsátottak az érintett termelők rendelkezésére; üdvözli a magas végrehajtási arányt (492 millió EUR felett) és a gyors végrehajtást; megjegyzi, hogy a tagállamok rugalmasan eldönthettek, hogy a piaci zavar mely ágazatokat érintette leginkább, valamint hogy milyen támogatási rendszert alkalmaznak, ami pedig meghatározta az alkalmazott ellenőrzési rendszert;

146. megjegyzi, hogy a Számvevőszék egy 218 tranzakcióból álló mintát vizsgált meg, amely a többéves pénzügyi keret e fejezetéhez tartozó kiadások teljes körére kiterjed; megjegyzi, hogy a Számvevőszék megvizsgálta a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság (DG AGRI) és az Éghajlat-politikai Főigazgatóság (DG CLIMA) éves tevékenységi jelentéseiben szereplő szabályszerűségi információkat, valamint 17 tagállam és az Egyesült Királyság kiválasztott rendszereit is; megjegyzi, hogy a Számvevőszék becslése szerint a „Természeti erőforrások” fejezet hibaszintje 2,2 % (2021: 1,8 %), és hogy a feltárt hibák többsége a vidékfejlesztési tranzakciókat érintette; megjegyzi, hogy a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóság becslése szerint a kifizetéskori kockázat 1,76 %;

147. megjegyzi, hogy a Számvevőszék 21 számszerűsíthető hibát talált a vidékfejlesztésben, 7 számszerűsíthető hibát talált a közvetlen kifizetésekben, kettőt a piaci intézkedésekkel kapcsolatos kiadásokban, kettőt pedig a KAP-on kívüli kiadásokban; megnyugtatónak tartja, hogy a Bizottság kijelentette, hogy a számszerűsíthető hibák közül 8 hiba pénzügyi hatása nem éri el a 100 EUR-t (a valósnál nagyobb területek bejelentése), és a hibák többsége esetében a hibásan elköltött összeg nem éri el az 1 000 EUR-t;

148. megjegyzi, hogy a Számvevőszék által feltárt hibák többsége a területekre vagy állatokra vonatkozóan pontatlanul megadott információkhoz (42 %), valamint a támogatásra nem jogosult kedvezményezettekhez, tevékenységekhez, projektekhez és kiadásokhoz kapcsolódott; aggodalommal állapítja meg – mint 2021-ben is –, hogy a Számvevőszék számos esetben megállapította, hogy a tagállami hatóságok és a Bizottság elegendő információval rendelkeztek ahhoz, hogy a kiadások jóváhagyása előtt megakadályozzák vagy feltárják és kijavítsák a hibákat, és hogy amennyiben a tagállami hatóságok és a Bizottság megfelelően felhasználták volna a rendelkezésükre álló összes információt, e fejezet becsült hibaaránya 1,3 százalékponttal alacsonyabb lett volna;

149. emlékeztet arra, hogy a Bizottság és a tagállamok egyaránt felelősek a KAP-kiadásokkal kapcsolatos csalások elleni fellépésért; rámutat, hogy a csalás elleni intézkedéseknek továbbra is kiemelt prioritást kell élvezniük az Unió és a tagállamok számára, mivel a csalások miatt az uniós források nem tudják szakpolitikai célkitűzéseiket elérni.

150. tudomásul veszi a Bizottság azon nyilatkozatát, hogy a 2023–2027-es KAP teljesítési modelljének célja a szabályok egyszerűsítése és az olyan új technológiák – például a területmegfigyelési rendszer – használatának hangsúlyozása, amelyek segítenek majd a hibák csökkentésében; megjegyzi, hogy a mezőgazdasági termelők által elkövetett hibákkal együtt a földrajzi térinformatikai támogatási kérelem alapját a mezőgazdasági parcellaazonosító rendszer (MePaR) képezi, és emlékeztet a területalapú támogatások nyomon követésére szolgáló technológiák jelentős potenciális előnyeire a mezőgazdasági termelők, a közigazgatások és a környezet szempontjából;

151. tudomásul veszi a Számvevőszék éves jelentésében a mezőgazdasági tevékenység hibás bejelentésére adott példát, amelyet több médiaorgánum is „citromfaügyként” említett, amikor is egy mezőgazdasági termelő bejelentette, hogy állandó növénykultúrát termeszt, miközben a valóságban a terület több éve nem állt mezőgazdasági művelés alatt; tudomásul veszi, hogy e hiba pénzügyi hatása a Bizottság jelentése szerint 8 349,06 EUR volt, valamint az illetékes nemzeti hatóságok által hozott korrekciós intézkedéseket, beleértve az igényelt összeg visszafizettetését is; elismerését fejezi ki a Számvevőszék és a Bizottság alapos ellenőrzési munkájáért, valamint az érintett kifizető ügynökség általi gyors nyomon követésért; hangsúlyozza azonban, hogy ez az eset nem tekinthető ritka és egyedi egybeesésnek, hanem inkább az uniós források csalárd módon történő megszerzésének szisztematikus kockázataként értelmezendő, és ezért nem szabad alábecsülni;

152. megjegyzi, hogy az egyszerűsített költségelszámolási módszereket a KAP egészében alkalmazzák, beleértve a vidékfejlesztést is, ahol a támogathatósági feltételek összetettebbek és a hibakockázat magasabb, és hogy továbbra is van potenciál az olyan intézkedések egyszerűsítésében, amelyek nem területek vagy állatok bejelentésén alapulnak, ahol a tagállamok eldönthetik, hogy a tényleges költségeket térítik-e vissza, vagy előre meghatározott eredmények alapján fizetnek-e; megjegyzi, hogy a Bizottság jelentései szerint a vidékfejlesztési programok közel 92 %-ában egyszerűsített költségelszámolási módszereket használnak; felhívja a Bizottságot, hogy közölje az egyszerűsített költségelszámolási módszereken keresztül kifizetett összeget;

153. emlékeztet arra, hogy a KAP bizonyossági modellje magában foglalja a kifizető ügynökségek által végzett első szintű ellenőrzéseket, a kifizető ügynökségek kiadásainak jogszerűségéről és szabályszerűségéről évente véleményt nyilvánító független tanúsító szervek által végzett ellenőrzési munkát, valamint a Bizottság által a számlák elszámolása révén végzett munkát; üdvözli, hogy az ellenőrzési és kifizetési adatkészletek eltérő aktualizálási ütemtervei miatti következetlenségek ellenére a Számvevőszék megállapította, hogy a kiválasztott kifizető ügynökségek rendszerei megbízhatóan számították ki a támogatási kifizetéseket, ami a tagállamok ellenőrzési statisztikái és a Bizottságnak bejelentett kifizetési adatok általános minőségéről és koherenciájáról tanúskodik;

154. üdvözli, hogy a tagállamok egyre nagyobb érdeklődést tanúsítanak az ARACHNE integrált adatbányászati informatikai eszköz iránt és egyre többet használják azt: 13 tagállam legalább néhány intézkedéshez használja az eszközt, öt tagállam pedig vett részt az ARACHNE eszközzel foglalkozó általános bevezető munkaértekezleten; sajnálatosnak tartja, hogy az ARACHNE integrált adatbányászati informatikai eszköz használata nem kötelező; tudomásul veszi a tagállamok által jelentett akadályokat és a Bizottság által az ARACHNE javítása érdekében tett folyamatos erőfeszítéseket; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a tagállamok szelektíven vezették be az ARACHNE eszközt;

155. megjegyzi, hogy 2022-ben a Bizottság az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap (ETHAA) kötelezettségvállalásai tekintetében 99,69 %-os végrehajtási arányról számolt be, ami jelentős javulást jelent az ETHAA 2021. évi 15,98 %-os végrehajtási arányához képest; megjegyzi azonban, hogy a 2022. évi 1 135,74 millió EUR lekötött előirányzat 94,76 %-a és a 2021. évi 148,12 millió EUR 97,06 %-a a megfelelő év végén nem került kifizetésre; megjegyzi továbbá, hogy az ETHAA engedélyezett kifizetési előirányzatainak végrehajtási aránya 2022-ben 99,99 %, az ETHA esetében pedig 2021-ben 86,55 % volt;

156. tudomásul veszi a Számvevőszék „A mezőgazdasági termékek ellátási láncainak biztosítása a Covid19-világjárvány idején” című 09/2023. sz. különjelentését, valamint azt a következtetését, hogy a Bizottság a legtöbb tekintetben megfelelő, de nem kellően célzott válaszlépéseket tett a Covid19-világjárvány miatt a mezőgazdasági termékek ellátási láncára háruló veszélyek kapcsán; emlékeztet arra, hogy a 712 millió EUR költségvetésű közvetlen támogatást gyorsan végrehajtották az EMVA fel nem használt forrásainak átcsoportosítása révén, ami azt eredményezte, hogy ezt az intézkedést többnyire azok a tagállamok vették igénybe, amelyeknek 2019 végén jelentős fel nem használt forrásai maradtak az EMVA költségvetéséből; emlékeztet továbbá arra, hogy az intézkedést alkalmazó 14 tagállam közül öt az uniós forrásokat minden veszteséget szenvedett mezőgazdasági termelő számára elérhetővé tette, míg a többi kilenc tagállam bizonyos ágazatokat kiválasztva támogatta a kedvezményezetteket, tekintet nélkül arra, hogy érte-e őket kár;

157. megjegyzi, hogy a fő programok éghajlat-politikai hozzájárulásának (kötelezettségvállalási előirányzatokon alapuló) előzetes becslései azt mutatják, hogy 2022-ben az uniós költségvetés 34,8 %-át éghajlat-politikai intézkedésekre fordították, összhangban az intézményközi megállapodás azon terveivel, hogy a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret legalább 30 %-át erre a célra kell felhasználni;

158. tudomásul veszi a Bizottság éghajlat-politikai nyomonkövetési módszertanában 2022-ben végrehajtott változtatásokat, válaszul a Számvevőszék 09/2022. sz. különjelentésében ([14]) tett megállapítással kapcsolatban megfogalmazott aggályokra, amelyek szerint a bejelentett kiadások nem mindig relevánsak az éghajlat-politika szempontjából, és hogy az erre a célra elköltöttként bejelentett összeget legalább 72 milliárd EUR-val túlbecsülték, ami azt jelenti, hogy a 2014–2020-as költségvetésnek csak mintegy 13 %-át költötték éghajlatváltozással kapcsolatos célokra; úgy véli, hogy ez figyelmeztetésként szolgál; sürgeti a Bizottságot, hogy a nyomonkövetési módszertanban tegyen különbséget az éghajlatváltozás mérséklése és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás között azáltal, hogy a nyomonkövetési és jelentéstételi kategóriákat szétbontja az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra és az éghajlatváltozás mérséklésére;

([14]) „A 2014–2020-as uniós költségvetés éghajlat-politikai kiadásai alacsonyabbak, mint a beszámolók szerint”, 2022. május 30.

159. hangsúlyozza az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos kiadások megfelelő ellenőrzésének fontosságát az uniós költségvetésben, és elszámoltathatóvá teszi a Bizottságot egy szilárd és megbízható módszertan végrehajtásáért, összhangban a többéves pénzügyi keretről szóló megállapodásban és a 2020. december 16-i intézményközi megállapodás (16d) bekezdésében vállalt kötelezettségekkel; felhívja a Bizottságot, hogy kerülje el az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekhez való kiadási hozzájárulás megtévesztő közelítését, a konkrét célok hiányát, valamint az éghajlatra és a biológiai sokféleségre gyakorolt lehetséges negatív vagy nem egyértelmű hatások csak részben történő lefedését; elismeri, hogy léteznek közös hasznokkal járó beavatkozások, de hangsúlyozza, hogy el kell kerülni a kétszeres elszámolást;

160. kéri a Bizottságot, hogy a nyomonkövetés megkönnyítése érdekében évente nyújtson be jelentést a Parlamentnek, amelyben részletezi az egyes költségvetési jogcímek hozzájárulását az éghajlati szempontok érvényesítését és a biológiai sokféleséget célzó célkitűzésekhez; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy számoljon be arról, ha egy költségvetési tétel nem felel meg a taxonómiai rendeletben említett „jelentős károkozás elkerülését célzó” kritériumnak;

161. megjegyzi, hogy az Európai Unió Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatósága (HERA) azt követően, hogy 2021. október 1-jén belső bizottsági szolgálattá alakult, 2022 során fokozta tevékenységét, és hogy feladata a Bizottság népegészségügyi, felkészültségi és válságkezelési prioritásainak támogatása az egészségügy, a kutatás és az innováció, valamint az ipar területén; aggodalommal veszi tudomásul a HERA Főigazgatóság, valamint a SANTE Főigazgatóság és az ECDC feladatkörei közötti átfedéseket és párhuzamos erőfeszítéseket; felhívja a Bizottságot, hogy biztosítsa a HERA, mint a Bizottság szerves részét képező szervezeti egység hozzáadott értékét, és előzze meg a munka és az erőforrások megkettőzését;

162. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság döntése nyomán a HERA finanszírozása nagymértékben támaszkodott „az EU az egészségért” programra, és így költségvetése 2021 és 2027 között több mint felére csökkent, és „az EU az egészségért” programból a HERA számára nyújtott hozzájárulás 2,795 milliárd EUR volt; aggodalommal jegyzi meg, hogy ez a csökkentés befolyásolta „az EU az egészségért” program azon képességét, hogy az (EU) 2021/522 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([15]) előírtaknak megfelelően ambiciózus finanszírozást nyújtson más tevékenységekhez, és ezzel kockára tette többek között az európai rákellenes terv keretében végrehajtandó intézkedéseket és az európai egészségügyi adattér létrehozásához szükséges támogatást; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság azzal, hogy ilyen jelentős összegeket különített el a HERA-nak, megsértette az „EU az egészségért” rendeletben a minimális és maximális kiadásokra vonatkozóan megállapított finanszírozási felső határokat;

Ajánlások

163. kéri a Bizottságot, hogy:

i. a 2014–2020-as KAP utólagos értékelése során fordítson kifejezett figyelmet a 2021–2022-es átmeneti időszakra és az (EU) 2020/2220 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([16]) átmeneti rendelkezéseiben foglalt további követelményekre;

ii. tájékoztassa folyamatosan a mentesítésért felelős hatóságot az egyszerűsített költségelszámolási módszerek alkalmazásáról a jelenlegi és az új KAP-ban, és értékelje azok alkalmazását a tagállami hatóságokkal és (potenciális) kedvezményezettekkel annak megértése érdekében, hogy miért terjed viszonylag lassan e lehetőségek használata;

iii. továbbra is ösztönözze az ARACHNE használatát mind a rendszert használó tagállamok számának növelése, mind pedig annak érdekében, hogy a költségvetési rendelet lezárult felülvizsgálatával összefüggésben valamennyi programra kiterjedően növelje a használat mértékét;

iv. gondosan mérlegelje az ARACHNE kockázati mutatóit azzal a céllal, hogy csökkentse a hamis mutatók számát, és hatékonyabbá tegye a fennmaradó mutatókat az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére nézve nagy kockázatot jelentő helyzetek felderítésében; valamint

v. mozdítsa elő, hogy a tagállamok kifizető ügynökségei olyan informatikai eszközöket használjanak, mint például a Kopernikusz műholdas képalkotás és egyéb képalkotó technológiák a mezőgazdasági monitoring területén, és ehhez biztosítson ösztönzőket és nyújtson támogatást;

vi. jobban használja fel a mesterséges intelligenciát és az új technológiákból, például az EU tulajdonában lévő Kopernikusz-Sentinel műholdakból származó adatokat, és ösztönözze azok felhasználását a KAP-források helyes felhasználásának nyomon követése és ellenőrzése érdekében;

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/522 rendelete (2021. március 24.) a 2021–2027-es időszakra szóló uniós egészségügyi cselekvési program (az „EU az egészségért program”) létrehozásáról és a 282/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 107., 2021.3.26., 1. o.).

([16]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2220 rendelete (2020. december 23.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) és az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból (EMGA) 2021-ben és 2022-ben nyújtandó támogatásokra vonatkozó egyes átmeneti rendelkezések megállapításáról és az 1305/2013/EU, az 1306/2013/EU és az 1307/2013/EU rendeletnek a források és a 2021-ben és 2022-ben való alkalmazás tekintetében, valamint az 1308/2013/EU rendeletnek a források és az ilyen támogatások 2021-re és 2022-re vonatkozó elosztása tekintetében történő módosításáról (HL L 437., 2020.12.28., 1. o.).

Migráció és határigazgatás, biztonság és védelem

164. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 4. fejezete (Migráció és határigazgatás) programjainak költségvetése 3,4 milliárd EUR-t tett ki (az uniós költségvetés 1,7 %-a), amely az alábbiak szerint oszlott meg: Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap (AMIF): 43,9 %, Integrált Határigazgatási Alap (IBMF): 23,1 % és a három decentralizált ügynökség, azaz az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (FRONTEX), az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége (EUAA) és a Szabadságon, a Biztonságon és a Jog Érvényesülésén Alapuló Térség Nagyméretű IT-rendszereinek Üzemeltetési Igazgatását Végző Európai Uniós Ügynökség (EU-LISA): 33 %; megjegyzi, hogy 2022. december 31-én a végleges elfogadott költségvetési kötelezettségvállalási előirányzatok 3 410,39 millió EUR-t tettek ki, és ezek 99,54 %-át (3 394,69 millió EUR) végrehajtották; megjegyzi továbbá, hogy a véglegesen elfogadott költségvetési kifizetési előirányzatok összege 3 372,54 millió EUR volt, és ezek 97,61 %-át (3 292,03 millió EUR) hajtották végre;

165. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 5. fejezete (Biztonság és védelem) alá tartozó programok költségvetése 1,2 milliárd EUR-t tett ki, amely az alábbiak szerint oszlott meg: Európai Védelmi Alap (EDF): 45,6 %, Belső Biztonsági Alap (ISF): 17 %, decentralizált ügynökségek, azaz a Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelőközpontja (EMCDDA), az Europol és az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL): 19,2 %, nukleáris biztonság és leszerelés: 6,8 %, valamint egyéb: 11,4 %; megjegyzi, hogy 2022. december 31-én a véglegesen elfogadott költségvetési kötelezettségvállalási előirányzatok 1 813,03 millió EUR-t tettek ki, és ezek 99,8 %-át végrehajtották (1 809,43 millió EUR); megjegyzi továbbá, hogy a véglegesen elfogadott költségvetési kifizetési előirányzatok összege 1 158,67 millió EUR volt, és ezek 97,54 %-át (1 130,20 millió EUR) hajtották végre;

166. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 4. és 5. fejezete alatti 2022-es kiadások jelentős része a 2014–2020-as többéves pénzügyi keretből fennmaradó projektek befejezéséhez kapcsolódott; megjegyzi, hogy a 2014–2020-as MMIA és BBA nemzeti programok keretében jelentős összegek maradtak folyósítatlanul (2022 év végén 26 % az MMIA, 33 % a BBA esetében), noha a 2014–2020-as időszak pénzeszközeit 2024 júniusáig el kell költeni;

167. megjegyzi, hogy a Számvevőszék egy 23 tranzakcióból álló mintát vizsgált meg, amely nem eléggé reprezentatív a többéves pénzügyi keret 4. és 5. fejezetének kiadásaira nézve, és ezért nem tud becslést adni a hibaarányra; aggodalommal hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék ellenőrzési eredményei azt mutatják, hogy a kiadásokat támogathatósági és közbeszerzési problémák érintik, és ez egy magas kockázatú terület (23 ellenőrzött tranzakcióból 11 esetében, azaz 48 %-nál merültek fel hibák), ezért felkéri a Számvevőszéket, hogy adja meg e fejezet hibaarányának világos becslését; megjegyzi, hogy a Számvevőszék kilenc olyan hibát számszerűsített, amelyek hatással voltak az uniós költségvetésre terhelt összegekre, és hogy négy olyan esetet is feltárt, amikor nem tartották be a jogi és pénzügyi rendelkezéseket, de ennek nem volt hatása az uniós költségvetésre; megjegyzi, hogy a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a migrációval és a határigazgatással, valamint a biztonsággal és a védelemmel kapcsolatos kiadások esetében a kifizetéskori kockázat 2 % alatt van;

168. üdvözli a Számvevőszék által a hat tagállami ellenőrző hatóság munkájának felülvizsgálata során tett megállapítást, miszerint e hatóságok előrelépést tettek a 2021–2027-es MMIA, a Határigazgatási és Vízumeszköz (HAVE) és a BBA éves beszámolójának előkészítése során; tudomásul veszi a Számvevőszék azon észrevételét, hogy helyszíni vizsgálatai idején (2022 szeptembere és 2023 februárja között) a hat tagállam ellenőrzési stratégiáját még nem hagyták jóvá, ami pedig előfeltétele annak, hogy „bizonyossági csomagot" nyújthassanak be a Bizottságnak; megjegyzi, hogy a Számvevőszék látogatásának idején a hat tagállam irányító hatóságainak ellenőrzéséhez szükséges információk és dokumentáció tárolására szolgáló informatikai rendszerek vagy fejlesztés alatt álltak, vagy a kifejlesztésük még váratott magára;

169. megjegyzi, hogy a Védelmi és Űripari Főigazgatóság (DG DEFIS) csalás elleni stratégiáját 2022 februárjában aktualizálták, és annak végrehajtását nyomon követik, és arról évente beszámolnak a vezetésnek; üdvözli, hogy az OLAF DG DEFIS-re vonatkozó ajánlásainak 100 %-át végrehajtották, és hogy a Bizottság szintjén vagy partnerei részéről nem számoltak be csalás előfordulásáról; megjegyzi, hogy a Migrációügyi és Uniós Belügyi Főigazgatóság (DG HOME) csalás elleni stratégiájának legutóbbi frissítésére 2021 októberében került sor, és annak végrehajtása jelenleg folyik; üdvözli, hogy 2022 végéig az OLAF előző évi pénzügyi ajánlásainak 72 %-át teljes mértékben végrehajtották, 28 %-ának végrehajtása pedig folyamatban van;

Migráció és határigazgatás

170. megjegyzi, hogy 2022-ben a többéves pénzügyi keret 4. fejezete alá tartozó alapok fontos szerepet játszottak az Ukrajna elleni orosz agressziós háború hatásainak kezelésében; megjegyzi, hogy a 2014–2020-as alapok nagyobb rugalmasságot vezettek be a tagállamok azon lehetőségeinek javítása érdekében, hogy a finanszírozást az új szükségletek felé csatornázzák, és hogy a tematikus eszközök keretében 400 millió EUR sürgősségi segélyt mozgósítottak; megjegyzi, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó tagállami programok elfogadása lehetővé tette számukra, hogy a programozási időszak új alapjaiból több mint 10 milliárd EUR-hoz jussanak;

171. megjegyzi, hogy az Ukrajna elleni orosz agressziós háború kezdete óta több mint 16 millió, Ukrajnából és Moldovából származó személy lépett be az Unióba, és több mint 4 millió, a háború elől menekülő személy kapott védelmet az Unióban; megjegyzi, hogy a Bizottság pénzügyi támogatást nyújtott a Nemzetközi Migrációs Szervezetnek a folyamat támogatására egy 15 millió EUR összegű projekt részeként, amely megkönnyíti az Ukrajnából menekülő kiszolgáltatott személyek Moldovából történő átjuttatását; megjegyzi továbbá, hogy 2022. november 30-án a Bizottság bejelentette, hogy 5,5 millió EUR pénzügyi támogatást ítél oda egy, a Vöröskereszt és Vörösfélhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IFRC) által végrehajtandó projekthez, amelynek célja a befogadók és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek magánszállásokon való elhelyezésének biztosításában részt vevő valamennyi szereplő támogatása, a bevált gyakorlatok jövőbeli szükségletekre tekintettel történő kidolgozása mellett; megjegyzi, hogy a Bizottság 2022-ben Ukrajna finanszírozásával összefüggésben határozatokat fogadott el, amelyek engedélyezték 248 millió EUR (2022. május) és 137 millió EUR (2022. augusztus) összegű, a költségekhez nem kapcsolódó finanszírozás felhasználását, valamint 15 millió EUR kisebb összegű támogatásokra, biztonságos otthonokra és pszichoszociális támogatásra való felhasználását;

172. megjegyzi, hogy 2022-ben a DG HOME 27 millió EUR-t biztosított a biztonsággal kapcsolatos információk cseréjére, és 25,5 millió EUR-t a bűnözés, többek között a terrorizmus elleni küzdelemre és annak megelőzésére; megjegyzi továbbá, hogy a Bizottság 2022 júliusában a Belső Biztonsági Alapon (ISF) keresztül 15,7 millió EUR-t különített el a tagállamok számára az Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettség Ellen (EMPACT) – a szervezett és súlyos nemzetközi bűnözés jelentette veszélyek azonosítására, rangsorolására és kezelésére szolgáló, a tagállamok által „vezérelt” biztonsági eszköz – keretében megvalósított hosszú távú projektek és tevékenységek további támogatására;

Biztonság és védelem

173. üdvözli, hogy az EDF (Európai Védelmi Alap) célzott pályázati felhívásai, a pénzügyi bónuszok, a konkrét odaítélési kritériumok és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében alkalmazott egyszerűsített költségelszámolási módszerek megkönnyítik a kkv-k Európai Védelmi Alapban (EDF) való részvételét (különösen a kkv-k ipari konzorciumokban való határokon átnyúló részvételét); megjegyzi, hogy az EDF 2022. évi felhívásaiban a részt vevő szervezetek 38,2 %-a kkv volt, és az e felhívásokon keresztül rendelkezésre álló teljes finanszírozás 20 %-a kkv-k számára lesz elérhető (166 millió EUR);

174. emlékeztet arra, hogy az EDF egyik előprogramja a védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedés (PADR) volt, amelyhez 90 millió EUR költségvetés tartozott, és amely 18, a 2017 és 2019 közötti időszak pályázati felhívásai nyomán kiválasztott kutatási projektet finanszírozott; aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék „A védelmi célú kutatásra irányuló előkészítő intézkedés” című 10/2023. sz. különjelentésében megállapítja, hogy az Unió még mindig nem rendelkezik hosszú távú stratégiával az EDF projektjeire vonatkozóan, különösen a hatás, a további kutatás, fejlesztés, gyártás, beszerzés és egyéb szempontok tekintetében; üdvözli, hogy a Bizottság a Számvevőszék valamennyi ajánlását elfogadta;

175. tudomásul veszi a Bizottság emberi erőforrásainak korlátozott rendelkezésre állásával és az emiatt az EDF-et érintő kockázattal kapcsolatban a Számvevőszék által a 10/2023. sz. különjelentésben tett észrevételeket; megjegyzi, hogy a védelmi projektek irányításához szükséges személyzet létszáma a biztonsági problémák miatt magasabb, mint más projektek esetében; megjegyzi, hogy az értékelendő javaslatok és az irányítandó projektek egyre növekvő száma jelentős nyomást gyakorol az emberi erőforrásokra, és kihívásokat vet fel a képzett és megfelelő tapasztalattal rendelkező személyzet felvétele szempontjából;

Ajánlások

176. kéri a Bizottságot, hogy:

i. a PADR-rel kapcsolatos tapasztalatokra és a Számvevőszék ajánlásaira építve dolgozzon ki hosszabb távú stratégiát az EDF-re vonatkozóan;

ii. biztosítson megfelelő költségvetést és képzett emberi erőforrásokat a védelmi együttműködés és a beruházások fokozása, valamint az EDF végrehajtása érdekében; valamint

iii. összpontosítsa ellenőrzéseit azokra a kiadásokra, amelyeket a Számvevőszék 2022-ben tett megállapításai szerint nagymértékben érintenek támogathatósági és közbeszerzési problémák, és kéri a Számvevőszéket, hogy bővítse ki az ellenőrzött tranzakciók mintáját annak érdekében, hogy meg tudja becsülni a hibaarányt;

iv. kövesse nyomon az OLAF lezáratlan pénzügyi ajánlásainak végrehajtását;

Szomszédság és a világ

177. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 6. fejezete (Szomszédság és a világ) programjainak költségvetése 14,5 milliárd EUR-t tett ki (az uniós költségvetés 7,4 %-a), amely az alábbiak szerint oszlott meg: Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa (NDICI – Globális Európa): 64,8 %, humanitárius segítségnyújtás (HUMA): 16,8 %, Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III): 14,4 % és egyéb fellépések és programok: 4 %; megjegyzi, hogy 2022. december 31-én a végleges elfogadott költségvetési kötelezettségvállalási előirányzatok 17 670,49 millió EUR-t tettek ki, és ezek 99,79 %-át (17 632,52 millió EUR) végrehajtották; megjegyzi továbbá, hogy a véglegesen elfogadott költségvetési kifizetési előirányzatok összege 13 156,10 millió EUR volt, és ezek 99,19 %-át (13 049,50 millió EUR) hajtották végre;

178. megjegyzi, hogy a Számvevőszék egy 72 tranzakcióból álló mintát vizsgált meg, amely nem eléggé reprezentatív a többéves pénzügyi keret ezen fejezetének kiadásaira nézve, és ezért nem tud becslést adni a hibaarányra; tekintve, hogy a Számvevőszék ellenőrzési eredményei azt mutatják, hogy ez egy magas kockázatú terület (72 ellenőrzött tranzakcióból 34 esetében, azaz 47 %-nál merültek fel hibák), felkéri a Számvevőszéket, hogy adja meg e fejezet hibaarányának világos becslését; megjegyzi, hogy a Számvevőszék 25 olyan hibát talált, amelyek pénzügyi hatással voltak az uniós költségvetésre, a nem támogatható költségekhez, az igazoló dokumentumok hiányához, a közbeszerzéshez és fel nem merült kiadásokhoz kapcsolódóan, olyan területekhez, amelyek a nemzeti hatóságok kontrollmechanizmusának nem megbízható működésével vagy akár az uniós pénzügyi szabályok megfelelő végrehajtására irányuló közigazgatási vagy politikai hajlandóság hiányával kapcsolatos kockázatokra mutathatnak rá;
179. emlékeztet arra, hogy az Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatósága (DG NEAR) éves tevékenységi jelentéseiben egy külső vállalkozó által készített tanulmány alapján számol be a lezáráskori kockázatról, az úgynevezett fennmaradó hibaarányról (RER), amelynek célja, hogy megbecsülje a belső kontrollrendszer által fel nem tárt hibák arányát, és megállapítsa, hogy e kontrollrendszer eredményes-e vagy sem; tudomásul veszi a fennmaradó hibaarányról szóló 2022. évi tanulmány eredményeit, miszerint a fennmaradó hibaarány 2022-ben 1 %, és így nem éri el a 2 %-os lényegességi küszöböt;
180. megjegyzi, hogy a Számvevőszék a fennmaradó hibaarány meghatározásához használt módszertan tekintetében olyan korlátokat azonosított, amelyek hozzájárulhatnak annak alábecsléséhez, ide tartozik különösen, hogy a vállalkozó bizonyos esetekben teljes mértékben támaszkodhat a korábbi ellenőrzési munkák eredményeire, valamint hogy a közvetlen irányítás keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokra vonatkozó fennmaradó hibaarányt a DG NEAR átfogó hibaarányra vonatkozó számítása nem veszi figyelembe; megjegyzi, hogy a Bizottság megerősíti, hogy nem vonatkoznak rá a fenti korlátok, mivel i. a korábbi ellenőrzési munkára való támaszkodás szigorú feltételekhez kötött, és ii. a globális hibaarány magában foglalja a közvetlen irányítás keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásokat is;
181. üdvözli, hogy a Bizottság 2021 óta végrehajtotta a Számvevőszék arra vonatkozó ajánlásait, hogy a DG NEAR éves tevékenységi jelentéseiben tegyék közzé a fennmaradó hibaarányról szóló tanulmány korlátait, hogy a visszatérő hibák azonosítása és megelőzése révén erősítsék meg az ellenőrzéseket, és hogy a DG NEAR állapítsa meg kötelezettségként a fennmaradó hibaarányról szóló tanulmányt elkészítő vállalkozó számára, hogy jelentenie kell a Bizottságnak, ha az uniós költségvetés ellen elkövetett csalás gyanúját tárja fel;
182. aggodalommal állapítja meg, hogy a DG NEAR és a Nemzetközi Partnerségek Főigazgatósága (DG INTPA) éves tevékenységi jelentései nehézségekről számoltak be az új OPSYS operatív információs rendszer végrehajtásával kapcsolatban, amely időnként instabil volt, nem felelt meg az elvárásoknak, és gyakran igényelt beavatkozást a Digitális Szolgáltatások Főigazgatósága (DG DIGIT) támogató csoportjai részéről, ami ahhoz vezetett, hogy e rendszert kritikus kockázatként azonosítják a DG NEAR kockázatértékelése során;
183. megjegyzi, hogy a Számvevőszék értékelte az uniós a képviseletek személyzete körében a csalásmegelőzés, az etika és a feddhetetlenség terén végrehajtott figyelemfelkeltő intézkedéseket; aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék által megkérdezett egy munkatársak az elmúlt öt évben nem részesültek csalásmegelőzési képzésben; megjegyzi, hogy a DG NEAR számos eszközt és erőforrást bocsát munkatársai rendelkezésére a csalással kapcsolatos kérdések kezelése érdekében, például képzést, egy kapcsolattartó pontokat magában foglaló csalás elleni hálózatot és iránymutatást; tudomásul veszi a DG NEAR által annak érdekében végzett felmérések pozitív eredményeit, hogy nyomon kövesse személyzetének csalásokkal kapcsolatos tudatosságát, valamint hogy azonosítottak néhány javításra szoruló területet, és folyik egy cselekvési terv végrehajtása;
184. elismeri a nem kormányzati szervezetek fontosságát annak biztosításában, hogy az Unió a fejlesztési segélyek legjelentősebb adományozójaként a világon továbbra is hozzájáruljon a stabilitás és a béke előmozdításához, a szegénység leküzdéséhez és a fenntartható fejlődés előmozdításához; méltatja a nem kormányzati szervezetek által a konfliktus sújtotta területeken annak biztosítása érdekében végzett tevékenységeket, hogy a humanitárius segítség gyorsan és hatékonyan eljusson a civil lakossághoz; tudomásul veszi az összes uniós finanszírozásra és a különböző érdekelt felekre alkalmazandó kontroll- és ellenőrzési, átláthatósági és elszámoltathatósági követelményeket, de úgy véli, hogy mindig van lehetőség a javításra, különösen a digitalizáció lehető legjobb kihasználása révén;
185. hangsúlyozza a helyi nem kormányzati szervezetek és partnerek szerepét a szolgáltatásnyújtásban és a helyi közösségek támogatásában; hangsúlyozza, hogy fontos növelni az Unió által finanszírozott intézkedések irányítására és végrehajtására rendelkezésre álló kapacitásukat, és felkéri a Bizottságot, hogy segítse elő az e célt szolgáló megfelelő képzést; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a kis, helyi szervezetek továbbra is nehézségekbe ütköznek az uniós finanszírozáshoz való hozzáférés terén; ösztönzi a Bizottságot, hogy javítsa ezeket a finanszírozási eljárásokat, és szisztematikusan részesítse előnyben a helyi szervezeteket a jobb helyszíni kapacitásépítés biztosítása érdekében; kiemeli a helyi felelősségvállalás hatékonyságát a projektek végrehajtásában a prioritások, az erőforrások elosztása és a helyi know-how kiépítése tekintetében;
186. kiemeli, hogy az uniós fejlesztési együttműködés legitimitása és hatékonysága a tevékenységek helyes végrehajtásától és megfelelő finanszírozásától függ; elismeri a Bizottság által az ellenőrzések alkalmazása terén annak biztosítása érdekében végzett munkát, hogy az ügyleteket jogszerű módon bonyolítsák le, és hogy a tevékenységeket a jogalkotó által meghatározott prioritásokkal összhangban hajtsák végre; felhívja a Bizottságot, hogy javítsa tovább az ellenőrzéseket a tranzakciós hibák számának csökkentése érdekében, lépjen fel a Számvevőszék végre nem hajtott ajánlásai alapján, és kettőzze meg a támogatható projektek megtalálására irányuló erőfeszítéseket, és biztosítsa a kifizetések megfelelő összegét a jelenlegi kiadási plafon alatt; üdvözli a 2022. évi uniós költségvetésről szóló számvevőszéki jelentés megállapítását, amely szerint a DG ECHO végrehajtotta a Számvevőszék ajánlását, és olyan eljárást hozott létre, amely biztosítja, hogy a partnerszervezetek a megosztott költségek felosztását a ténylegesen felmerült kiadásokra alapozzák;

187. kéri a Bizottságot, hogy küldjön egyértelmű jelzéseket azon tagjelölt országoknak, amelyekben a jogállamiság normái elleni negatív reakciók – többek között a véleménynyilvánítás szabadságának, a sajtószabadságnak, a nők és a kisebbségek jogainak korlátozása, a nem kormányzati szervezetek és az emberijog-védők zaklatása – veszélyeztetik vagy késleltetik az Unióhoz való csatlakozásukat; felkéri a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a csatlakozásra váró országokban a jogállamiság helyzetének javítására fordított források hatékonyságát, és tegyen jelentést az AFET és CONT bizottságoknak;

188. üdvözli, hogy a Bizottság számos mechanizmust hajtott végre a kockázatok csökkentése és az instabil vagy konfliktusövezetekben elköltött uniós források megfelelő felhasználásának biztosítása érdekében; megjegyzi, hogy a Bizottság szisztematikusan értékeli a partnerországokban tapasztalható korrupciós kockázatokat, és számos eszközt használ azok enyhítésére, ugyanakkor feltételeket és teljesítménymutatókat alkalmaz, hogy az általa nyújtott költségvetési támogatás révén előmozdítsa a költségvetési átláthatóságot és az elszámoltathatóságot; üdvözli, hogy a Világbank adatai szerint az uniós költségvetés-támogatásban részesülő országokban idővel javulás következik be a korrupció féken tartása terén;

189. aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék „A Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (Globális Európa) programozása” című 14/2023. sz. különjelentésében megállapította, hogy bár a Bizottság és az EKSZ egyetlen eszközbe vonta össze a finanszírozást – az NDICI – Globális Európa eszközbe, amely a 2021–2027-es finanszírozási időszakban a külső tevékenységre elkülönített uniós finanszírozás több mint 70 %-át fedezi –, a szomszédságpolitikai és a nem szomszédságpolitikai országoknak juttatandó finanszírozás elosztása tekintetében két különböző megközelítést követtek, és hogy a többéves indikatív programok nem biztosították, hogy azok az ágazatok kerüljenek kiválasztásra, amelyekben az uniós források nagy hatást érhetnek el;

190. hangsúlyozza az NDICI-GE eszközben felvázolt, a kiadásokra és programokra vonatkozó valamennyi célérték teljesítésének fontosságát, és kéri, hogy nyújtsanak átfogó tájékoztatást az elért eredményekről; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy jelentős hiányosságok tapasztalhatók az eszköz 30 %-os éghajlat-politikai célkitűzésének elérése, a 2026-ra és 2027-re vonatkozó többéves pénzügyi keret szerinti, a biológiai sokféleségre vonatkozó 10 %-os célkitűzéshez való hozzájárulás, valamint annak biztosítása terén, hogy teljesüljenek az ENSZ keretében tett uniós globális pénzügyi kötelezettségvállalások, különös tekintettel a veszteség- és kárenyhítési alaphoz való hozzájárulásra; kiemeli, hogy az éghajlatváltozás egyre nagyobb nyomást gyakorol az élelmiszertermelésre és az élelmiszerhez való hozzáférésre, különösen a veszélyeztetett régiókban, ami hatással van az élelmezésbiztonságra és a táplálkozásra; emlékeztet arra, hogy a biológiai sokféleség kulcsfontosságú az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, és elvesztése a fenntartható fejlődési célok mintegy 80 %-a esetében akadályozza az értékelt célkitűzések megvalósítása tekintetében történő előrelépést; kéri a Bizottságot, hogy készítsen részletes tervet arról, hogyan kívánja elérni a kiadásokkal és a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos célokat a többéves pénzügyi keret időszakának végéig;

191. sürgeti a Bizottságot, hogy javítsa a belügyi alapok és az NDICI-finanszírozás programozásának és végrehajtásának átláthatóságát és elszámoltathatóságát a harmadik országokban, például Tunéziában és Líbiában; kéri a Bizottságot, hogy hozzon létre egy, a harmadik országokban eszközölt valamennyi, migrációval kapcsolatos kiadást tartalmazó, nyilvánosan hozzáférhető áttekintést, és szorgalmazza, hogy a harmadik országokban eszközölt, migrációval kapcsolatos kiadások tekintetében készítsen előzetes emberi jogi hatásvizsgálatot, és azt ossza meg a Parlamenttel, amennyiben a szabályok azt előírják;

192. hangsúlyozza, hogy a Hamász által 2023. október 7-én Izrael ellen elkövetett alantas terrortámadásokat követően a Bizottság 2023. október 9-én bejelentette a Palesztinának nyújtott uniós támogatás felülvizsgálatára vonatkozó határozatát; megjegyzi, hogy a 2023. november 21-én véglegesített felülvizsgálat kimutatta, hogy a Bizottság megfelelő előzetes és utólagos ellenőrzéseket alkalmaz, a rendelkezésre álló biztosítékok eredményesek, és eddig nem találtak bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a pénzeket a szándékoknak meg nem felelő célokra térítették volna el; kitart amellett, hogy csak olyan kedvezményezettekhez kerülhetnek európai források, akik osztják a jogállamisággal, a demokráciával és az emberi jogokkal kapcsolatos uniós értékeket; e tekintetben emlékeztet az uniós költségvetésből finanszírozott nem kormányzati szervezetek átláthatóságáról és elszámoltathatóságáról szóló, 2024. január 17-i európai parlamenti jelentésre (2023/2122(INI)), amely felszólította a Bizottságot, hogy erősítse meg az ellenőrzési mechanizmusokat, és dolgozzon ki harmonizált ellenőrzési rendszert az uniós források útjának végső kedvezményezettekig történő nyomon követése céljából;

193. hangsúlyozza, hogy az uniós költségvetésből továbbra is támogatni kell a közel-keleti régió békéjének és stabilitásának megteremtését, a gyűlölet és a fundamentalizmus elleni küzdelmet, valamint az emberi jogok előmozdítását; várja a Bizottság által az uniós források felhasználásával kapcsolatban végzett felülvizsgálatot; hangsúlyozza a stabilitás és a fenntartható fejlődés közötti összefüggéseket, különösen az instabil országokban és régiókban;

194. hangsúlyozza, hogy uniós támogatásból semmilyen körülmények között – sem közvetlenül, sem közvetve – nem finanszírozható a terrorizmus, ezért nem támogatható semmilyen, a Hamászhoz vagy más terrorszervezethez kötődő szervezetet; hangsúlyozza, hogy az Uniónak segítenie kell a palesztin polgári lakosságot, és elő kell mozdítania a régió békéjét; kéri a Bizottságot, hogy folyamatosan tájékoztassa a Parlamentet az új fejleményekről és a palesztin polgári lakosság és menekültek közvetlen támogatása, valamint annak megakadályozása érdekében tett erőfeszítésekről, hogy a terroristák eltérítsék a pénzeszközöket;

195. aggodalmát fejezi ki azon hiteles jelentések miatt, amelyek szerint a Hamász terrorista szervezet részben visszaélhetett az uniós adófizetők pénzével vagy más adományozók pénzeszközeivel; hangsúlyozza, hogy a vonatkozó uniós forrásoknak a palesztin polgári lakosság javát kell szolgálniuk, és élelmiszert, egészségügyi felszereléseket, lakhatást és alapvető infrastruktúrát kell biztosítaniuk a szenvedő lakosság, különösen a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékossággal élő személyek számára; sürgeti a Bizottságot, hogy a palesztin lakosságnak nyújtott támogatás és humanitárius segítségnyújtás keretében diverzifikálja a megbízható partnereket, és vegye igénybe például a WHO-t, a UNICEF-et vagy a Vörös Félhold különböző szervezeteit; aggodalmát fejezi ki továbbá más hiteles jelentések miatt, amelyek szerint az UNWRA egyes alkalmazottai részt vehettek a Hamász terrorista szervezet által elkövetett terrorcselekményekben, vagy kapcsolatban állhattak az elkövetőkkel; sürgeti a Bizottságot, hogy garantálja az UNRWA külső szakértők, az Európai Számvevőszék és tapasztalt nemzetközi partnerek, például – de nem kizárólag – Kanada globális ügyekért felelős minisztériuma vagy az AusAid általi független ellenőrzését;

196. mély aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyes országok nemrégiben bejelentették, hogy a vizsgálatok eredményének megszületéséig felfüggesztik az Egyesült Nemzetek Szervezete közel-keleti palesztin menekülteket segélyező hivatalának (UNRWA) finanszírozását; fokozott és tartós finanszírozásra szólít fel annak elismerése érdekében, hogy az ügynökség kulcsfontosságú szerepet tölt be a gázai humanitárius reagálásban, felszólít továbbá a létfontosságú szolgáltatások folyamatos nyújtásának biztosítására a kiszolgáltatott közel-keleti lakosság számára; emlékeztet a palesztin menekültek számára biztosított humanitárius segítségnyújtás alapvető szerepére az egész Közel-Keleten;

197. hangsúlyozza az oktatás jelentőségét, valamint azt, hogy mindkét oldalon el kell ítélni és fel kell számolni a gyűlöletbeszéd és az erőszakos cselekmények minden megnyilvánulását; hangsúlyozza, hogy a finanszírozás felfüggesztése nem történhet önkényesen vagy a visszaélés átlátható és független bizonyítéka nélkül;

198. emlékeztet arra, hogy a Georg Eckert Intézet által a palesztin tankönyvekről a Bizottság megbízásából készített tanulmányban foglalt megállapítások olyan összetett képet tártak fel, amelyben a tankönyvek i. megfelelnek az UNESCO normáinak, és olyan kritériumok mentén készülnek, amelyek meghatározók a nemzetközi oktatási diskurzusban, ideértve az emberi jogok kiemelt megjelenítését is, ugyanakkor ii. az izraeli-palesztin konfliktus összefüggésében ellenállási narratívát képviselnek, valamint iii. hangvételük Izraellel szemben ellenséges; megjegyzi, hogy az Unió nem finanszírozza a palesztin tankönyveket, és azok az UNRWA felelősségi körébe sem tartoznak; az utóbbi feladata, hogy minőségi oktatást biztosítson, különös hangsúlyt helyezve az emberi jogi kultúra előmozdítására, még a kihívásokkal teli időkben is; hangsúlyozza, hogy az oktatás, valamint a tanulók békés és tárgyilagos tankönyvekhez való hozzáférése alapvető fontosságú; hangsúlyozza az Európai Parlament álláspontját, miszerint az uniós forrásokból kidolgozott tankönyveknek teljes mértékben meg kell felelniük az UNESCO békére és toleranciára vonatkozó normáinak, ahogy arról a Parlament a Palesztin Hatósággal fennálló kapcsolatokról szóló 2023. évi ajánlásában már határozott, és ahogy azt a kétállami megoldás lehetőségeiről szóló legutóbb elfogadott állásfoglalásaiban, valamint a 2023-ban, 2022-ben, 2021-ben és 2020-ban elfogadott mentesítési eljárásaiban ismételten kérte;

199. emlékeztet az uniós stratégiára, amely szerint világszerte elő kell mozdítani és biztosítani kell a gyermekek minőségi oktatását, különösen akkor, ha konkrét uniós pénzügyi támogatást nyújtanak; elítéli az uniós finanszírozású köztisztviselők által kidolgozott palesztin iskolai tankönyvekben, valamint az UNRWA személyzete által kidolgozott és annak iskoláiban tanított kiegészítő oktatási anyagokban szereplő, erőszakra buzdító, antiszemitizmust terjesztő és gyűlöletre uszító problematikus és gyűlöletkeltő tartalmakat; a Hamász által 2023. október 7-én elkövetett alantas terrortámadásokkal összefüggésben újból megerősíti, hogy a gyűlöletkeltő oktatás közvetlen és drámai következményekkel jár az izraeliek biztonságára, valamint a fiatal palesztinok jobb jövőjének kilátásaira nézve; ezért kéri a Bizottságot, hogy szorosan ellenőrizze, hogy az ilyen oktatási anyagok felhasználásához közvetlenül vagy közvetve ne rendeljenek vagy kapcsoljanak forrásokat, és hogy a Palesztin Hatóság mielőbb módosítsa a teljes tantervet, amint azt az Európai Unió 2016-os, 2018-as, 2019-es, 2020-as és 2021-es pénzügyi évről szóló általános költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítési határozatok ismételten kérték; hangsúlyozza, hogy az Unió által az oktatás területén a Palesztin Hatóságnak nyújtott pénzügyi támogatást egy olyan nemzeti palesztin tanterv feltételéhez kell kötni, referencia-tankönyvek és oktatási anyagok mellett, amely mentes az antiszemita tartalmaktól és az erőszakra való uszítástól, és megfelel a minőségi oktatás követelményeinek; e tekintetben felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsanak szakértelmet, osszák meg ismereteiket, nyújtsanak iránymutatást és technikai támogatást annak érdekében, hogy a palesztin tanárok, oktatók és szakértők képesek legyenek az UNESCO-szabványoknak teljes mértékben megfelelő oktatás megvalósítására;

200. kiemeli, hogy a szomszédságpolitikáért és a bővítésért felelős biztos 2021. évi mentesítési jelentésre adott válaszai szerint a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközről (NDICI) szóló rendelet keretében a palesztinok számára végrehajtás alatt álló fejlesztési portfólió 2021 és 2023 között 681 millió EUR-t irányoz elő a Palesztin nemzeti Hatóság, az UNRWA, valamint Ciszjordánia és Gáza fejlesztési projektjei számára; megjegyzi, hogy a finanszírozás mintegy egyharmada Gázában, kétharmada pedig Ciszjordániában végrehajtott projektekre jutott; hangsúlyozza, hogy az Unió 271 millió EUR-t biztosított az UNRWA számára a palesztin menekülteknek nyújtott szociális szolgáltatásokra, továbbá az Unió támogatást nyújtott a Palesztin Nemzeti Hatóság ismétlődő kiadásaihoz, főként a köztisztviselők fizetéséhez és nyugdíjához, a készpénzátutalási program keretében kifizetett szociális juttatásokhoz, valamint a kelet-jeruzsálemi kórházakba történő átutalások költségeinek egy részét a PEGASE mechanizmuson keresztül;

201. megdöbbenésének ad hangot a 2023. október 7-i terrortámadások miatt, amelyekben a Hamász erőszakot, nemi erőszakot és a szexuális kínzás egyéb formáit követte el izraeli és más állampolgárságú nők, tizenéves lányok és kislányok ellen; hangsúlyozza, hogy a nők elleni szexuális erőszaknak és kínzásnak ezt a célzott formáját szisztematikusan használják háborús bűncselekményként és a terrorizmus eszközeként; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az EKSZ és a Bizottság nem összpontosít eléggé a konfliktushelyzetekhez kapcsolódó, nők elleni szexuális erőszak problémájára; kéri, hogy hozzanak létre egy mechanizmust az áldozatok azonosítására és támogatására, a tanúvallomások gyűjtésére, az elkövetők azonosítására és időben történő fellépésre annak biztosítása érdekében, hogy a jövőben ne forduljanak elő hasonló helyzetek; felszólít egy olyan platform létrehozására, amely láthatóságot biztosít az áldozatok és szenvedésük számára; felszólít az olyan szervezetek fokozott támogatására, mint például az izraeli Nemi Erőszakkal Foglalkozó Krízisközpontok Szövetsége vagy a konfliktusövezetekben működő hasonló szervezetek; hangsúlyozza, hogy további uniós finanszírozást kell biztosítani a konfliktushelyzetekhez kapcsolódó szexuális erőszak áldozatai, valamint a vonatkozó oktatási tevékenységek számára; megjegyzi, hogy az éves tevékenységi jelentések nem tartalmaznak adatokat az ilyen áldozatok és az érintett szervezetek támogatására előirányzott uniós források összegéről; javasolja, hogy a Bizottság egyértelműbben számoljon be az ilyen áldozatoknak és az érintett szervezeteknek nyújtott uniós támogatásról;

202. hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék 2022. évi éves jelentése kiemelten említi a nem támogatható kiadások példáját a természeti erőforrások fenntartható használatáról szóló, Palesztina zöld gazdaságra való átállásának támogatására irányuló palesztin projektre vonatkozó költségigénylésben, ennek ösztönző komponense célja a kkv-k támogatása volt az energiahatékonyság, a megújuló energia és a szennyezés csökkentése terén a „zöld” projektekhez nyújtott támogatások formájában; hangsúlyozza, hogy 190 500 EUR-t hagytak jóvá és fizettek ki egy fejlesztési ügynökségnek, amelynek feladata a projekt végső kedvezményezett általi végrehajtásának nyomon követése volt, a projektet azonban nem valósították meg ([17]);

203. aggodalmát fejezi ki Ciszjordániában az uniós finanszírozású projektek megsemmisítése és elkobzása miatt, és megjegyzi, hogy 2022-ben Izrael 101, az Unió vagy a tagállamok által finanszírozott építményt bontott vagy foglalt le 337 019 EUR értékben, ami 2016 óta a harmadik legnagyobb pénzügyi kár; emlékeztet arra, hogy az uniós intézmények képviselői, az érintett tagállamok és más adományozók több alkalommal is kérték a lebontott, leszerelt vagy elkobzott uniós finanszírozású eszközök visszaszolgáltatását vagy kompenzációját; emlékeztet a Tanács álláspontjára, amelyben kifejezi elkötelezettségét annak biztosítása mellett, hogy az Izrael és az Unió közötti valamennyi megállapodásnak egyértelműen és kifejezetten jeleznie kell az Izrael által 1967 óta megszállt területekre való alkalmazhatatlanságot, valamint hogy folytatni kell a telepekről származó termékekre vonatkozó hatályos uniós jogszabályok és kétoldalú megállapodások tényleges végrehajtását;

204. megjegyzi, hogy 2022-ben a DG NEAR 910,8 millió EUR összegű kétoldalú támogatást fizetett Ukrajnának, amelyből 698 millió EUR-t költségvetés-támogatás keretében fizettek ki; megjegyzi, hogy közel 200 millió EUR összegű folyamatban lévő projektet sikerült átcsoportosítani a kedvezményezettek elérése érdekében, mielőtt a humanitárius partnerek mozgósíthatták volna segélyprogramjaikat; megjegyzi, hogy az ukrajnai projektek megfelelő nyomon követésével kapcsolatos korlátok fenntartáshoz vezetnek a DG NEAR 2022. évi éves tevékenységi jelentésében, és korrekciós intézkedések végrehajtása folyik, például dokumentumalapú felülvizsgálatok, távoli megoldások és szolgáltató igénybevételével nyomon követik a projektvégrehajtás terén elért eredményeket;

205. tudomásul veszi a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési reformtervet, amelyet a Bizottság a régióbeli konvergencia-erőfeszítések további támogatása érdekében javasolt; hangsúlyozza, hogy egyértelműbbé kell tenni a különböző pénzügyi eszközöknek a régióra irányuló felhasználását, elsősorban az IPA III, a gazdaságélénkítési és beruházási terv és a növekedési reformterv között; sürgeti a Bizottságot, hogy az uniós forrásokhoz való közvetlenebb hozzáférés érdekében biztosítsa annak szubnacionális szintjét;

206. üdvözli, hogy az Ukrajna-eszköz rendelkezéseket állapít meg a hatékony ellenőrzések biztosítására; emlékeztet arra, hogy 2022. április 7-én a Parlament az orosz személyek és szervezetek tulajdonában lévő, az uniós korlátozó intézkedések következtében befagyasztott orosz eszközök elkobzását szorgalmazta Ukrajna újjáépítésének finanszírozása céljából;

207. üdvözli a Global Gateway stratégiát mint a globális kihívásokra adott összehangolt uniós választ, amely összeköti a köz- és magánberuházásokat; megjegyzi, hogy 2022 volt a Global Gateway stratégia végrehajtásának első teljes éve; hangsúlyozza, hogy fokozni kell a Global Gateway végrehajtásának átláthatóságát, elszámoltathatóságát és rendszeres értékelését, emellett demokratikus ellenőrző szerepében a Parlament fokozott közreműködésére is szükség van;

208. üdvözli, hogy az OLAF igazgatási együttműködési megállapodást írt alá 2021. február 11-én Ukrajna főügyészségével, 2023 márciusában pedig Ukrajna Állami Ellenőrzési Szolgálatával; megjegyzi, hogy Ukrajna várhatóan hamarosan társul a csalás elleni uniós programhoz (UAFP), és üdvözli, hogy az OLAF támogatást nyújt az ukrán hatóságoknak a csalás elleni nemzeti erőfeszítéseik és stratégiáik kapcsán; üdvözli, hogy az Európai Ügyészség 2023 júliusában munkamegállapodást írt alá Ukrajna Nemzeti Korrupcióellenes Irodájával a korrupciós ügyek kivizsgálása terén folytatott együttműködés megkönnyítése érdekében, valamint 2022 márciusában az ukrán főügyészséggel, az Unió és Ukrajna pénzügyi érdekeinek hatékony nyomozás és büntetőeljárás révén történő védelme érdekében;

([17]) https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/AR-2022/AR-2022_HU.pdf.

Ajánlások

209. kéri a Bizottságot, hogy:

i. ami az OPSYS alkalmazási rendszert illeti, javítsa az új szoftver minőségét, stabilizálja az alkalmazást és javítsa a különböző OPSYS-modulok közötti interfészeket, és biztosítsa a szoftver kiforrottságának/robusztusságának javításához szükséges erőforrásokat;

ii. továbbra is biztosítsa, hogy az uniós finanszírozást tartalmazó valamennyi szerződés teljes mértékben tiszteletben tartsa az alkalmazandó uniós értékeket és jogszabályokat, beleértve az elszámoltathatóságot, az átláthatóságot és az uniós források védelmét; biztosítsa, hogy a szigorú nyomon követési, valamint előzetes és utólagos ellenőrzési mechanizmusok gondoskodjanak arról, hogy az uniós finanszírozású tevékenységekben részt vevő valamennyi személy kizárólag az uniós finanszírozásra jóváhagyott uniós célkitűzések megvalósításán munkálkodhasson és az uniós finanszírozásra jóváhagyott tevékenységeket folytathassa, továbbá szükség esetén követelje a lebontott, leszerelt vagy elkobzott uniós finanszírozású eszközök visszaszolgáltatását vagy ellentételezését;

iii. fokozza a nemzetközi szervezetekkel folytatott kommunikációját annak érdekében, hogy a Számvevőszék teljeskörűen, korlátlanul és időben hozzáférhessen feladatának az EUMSZ szerinti elvégzéséhez szükséges dokumentumokhoz, és ne csak az adatok megtekintésére feljogosító hozzáféréssel bírjon;

iv. vezessen be megfelelő előzetes és utólagos ellenőrző intézkedéseket az instabil vagy konfliktusövezetekben az uniós források elköltésének megfelelő ellenőrzése érdekében, továbbá alakítson ki megoldásokat az uniós források visszaszerzésére;

v. biztosítja az Ukrajna-eszköz és az előkészítés alatt álló Nyugat-Balkán-eszköz keretében nyújtott valamennyi forrás megfelelő, időszerű és alapos ellenőrzését, többek között az Európai Ügyészség és az Európai Számvevőszék bevonásával;

Európai közigazgatás

Emberi erőforrások

210. megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keret 7. fejezete (Európai közigazgatás) programjainak költségvetése 11,6 milliárd EUR volt (az uniós költségvetés 5,9 %-a), amely az uniós intézmények és szervek humán erőforrásokra és nyugdíjakra (a teljes összeg mintegy 70 %-a), épületekre, berendezésekre, energiára, kommunikációra és információ-technológiára fordított kiadásaiból áll; megjegyzi, hogy a teljes összeg 58,6 %-át a Bizottság költi el (6,7 milliárd EUR); megjegyzi, hogy 2022. december 31-én az Európai Bizottság véglegesen elfogadott költségvetési kötelezettségvállalási előirányzatai 6 298,13 millió EUR-t tettek ki (ennek 99,84 %-át, azaz 6 288,14 millió EUR-t hajtottak végre), valamint hogy a véglegesen elfogadott költségvetési kifizetési előirányzatok összege 6 298,22 millió EUR volt (ennek 94,66 %-át, azaz 5 961,72 millió EUR-t hajtottak végre);

211. megjegyzi, hogy a Számvevőszék egy 60 tranzakcióból álló mintát vizsgált meg, amely a többéves pénzügyi keret 7. fejezetéhez tartozó kiadások teljes körére kiterjed, és amelybe az összes uniós intézmény és szerv belekerült; megjegyzi, hogy a Számvevőszék a valamennyi uniós intézmény és szerv – köztük az Európai Bizottság igazgatási kiadásokért elsősorban felelős főigazgatóságai, illetve hivatalai – éves tevékenységi jelentésében szereplő szabályszerűségi információkat is megvizsgálta, amelyek azután a Bizottság éves irányítási és teljesítményjelentésébe is bekerülnek; elégedetten veszi tudomásul, hogy a Számvevőszék becslése szerint a többéves pénzügyi terv 7. fejezetének kiadásait nem jellemzi lényeges hibaszint, és megjegyzi, hogy nem fogalmaztak meg a Bizottság számára új ajánlásokat;

212. megjegyzi, hogy a Bizottság 2022 áprilisában elfogadta új humánerőforrás-stratégiáját (a továbbiakban: HR-stratégia), amelynek célja a Covid19-válságot követően felmerülő szükségletek kezelése, és amely arra összpontosít, hogy vonzó munkahelyet, gyorsabb és agilisebb kiválasztást és munkaerő-felvételt, valamint rugalmas és sikeres karriert érjen el a személyzet valamennyi tagja számára; megjegyzi, hogy a dokumentum változtatási és javítási törekvésekből áll, amelyeket fokozatosan kell végrehajtani, és hogy tartalmának egy részét először a személyzet képviselőivel folytatott társadalmi párbeszéd keretében meg kell tárgyalni;

213. megjegyzi, hogy a Bizottság egyre nagyobb mértékben vett fel állandó álláshelyekre szerződéses vagy ideiglenes alkalmazottakat a gyorsan változó prioritásokból eredő új feladatok elvégzésére, a különleges vagy sürgős helyzetekre reagálva, sőt akár a földrajzilag kiegyensúlyozatlan munkaerő-felvételek kompenzálására is; emlékeztet az intézmények ismereteinek elvesztésével, valamint a személyzet érintett tagjainak kilátásaira és munkahelyeinek biztonságára gyakorolt negatív hatással kapcsolatos aggodalmaira; kiemeli, hogy a szerződéses vagy ideiglenes alkalmazottak felvétele nem nyújt tartós megoldást arra, hogy csökken az uniós versenyvizsgákra jelentkezők száma és földrajzilag kiegyensúlyozatlanok a pályázatok, és ami a legfontosabb, az Unió mint munkáltató csökkenő vonzerejének régóta azonosított és összetett problémájára sem;

214. megelégedéssel állapítja meg, hogy a vezetői funkciókban dolgozó nők aránya jelentősen nőtt a mandátum kezdete óta: 2023 júliusában a vezető funkciót betöltő nők aránya a felső vezetés szintjén 45,2 % (közel 9 százalékponttal nőtt a mandátum kezdete óta), középvezetői szinten pedig 47,5 % (6 százalékpontos növekedés) volt;

215. elismeri, hogy a lehető legszélesebb földrajzi alapon történő munkaerő-felvétel biztosítása érdekében az alulreprezentáltság okait a kezdeti munkaerő-felvételtől kezdve kell kezelni; üdvözli, hogy a Bizottság személyzetének különböző kategóriái közötti földrajzi egyensúly megerősítése érdekében a Humánerőforrás-ügyi és Biztonsági Főigazgatóság (DG HR) találkozott valamennyi tagállammal, hogy megvitassa képviseletüket, és véglegesítette az egyes tagállamok sajátosságait figyelembe vevő, összes közös cselekvési tervet az alulreprezentáltság lehetséges okainak közös kezelése érdekében;

216. tudomásul veszi a luxemburgi karrier vonzerejének növelésére irányuló cselekvési terv elfogadását és végrehajtását; tudomásul veszi a Bizottság azon megfontolásait, hogy e szakaszban egy Luxemburgra vonatkozóan korrekciós együtthatót vezessen be az uniós tisztviselők díjazása és nyugdíja vásárlóerejének alakulását értékelő jelentésében (COM(2022)0180); emlékeztet a Bizottsághoz intézett ismételt kérésére, miszerint találjon módot a Luxemburgba kiküldött alkalmazottak által elszenvedett vásárlóerő-egyenlőtlenség növekvő problémájának enyhítésére, ami elsősorban a megélhetési költségeknek tudható be;

217. emlékeztet az Európai Személyzeti Felvételi Hivatal (EPSO) tevékenységeinek számvevőszéki ellenőrzésére, valamint az azok eredményességére és hatékonyságára vonatkozó észrevételekre ([18]); megjegyzi, hogy 2022–2023-ban az EPSO távolról ellenőrzött vizsgáztatást vezetett be, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy ezt a rendszert a sok pályázó által tapasztalt számos technikai nehézség miatt most újraértékelik; sajnálatát fejezi ki a pályázóknak okozott kellemetlenségek, a külső versenyvizsgák felfüggesztésének közvetlen költségvetési költségei, valamint a Bizottság munkaerő-felvételi szolgálatai által annak érdekében tett további erőfeszítések miatt, hogy megfelelő helyettesítőt találjanak;

218. emlékeztet a Számvevőszéknek a 13/2019. sz. különjelentésében levont azon következtetésére, hogy az „európai uniós intézmények és szervek alkalmazottai és tagjai részéről semmiféle etikátlan magatartás nem fogadható el. Az ilyen magatartást – sőt még annak gyanúját is – jelentős közérdeklődés kíséri, ami az Unióba vetett bizalom csökkenéséhez vezet”; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a sajtó 2022-ben két olyan esetleges összeférhetetlenségi esetről számolt be, amelyben magas rangú tisztviselők voltak érintettek, a Mobilitáspolitikai és Közlekedési Főigazgatóság (DG MOVE) esetében missziók, a DG NEAR esetében tulajdonjog kapcsán; tudomásul veszi, hogy a Bizottság a Számvevőszék 2019. évi jelentésében és az európai ombudsmannak a forgóajtó-jelenség vizsgálatáról szóló határozatában foglaltaknak megfelelően hatékony belső kontrollrendszert vezet be az etikai irányítás terén; rámutat, hogy az etikátlan magatartás az érintett intézmény számára is költségvetési költségekkel jár, és megismétli az Unió etikai testületével szembeni álláspontját és elvárásait;

219. tudomásul veszi egy uniós kkv-követi poszt létrehozását és egy uniós kkv-követ későbbi felvételét, aki AD 15-ös besorolási fokozatú különleges ideiglenes alkalmazott; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy több médiaorgánum arról számolt be, hogy a sikeres pályázót végül annak ellenére nevezték ki, hogy az alulreprezentált tagállamokból származó fennmaradó két női jelölt a felvételi értékelés során jobb eredményt ért el, ami megkérdőjelezi, hogy figyelembe vették-e az érdemek, a nemek és a földrajzi egyensúly elvét; aggodalommal állapítja meg, hogy a sikeres jelölt Ursula von der Leyen elnök saját német politikai pártjának leköszönő tagja; felhívja a Bizottságot, hogy orvosolja a helyzetet azáltal, hogy visszavonja a kinevezést, és valóban átlátható és nyílt eljárást indít az uniós kkv-követ kiválasztására;

Épületek és adminisztráció

220. megjegyzi, hogy a Bizottság új központi szervezeti pénzügyi rendszere, a SUMMA a tervek szerint 2023 végére lép éles működésbe termelést, és kialakítása a 2024 elején történő működésbe helyezésre vonatkozó célkitűzéssel összhangban haladt előre; sajnálja, hogy az új számviteli rendszer bevezetésének határidejét egy évvel meghosszabbították, mivel az operatív programok (megosztott irányítás, e-támogatások, e-közbeszerzés, személyzeti kifizetések) SUMMA-val való egyidejű összekapcsolása a vártnál összetettebb feladatnak bizonyult; aggodalommal hangsúlyozza, hogy a SUMMA program költsége a 2018 eleji indulásától 2022 végéig mintegy 95 millió EUR-t tett ki, és hogy a program időbeli meghosszabbítása 2024-ben további forrásokat igényel majd, amelyek becsült összege mintegy 7 millió EUR;

221. tudomásul veszi a Bizottság környezetbarátabbá tételéről szóló közlemény 2022. április 5-i elfogadását, amelynek célja a klímasemlegesség 2030-ig történő elérése, beleértve az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére irányuló cselekvési tervet is; tudomásul veszi, hogy a Bizottság ezeket a célkitűzéseket energiahatékonyabb és környezetbarátabb épületek beszerzésével, a dinamikus együttműködésen alapuló munkaterületekre való áttéréssel és az irodák számának csökkentésével kívánja elérni, és ismételten figyelmeztet arra, hogy a személyzet jóllétét és elégedettségét figyelembe kell venni az ezzel kapcsolatos valamennyi jövőbeli döntés során;

222. tudomásul veszi a belga kormány és a Bizottság között egy közel 1 milliárd EUR értékű ingatlanügyletről folytatott tárgyalásokról szóló médiabeszámolókat, valamint a Bizottság azon terveit, hogy irodahelyiségeket bérel Brüsszel északi részén, beleértve az érintett személyzet vonakodását is; hangsúlyozza, hogy a Bizottság ingatlanpolitikáinak bármilyen fejleménye nem ronthatja személyzetének munkakörülményeit;

([18]) Az Európai Számvevőszék 23/2020. sz. különjelentése: „Európai Személyzeti Felvételi Hivatal: ideje a változó munkaerő-felvételi igényekhez igazítani a kiválasztási eljárást”.

223. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság megtagadta az egyik gyógyszeripari vállalattal folytatott megbeszélésekről készült feljegyzések rendelkezésre bocsátását, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság elnöke és a gyógyszeripari vállalatok közötti, a Covid19-oltóanyagok beszerzésére vonatkozó szöveges üzenetek nem átláthatóak; tudomásul veszi az európai ombudsman ehhez kapcsolódó 1316/2021/MIG ügyben hozott határozatát, amely szerint a szöveges üzenetek dokumentum-nyilvántartásában való rögzítésének elmulasztása „hivatali visszásságnak" minősül, és aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság nem követte a vonatkozó szöveges üzenetek újabb keresésére vonatkozó ajánlást; megjegyzi, hogy a Bizottság a mai napig nem bocsátotta az európai parlamenti képviselők rendelkezésére az aláírt szerződések szerkesztetlen változatait; emlékeztet „A dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés – a 2019–2021 közötti időszakra vonatkozó éves jelentés" című, 2023. július 13-i európai parlamenti állásfoglalásra,

Európai Iskolák

224. megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a Számvevőszék az Európai Iskolák 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó beszámolójáról szóló éves jelentésében megállapította, hogy az Európai Iskolák 2022. évi végleges összevont éves beszámolójában nincsenek lényeges hibák; üdvözli az előző évekhez képest a végleges egyedi és összevont beszámolók minősége tekintetében mutatkozó további javulást, amelyet a Számvevőszék kiemelt;

225. aggodalommal állapítja meg, hogy mind a Számvevőszék, mind a külső ellenőr olyan, lényegességi küszöb alatti hibákat tárt fel, amelyek főként a munkaviszony megszűnése utáni juttatásokra képzett céltartalékok kiszámításához kapcsolódtak, és hogy a külső ellenőr ellenőri véleménye nem volt összhangban a Főtitkári Hivatallal (a továbbiakban: a központi hivatal) kötött keretszerződéssel;

226. megjegyzi, hogy a Számvevőszék – jóllehet dicsérte a központi hivatal munkaerő-felvételi és közbeszerzési eljárásainak javítását – az általa felülvizsgált hét iskola közül kettő (Frankfurt és Luxemburg I.) esetében hiányosságokat állapított meg ezen eljárások terén; aggodalommal állapítja meg, hogy a Számvevőszék ismét hiányosságokat állapított meg mind a központi hivatal, mind a két felülvizsgált iskola kifizetési eljárásai tekintetében;

227. emlékeztet arra, hogy a Parlament „Az Európai Iskolák rendszere – jelenlegi helyzet, kihívások és kilátások" című, 2023. szeptember 12-i állásfoglalásában ([19]) hangsúlyozta, hogy az Európai Iskolák rendszerén belül a tanárok felvételének jelenlegi rendszere komoly hiányosságokkal küzd, így a tagállamok által ténylegesen kirendelt tanárok nem tudják kielégíteni a helyi igényeket, problémák adódnak továbbá az éves toborzási tervekkel, nehézséget jelent a képzett tanárok és munkatársak megtalálása, a helyben toborzott tanárok és egyéb oktatási személyzet munkafeltételei bizonytalanok, és problémák vannak a folyamatos szakmai fejlődéssel;

Ajánlások

228. kéri a Bizottságot, hogy:

i. az új HR-stratégia végrehajtása során azonos súllyal vegye figyelembe az irodahelyiségek hatékony használatát, valamint a személyzet egészségét és jóllétét, különös tekintettel a fogyatékossággal élőkre, valamint a munkakörülmények változtatásakor megfelelően vonja be a személyzet képviselőit;

ii. őrködjön továbbra is éberen a kiégési esetek megelőzése, azonosítása és megfelelő kezelése érdekében a személyzettel való ellátottság, a munkaterhelés és a személyzet jóllétének tágabb összefüggésében;

iii. erősítse meg a vezetői karriert befutó nők támogatására irányuló intézkedéseket annak érdekében, hogy mind a Bizottságon, mind az uniós ügynökségeken belül növelni lehessen a magasan képzett nőktől a közép- és felső vezetői tisztségekre beérkező jelentkezések számát;

iv. folytassa munkáját annak érdekében, hogy erősítse a személyzet tagjai közötti igazságos földrajzi egyensúlyt minden szinten, ugyanakkor teljesítse a személyzeti szabályzatban a jelöltek kompetenciáira és érdemeire vonatkozó követelményeket;

v. további késedelem nélkül és hatékonyan kezelje a Luxemburgba beosztott és ott tartózkodó alkalmazottak előtt álló kihívásokat;

vi. eszközöljön megfelelő beruházásokat az EPSO informatikai képességeinek és erőforrásainak kiépítésébe annak érdekében, hogy hatékonyabbá és eredményesebbé váljon, és különösen a jövőbeli kiválasztási folyamatok optimális vizsgáztatási feltételeinek biztosítása érdekében; valamint

vii. biztosítson jobb és szigorúbb kockázatkezelési megközelítést a SUMMA bevezetésére való felkészültség felé tartva, és az új számviteli rendszer teljes körű működésbe lépéséig kerülje az átmeneti zavarok lényeges kockázatait;

viii. tegyen lépéseket az ombudsman 1316/2021/MIG üggyel kapcsolatos ajánlása nyomán, valamint biztosítsa, hogy a dokumentumok nyilvántartásba vételére vonatkozó belső iránymutatásai összhangban legyenek az 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([20]);

([19]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0306.
([20]) Az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendelete (2001. május 30.) az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről (HL L 145., 2001.5.31., 43. o.).

229. felhívja továbbá a Bizottságot az Európai Iskolák támogatásának folytatására a következők érdekében:

i. haladéktalanul hajtsa végre az Európai Iskolák 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó beszámolójáról szóló számvevőszéki jelentésben foglalt ajánlásokat, és tájékoztassa a mentesítésért felelős hatóságot az előrehaladásról;

ii. a személyzet megtartásával és a fluktuáció csökkentésével sürgősen oldják meg a folyamatos tanárhiányt, és biztosítsanak mindenki számára biztos és tisztességes foglalkoztatást, megakadályozva így a képzett munkaerő elvándorlását is; valamint

iii. az Európai Iskolák Rendszere irányítási és vezetési struktúráinak független elnök melletti mélyreható felülvizsgálata, a Bizottság Oktatási, Ifjúsági, Sportügyi és Kulturális Főigazgatóságának bevonásával;

II. FEJEZET

Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz

Általános megjegyzések

230. emlékeztet arra, hogy a Covid19-világjárvány 2020-as kitörése hirtelen megváltoztatta az Unió gazdasági és társadalmi kilátásait, és elvezetett az európai helyreállítási csomag elindítását célzó egyesített erőfeszítéshez, amely csomag a 2021–2027-es többéves pénzügyi keretből és az NGEU-ból áll, amelynek sarokköve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz; emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz célja, hogy pénzügyi támogatást nyújtson a tagállamoknak a Covid19-világjárvány súlyos gazdasági és társadalmi hatásának enyhítéséhez, valamint az európai gazdaságok és társadalmak fenntarthatóbbá, reziliensebbé és inkluzívabbá tételéhez, illetve a zöld és digitális átállás kihívásaira és lehetőségeire való jobb felkészültségük biztosításához; emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz a teljesítményen alapuló innovatív, ideiglenes eszköz, ami azt jelenti, hogy a kifizetések a tanácsi végrehajtási határozatban meghatározott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt reformok és beruházások terén elért eredményeket tükröző mérföldkövek és célértékek kielégítő teljesítéséhez kapcsolódnak;

231. megjegyzi, hogy 2022 végéig mind a 27 helyreállítási és rezilienciaépítési tervet elfogadták, amelyekre 335,1 milliárd EUR összegű vissza nem térítendő támogatást és 165,3 milliárd EUR hitelt különítettek el, amelyet a 2 557 intézkedés (amely körülbelül egyharmad részben reformokból, kétharmad részben pedig beruházásokból állnak), valamint a kapcsolódó 6 237 mérföldkő és célérték 2026-ig történő teljesítésekor fizetik ki; megjegyzi, hogy 2022-ben a Bizottság összesen 74,4 milliárd EUR-t (47,2 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatás és 27,2 milliárd EUR hitel) folyósított előfinanszírozással együtt;

232. megjegyzi, hogy a REPowerEU-tervet 2022 májusában indították el annak érdekében, hogy segítse az Uniót az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentésében az energiamegtakarítás, a tiszta energia előállítása és energiaellátásának diverzifikálása révén, ami összhangban van a zöld átállással; megjegyzi, hogy az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek ([21]) (a továbbiakban: a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet) a REPowerEU-ról szóló (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([22]) bevezetett módosításai további finanszírozással és prioritásokkal bővítették a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt; megjegyzi, hogy mind a 27 tagállam módosított helyreállítási és rezilienciaépítési terveket nyújtott be a REPowerEU-fejezetek beillesztése, valamint további hiteltámogatás kérelmezése, a maximális pénzügyi hozzájárulás aktualizálását követő kiigazítások, illetve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet által lehetővé tett objektív körülmények miatti módosítások céljából; megjegyzi, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatára ugyanazok az értékelési kritériumok vonatkoznak, mint az eredeti tervekre, a REPowerEU fejezetekre alkalmazandó egyedi követelményekkel együtt;

233. emlékeztet arra, hogy a Bizottság az NGEU keretében 2021 közepe és 2026 között uniós kötvények kibocsátása révén akár 806,9 milliárd EUR-t is mozgósíthat; megjegyzi, hogy 2022 júniusában a Bizottság bejelentette a 2022. júniustól december végéig tartó időszakra vonatkozó finanszírozási tervet, és további 50 milliárd EUR hosszú távú finanszírozást mozgósított az NGEU számára, amelyet rövid lejáratú uniós kincstárjegyek kibocsátása egészített ki, így az NGEU-kötvények teljes állománya 171 milliárd EUR-ra emelkedett, amelyből 36,5 milliárd EUR-t zöldkötvények kibocsátásával vontak be; megjegyzi, hogy ez az adósság különböző – egy évtől több mint 25 évig terjedő – futamidejű kölcsönösszegekből áll; megjegyzi, hogy az NGEU-adósság visszafizetése csak 2028 után kezdődik;

([21]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

([22]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

234. tudomásul veszi a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz pénzügyi eszközeinek biztosítása érdekében a pénzügyi piacokon jusson forráshoz; megjegyzi, hogy 2020-ban a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben 14,9 milliárd EUR-t terveztek be az NGEU-ból nyújtott vissza nem térítendő támogatáshoz kapcsolódó kamatkifizetések fedezésére; aggodalmát fejezi ki a magasabb kamatlábaknak az uniós költségvetés vásárlóerejére gyakorolt hatása miatt, mivel a tízéves uniós kötvények kamatlábai a 2021. évi 0,09 %-ról 2023-ra 3,2 %-ra emelkedtek; megjegyzi, hogy a Bizottság AAA hitelfelvételi költségei magasabbak, mint az alacsonyabb minősítéssel rendelkező tagállamoké; megjegyzi, hogy a felvett összegeket vissza kell fizetni, és a hitelfelvételi tevékenységekre továbbra is szükség van nemcsak az új források bevonása, hanem a meglévő adósság kiváltása érdekében is; aggodalmát fejezi ki a – különösen 2022-ben – emelkedő kamatlábak, valamint az ebből eredő adósságok és bizonytalan hiteltörlesztési képesség miatt, figyelembe véve, hogy a Bizottság nagy összegben vesz fel hitelt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz finanszírozására; megjegyzi azonban, hogy az eredetileg tervezetthez képest jelenleg 90 milliárd EUR-val kisebb az adósság; tudomásul veszi a Bizottság adósságtörlesztésre vonatkozó hosszú távú tervét, és kéri a Bizottságot, hogy azt rendszeresen frissítse, és tájékoztassa a mentesítésért felelős hatóságot minden olyan új kockázatról, amely befolyásolhatja annak végrehajtását; tudomásul veszi a Bizottság azon nyilatkozatát, hogy az Unió minden körülmények között teljesíteni fogja a kötvénytulajdonosokkal szembeni kötelezettségeit, valamint a többéves pénzügyi keret technikai módosítására irányuló javaslatát, amelynek célja, hogy optimalizálja az NGEU hitelfelvételi költségeinek költségvetési kezelését; megjegyzi, hogy az uniós adósságra és a tervezett visszafizetésekre vonatkozó információk a NextGenerationEU kapcsán folytatott párbeszéd keretében történő rendszeres jelentéstétel részét képezik; kéri, hogy a Bizottság továbbra is nyújtson több információt az Európai Parlamentnek a visszafizetés módjáról és arról, hogy az intézményektől milyen forrásokat vesznek fel; hangsúlyozza, hogy ez az adósság megterheli az uniós költségvetést;

235. üdvözli a Bizottság becslését, miszerint az NGEU-zöldkötvényekből finanszírozott, számszerűsíthető mérföldkövek és célértékek 2026 végéig történő teljes körű végrehajtása – ami az NGEU-zöldkötvények elszámolható kiadásai 57 %-ának felel meg – évi 44 millió tonna szén-dioxiddal csökkentheti az üvegházhatásúgáz-kibocsátást, ami a 2022-es uniós összesített üvegházhatásúgáz-kibocsátás 1,2 %-ának felel meg, emellett ragaszkodik a megfelelő végrehajtáshoz; hangsúlyozza továbbá annak fontosságát, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében végrehajtott reformoknak és beruházásoknak teljesíteniük kell a rendelet éghajlat-politikai céljait, és teljes mértékben tiszteletben kell tartaniuk a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet;

A Számvevőszék észrevételei

236. megjegyzi, hogy a Számvevőszék 2022-ben korlátozott véleményt adott ki a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiadásainak jogszerűségéről és szabályszerűségéről; aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon következtetése miatt, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 13, 2022-ben teljesített kifizetéséből 11-et érintett mennyiségi megállapítás, és e kifizetések közül hat esetében lényeges hiba merült fel; megjegyzi, hogy a Számvevőszék véleménye szerint az említett esetek kivételével a 2022. évre vonatkozó beszámolóban elfogadott, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz kapcsolódó kiadások minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek; megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiadási modelljének jellege Bizottság általi értékeléseket tesz szükségessé, és így a Számvevőszék nem ad meg hibaarányt, de becslése szerint megállapításainak minimális pénzügyi hatása ugyan nem éri el, de megközelíti a lényegességi küszöböt;

237. megjegyzi, hogy a Számvevőszék a 274 mérföldkő közül 244-et ellenőrzött, és a 2022. évi támogatási kifizetési kérelmekben szereplő mind a 37 célt ellenőrizte; sajnálja, hogy a Számvevőszék megítélése szerint a mérföldkövek és célértékek közül 15 esetében merültek fel szabályszerűségi problémák (kevesebb mint az összes 5 %-a); megjegyzi, hogy a Számvevőszék megítélése szerint a 8 kifizetésben szereplő 8 mérföldkő és célérték esetében nem teljesültek kielégítően a követelmények, a Bizottság pedig teljesítette a megfelelő kifizetéseket; megjegyzi, hogy a Számvevőszék következtetései kiterjedt ellenőrzési munkán alapulnak, valamint azt, hogy a Bizottság vitatja a Tanács által meghatározott jogi követelmények számvevőszéki értelmezését és a Bizottságétól eltérő minőségi megítélését; megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz valamennyi kifizetését a Bizottság által közölt és alkalmazott keret alapján kell értékelni, akinek minden egyes kifizetésnél figyelembe kell vennie a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményét és a tagállami szakértők által a komitológiai eljárás keretében végzett vizsgálatot;

238. megjegyzi, hogy a Számvevőszék meghatározta, hogy mit tekint a támogathatósági időszak előtt megkezdett, már meglévő projekt folytatása két esetének, valamint melyek azok a célértékek, amelyek az ismétlődő nemzeti költségvetési kiadások helyettesítését jelentették; aggodalmát fejezi ki az ilyen helyzetek miatt, bár ez a következtetés nem ért egyet a Számvevőszék saját megfontolásával, amely szerint az ismétlődő intézkedések olyan kiadástípusokra vonatkoznak, mint a kormányzati szervek személyzeti és működési költségei; emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásai nem használhatók fel ismétlődő költségvetési kiadások finanszírozására, és megfelelő intézkedések meghozatalát szorgalmazza – ideértve a részleges kifizetéseket is –, ha a Bizottság ilyen eseteket azonosít;

239. emlékeztet a Számvevőszéknek a 21/2022. sz. különjelentésben és a 2021. évi éves jelentésében tett észrevételére, amely szerint a mérföldkövek és célértékek gyakran nem egyértelműek és nincsenek pontosan meghatározva, és hogy a Számvevőszék 2022. évi éves jelentésében ugyanezt az észrevételt teszi; kéri a Bizottságot, hogy a jövőbeli teljesítményalapú eszközök kidolgozása során vonja le a levont tanulságokat;

240. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszéknek a 26/2023. sz. különjelentésben foglalt megállapításai miatt, miszerint a mérföldkövek és célértékek ambíciószintje tagállamonként eltérő, és úgy véli, hogy ez egy újabb példa arra, hogy a Bizottság nem kezeli egyformán a tagállamokat; megjegyzi, hogy a Bizottság megerősítette az eltéréseket, és a végrehajtási szakaszban törekedni fog az egyenlő bánásmód javítására; úgy véli, hogy alapértelmezés szerint a tagállamokat egyformán kell kezelni, és sajnálja, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről folytatott tárgyalások során ez nem így történt; kitart amellett, hogy a mérföldkövek és a célértékek teljesítésének értékelésekor biztosítani kell az egyenlő bánásmódot;

241. aggodalommal jegyzi meg, hogy a Számvevőszék megítélése szerint 2022-ben egy esetben kettős finanszírozás fordult elő, még akkor is, ha a szóban forgó intézkedéshez a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében semmilyen költség nem kapcsolódik; tudomásul veszi a Bizottság azon észrevételét, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet szerint a „kettős finanszírozás" kifejezetten a költségekhez kapcsolódik, és így nem kerülhet sor „kettős finanszírozásra", ha a tagállam nemzeti tervének részeként nem nyújtott be költségbecslést; megjegyzi, hogy a Bizottság hangsúlyozza, hogy a költségmentes reformok nem növelik a pénzügyi keretösszeget, mindazonáltal alapvető kritériumokat jelentenek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek Bizottság általi pozitív értékelése tekintetében, valamint teljes körű végrehajtásuk elengedhetetlen a vonatkozó kifizetések teljesítéséhez;

242. aggodalommal jegyzi meg, hogy a Számvevőszék több olyan esetet is feltárt, amikor a mérföldkövek vagy célértékek kialakítása nem volt megfelelő, illetve problémás volt a tagállamok vezetői nyilatkozataiba felvett információk megbízhatósága; megjegyzi, hogy a Bizottság vállalja a mérföldkövek és célértékek felülvizsgálatát, feltéve, hogy jogi indokolás támasztja alá a tanácsi végrehajtási határozat elemeinek módosítását, nevezetesen az, hogy a tagállam módosított tervet nyújt be, és jogalap indokolja a módosításokat;

243. hangsúlyozza, hogy 2022 végéig a Bizottság 6 lehetséges szabálytalanságról számolt be az OLAF-nak, amelyeket a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által támogatott intézkedések tekintetében az utólagos ellenőrzések során vagy nyílt forrásokból azonosítottak; üdvözli, hogy 2022-ben az OLAF közzétette a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kockázati keretét, és több mint 50 csalással kapcsolatos tudatosságnövelő képzést biztosított a Bizottság szervezeti egységeinek, ügynökségeinek és egyéb külső partnereinek, köztük a tagállami hatóságoknak;

244. hangsúlyozza, hogy az Unió pénzügyi érdekeinek védelme kiemelt prioritás, valamint a végrehajtás és a teljesítmény pontosabb nyomon követése hozzá fog járulni a csalások korai szakaszban történő megelőzéséhez és csökkentéséhez; hangsúlyozza, hogy különösen a jogállamisággal és a korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos mérföldkövek és célértékek elengedhetetlenek a korrupt egyének, szervezetek, kormányok vagy bűnözői rendszerek akadályozásához; kéri a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon a jogállamisággal és a korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos mérföldkövek és célértékek teljesítését, és számoljon be azoktól való esetleges eltérésekről;

245. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon megállapítása miatt, miszerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kiadásait érintő csalások bejelentése nem egy szabványosított, a tagállamok közötti erős koordinációt és együttműködést biztosító megközelítés szerint történik; üdvözli, hogy a Bizottság már kiigazította a szabálytalanságkezelő rendszert annak érdekében, hogy az illetékes nemzeti hatóságok azt a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz esetében is használhassák; ösztönzi a Bizottságot, az Európai Ügyészséget és az egyéb érintett, uniós és nemzeti szintű szerveket, hogy az adófizetők pénzének jobb védelme érdekében folytassanak strukturált együttműködést az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások és bűncselekmények eseteinek és esetleges mintáinak saját hatáskörükön belüli meghatározása és jelentése céljából; kéri a tagállamokat, hogy erősítsék meg az e területen elkövetett bűncselekmények felderítésére szolgáló kapacitásaikat;

246. üdvözli a Számvevőszék által a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz tekintetében végzett módszeres és átfogó ellenőrzési munka során tett erőfeszítéseket, amelynek során hangsúlyt helyez az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére, és amely alapos elemzést nyújt az eszköz releváns szempontjaira vonatkozóan és értékes rálátást nyújt annak végrehajtására; megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a Bizottság széles körben elfogadja és alkalmazza a Számvevőszék ajánlásait, és elismeri, hogy a Számvevőszék által azonosított számos probléma a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz jogalapjához kapcsolódik; úgy véli, hogy a Számvevőszéknek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre vonatkozó ellenőrzési munkájából eredő ajánlásai különösen fontosak a társjogalkotók számára a jövőbeli teljesítményalapú uniós finanszírozási eszközök tekintetében;

247. hangsúlyozza, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt mint közös uniós eszközt azzal a céllal hozták létre, hogy enyhítse a Covid19-világjárvány súlyos gazdasági és társadalmi hatását, valamint biztosítsa, hogy az európai gazdaságok és társadalmak fenntarthatóbbá, reziliensebbé és inkluzívabbá váljanak, illetve jobban felkészüljenek a zöld és digitális átállással kapcsolatos kihívásokra és lehetőségekre, ily módon annak pénzügyi eszközei nem értelmezhetők a tagállamok saját költségvetési forrásaiként; hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék és a Bizottság az általuk végzett proaktív előzetes és utólagos ellenőrzés során döntő szerepet játszik annak biztosításában, hogy a pénzeszközöket hatékonyan költsék el a mérföldkövek és a célértékek kielégítő teljesítése révén;

Ellenőrzés és kontroll

248. hangsúlyozza, hogy a kontrollkeret a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz egyedi jellegéhez igazodik, és az ellenőrzések következő két típusára épül: a Bizottság által végzett ellenőrzések, amelyek célja, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket jóváhagyó tanácsi végrehajtási határozatokban meghatározott mérföldkövek és célértékek kielégítő teljesítése alapján észszerű bizonyosságot szerezzen a kötelezettségvállalások és kifizetések jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozóan, valamint ii. az Unió pénzügyi érdekeinek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet 22. cikkében előírt megfelelő védelmének biztosítása érdekében a tagállamok által végzett ellenőrzések;

249. megjegyzi, hogy a Számvevőszék ajánlásai és a szerzett tapasztalatok alapján a Bizottság ismertette a következőkre vonatkozó módszertanát: a mérföldkövek és célértékek kielégítő teljesítésének értékelése, ii. a felfüggesztett összegek kiszámítása a mérföldkövek vagy célértékek be nem tartása esetén, valamint iii. azon lehetséges helyzetek kezelése, amikor a tagállam a Bizottság által eredetileg kielégítően teljesítettként értékelt mérföldkőtől vagy célértéktől a későbbiekben eltért;

250. megjegyzi, hogy a mérföldkövek és célértékek értékelésének kerete híján van magyarázatoknak, ideértve azt is, hogy miért nem kell figyelembe venni az értékelés során az operatív megállapodásban meghatározott ellenőrzési mechanizmust; megjegyzi, hogy a vonatkozó mérföldkövek és célértékek „kielégítő teljesítésének" fogalommeghatározása olyan kifejezések formájában történik, amelyek nem rendelkeznek egyértelmű meghatározással, és olyan, mérlegelés tárgyát képező elemeket tartalmaznak, mint a „követelménytől való minimális eltérés" vagy „aránytalan késedelmek", valamint a részleges kifizetések meghatározására szolgáló módszertan nem ad magyarázatot az együtthatóként választott értékekre; ezzel kapcsolatban további pontosításokat kér;

251. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Bizottság a tagállamok által nyújtott információkra hagyatkozik, továbbá azt javasolja, hogy aktívabban kommunikáljanak a mérföldkövektől és célértékektől való esetleges eltérések proaktív azonosítása érdekében; üdvözli, hogy a Bizottság elfogadja azt az ajánlást, hogy vizsgálja felül utólagos ellenőrzési eljárásait, és ezek során ellenőrizze, hogy a kifizetést követően nem tértek-e el a mérföldkövektől és célértékektől, ám sajnálja, hogy a Bizottság nem tervezi az esetleges eltérések 2026 utáni nyomon követését; különösen aggasztja, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló (EU) 2021/241 rendelet ([23]) (a továbbiakban: a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet) nem tartalmaz olyan jogi rendelkezést, amely a mérföldkövektől és célértékektől a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből történő kifizetések utolsó időpontját követő eltérésekkel foglalkozik, és következésképpen a Bizottság módszertana nem biztosít jogi egyértelműséget abban az esetben, ha a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtási időszakát követően – miután már az összes kifizetést teljesítették – térnek el valamely mérföldkőtől vagy célértéktől, különös tekintettel arra, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt néhány fontos mérföldkövet vagy célértéket valószínűleg a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz élettartamának utolsó szakaszában kell teljesíteni;

252. megjegyzi, hogy 12 nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv a mérföldkövek és célértékek között jogállamisági, illetve korrupcióellenes reformokat is tartalmaz; kiemeli azt a közelmúltbeli esetet, amikor az egyik tagállamban a jogállamisággal kapcsolatban két mérföldkőtől is eltérhettek; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak nagyobb figyelmet kell fordítania a jogállamisággal kapcsolatos mérföldkövektől és célértékektől való esetleges eltérésre, mivel azok különösen ki vannak téve az önkényes kormányzati döntéseknek;

253. megjegyzi, hogy a Bizottság a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek pozitív értékelésének előfeltételeként ellenőrizte a tagállamok kontrollrendszereinek megfelelőségét; megjegyzi, hogy az első kifizetések előfeltételeként további, kontrollra vonatkozó konkrét mérföldköveket illesztettek be 16 tagállam helyreállítási és rezilienciaépítési tervébe, ahol a gyenge pontok vagy hiányosságok további intézkedéseket igényeltek annak biztosítása érdekében, hogy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló rendszerek teljes mértékben megfelelőek legyenek; aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon észrevétele miatt, hogy továbbra is hiányosságok tapasztalhatók a tagállami kontrollrendszerek terén, amelyek veszélyeztetik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből nyújtott finanszírozással kapcsolatos hatékony és eredményes pénzgazdálkodást, és sürgeti a Bizottságot és a nemzeti hatóságokat, hogy mielőbb orvosolják azokat; üdvözli, hogy a Számvevőszék nem vetett fel problémát ezek 2022-ben értékelt kielégítő teljesítésével kapcsolatban; megállapítja, hogy problémák merültek fel a tagállamok vezetői nyilatkozataiban szereplő információk megbízhatóságát illetően, ami kétségeket vet fel azzal kapcsolatban, hogy a mérföldkövek és célértékek értékelése során mennyire lehet ezekre az információkra támaszkodni; megjegyzi, hogy a Bizottság 2022-ben 16, 2023-ban pedig 14 rendszerellenőrzést végzett, többek között azt is megvizsgálta, hogy ellenőrzik-e az uniós és a nemzeti szabályoknak való megfelelést, hogy 2023 végéig valamennyi tagállam kontrollrendszerét legalább egyszer ellenőrizzék; tudomásul veszi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet a tagállamokra ruházza a nemzeti és uniós jog tiszteletben tartásának biztosításával kapcsolatos elsődleges felelősséget, de aggodalmát fejezi ki a Számvevőszéknek a megfeleléssel kapcsolatos bizonyosságszerzési és átláthatósági hiányosságokra vonatkozó észrevétele miatt, mivel a Bizottság nem végez megfelelőségi ellenőrzéseket a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által finanszírozott beruházási projektek tekintetében; a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet 22. cikkének megfelelő és egyenlő alkalmazását szorgalmazza valamennyi tagállam tekintetében, és emlékeztet arra, hogy a tagállami kontrollrendszerhez kapcsolódó mérföldkövek és célértékek teljesítésének elmulasztása a teljes részlet és valamennyi jövőbeli részlet felfüggesztéséhez vezethet;

254. emlékeztet arra, hogy az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelet (a továbbiakban: az Európai Ügyészség létrehozásáról szóló rendelet) ([24]) értelmében az Európai Ügyészség hatáskörrel rendelkezik az Unió pénzügyi érdekeit sértő azon bűncselekmények tekintetében, amelyeket a – nemzeti jogba átültetett – (EU) 2017/1371 irányelv ([25]) határoz meg az Európai Ügyészség létrehozásáról szóló rendeletben és különösen annak IV. fejezetében meghatározott feltételek mellett;

255. aggodalmát fejezi ki az Európai Ügyészségnek a végrehajtás első évét követően bejelentett ügyek, nevezetesen az Európai Ügyészség 2022. évi éves jelentésében szereplő 15 aktív ügy miatt; kéri a Bizottságot, hogy működjön együtt az OLAF-fal és az Európai Ügyészséggel annak érdekében, hogy azonosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz kapcsolódó csalások, korrupció és pénzmosás mintáit, továbbá kéri a Bizottságot, hogy járjon el ilyen helyzetekben; kéri a Bizottságot, hogy vonja le a következtetéseket azon tagállamok esetében, ahol túl sok csalás fordul elő;

256. aggodalommal állapítja meg, hogy egy tagállam 9 esetben megkérdőjelezi az Európai Ügyészség felelősségi körét a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásait érintő bűncselekmények kivizsgálásával kapcsolatban; megjegyzi, hogy az Európai Bíróságot előzetes kérdés útján felkérték, hogy nyilvánítson véleményt ezen ügyek egyikében;

([23]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

([24]) A Tanács (EU) 2017/1939 rendelete (2017. október 12.) az Európai Ügyészség létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről (HL L 283., 2017.10.31., 1. o.).

([25]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1371 irányelve (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről (HL L 198., 2017.7.28., 29. o.).

Végrehajtás és hatás

257. megjegyzi, hogy 2022-ben a Bizottság 13 kifizetést teljesített 11 tagállamnak, összesen 72,2 milliárd EUR értékben, 366 mérföldkő és célérték (328 mérföldkő és 38 célérték) kielégítő teljesítését követően; megjegyzi, hogy a második végrehajtási jelentés 2023 szeptemberi közzétételének időpontjáig 20 tagállamtól 32 kifizetési kérelem érkezett be a Bizottsághoz, amely összesen 153,4 milliárd EUR összeget (106,3 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatás és 47,1 milliárd EUR hitel) folyósított;

258. megjegyzi, hogy a Bizottság jelentései szerint a mérföldkövek és célértékek elérése nagyjából jó úton halad, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz működésének első évét követően nagyobb hangsúly került a későbbi beruházási projektek keretének kiépítéséhez szükséges reformokra, hogy azok nagyobb hatást gyakoroljanak; megjegyzi, hogy a Bizottság késedelmekről számol be a kifizetések indikatív ütemtervéhez képest, mégpedig a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek REPowerEU-terv keretében történő felülvizsgálatának folyamata és a tagállamok előtt álló végrehajtási kihívások, így például az adminisztratív kapacitással kapcsolatos problémák, a beruházási szűk keresztmetszetek és az Ukrajna elleni orosz agressziós háború következményei – többek között az energiaválság, a váratlan ársokkok, bizonyos anyagok hiánya és a magas infláció – miatt;

259. megjegyzi, hogy igazgatási szempontból túlterheli a tagállamokat, ha a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós alapok nagy összegű forrásait egyszerre utalják át, ami késlelteti a végrehajtást és veszélyeztetheti az átláthatóságot; felhívja a figyelmet a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és az európai strukturális és beruházási alapok forrásai közötti kettős finanszírozás kockázatára, és ösztönzi a Bizottságot, hogy végezzen aktív ellenőrzést, többek között a vonatkozó adatbázisokban, valamint kommunikáljon a tagállamokkal az igazgatási kapacitásukról annak biztosítása érdekében, hogy ne kerüljön sor kettős finanszírozásra;

260. megjegyzi, hogy több tagállam azt javasolta, hogy a magánberuházások bizonyos feltételek melletti ösztönzése érdekében az EBB és más nemzeti beruházási bankok által végrehajtott pénzügyi eszközökön keresztül használják fel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásait; aggodalmát fejezi ki az ezen eszközök azzal a céllal történő esetleges igénybevétele miatt, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásainak felhasználását a 2026 utáni időszakra is kiterjesszék; emlékeztet arra, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz válságkezelő eszköz, és a finanszírozást annak élettartama alatt kell végrehajtani;

261. megjegyzi, hogy a Bizottság az összes tagállamot támogatja tervei végrehajtásának és felülvizsgálatának felgyorsításában, többek között a Technikai Támogatási Eszköz révén; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a Bizottság proaktív szerepet játsszon a tagállamok támogatásában annak érdekében, hogy a lehető leginkább elkerüljék a késedelmeket és az alulteljesítési problémákat, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok védjék az Unió pénzügyi érdekeit és megfelelően költsék el az uniós adófizetők pénzét; rámutat, hogy kellő forrásokat és figyelmet kell fordítani különösen a súlyos szabálytalanságok és a kettős finanszírozás elleni küzdelemre; megjegyzi, hogy a mentesítésért felelős hatóság tudomására jutottak alapján aggályok merültek fel a tagállamok azzal kapcsolatos adminisztratív kapacitását illetően, hogy felhasználják a forrásokat és magas színvonalú projekteket hajtsanak végre, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz időszakának vége felé;

262. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz bizottsági eredménytáblája szerint 2023 decembere végéig 3 tagállam egyáltalán nem nyújtott be kifizetési kérelmet a Bizottsághoz; a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek gyors végrehajtását szorgalmazza, beleértve az akadályok és az eredmények Bizottság általi értékelését is; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az alulteljesítés – hacsak nem enyhítik gyorsan – kifizetési válsághoz vezethet;

263. bírálja, hogy az eszköz fő céljaival ellentétben a „reziliencia” meghatározása nem elegendő a jövőbeli válsághelyzetekre való felkészültség javításához;megjegyzi, hogy a mérföldkövek és a célértékek kidomborításakor nagyon kevés hangsúlyt helyeznek a rezilienciára vagy a rezilienciához való hozzájárulással kapcsolatos hozzáadott értékre; sürgeti a Bizottságot, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytáblája kapcsán hozzon létre egy „rezilienciához való hozzájárulás” mutatót, és foglalja táblázatba a rezilienciával kapcsolatos hatásokat; sürgeti továbbá a Bizottságot, hogy vegye figyelembe a rezilienciához való hozzájárulást az átdolgozott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe bevezetett új mérföldkövek és célértékek mérlegelésekor; ösztönzi a Számvevőszéket, hogy egy jövőbeli tanulmányban jobban vizsgálja meg, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz milyen hatást gyakorol rezilienciára az egyes pilléreken belül;

264. hangsúlyozza, hogy az átdolgozott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálata során a Bizottságnak továbbra is gondosan alkalmaznia kell a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet V. mellékletében ismertetett, az eszköz keretében történő értékelésre vonatkozó iránymutatásokat, amelynek értelmében a Bizottságnak értékelnie és minősítenie kell a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket a relevancia, az eredményesség, a hatékonyság és a koherencia kritériumai alapján (19. cikk (3) bekezdés), valamint a hat pillér által lefedett területek, nevezetesen a) a zöld átállás, b) a digitális transzformáció, c) az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés, d) a társadalmi és területi kohézió, e) az egészségügy, valamint a gazdasági, társadalmi és intézményi reziliencia, f) a következő nemzedékre vonatkozó szakpolitikák tekintetében (3. cikk); kijelenti, hogy ez fontos folyamat az olyan átdolgozott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek elkerülése érdekében, amelyek sokkal erőtlenebbek az eredeti terveknél, vagy amelyek már nem felelnek meg a kritériumoknak;

265. megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek szinergiákat kell teremtenie, és a végrehajtott intézkedéseknek hozzáadott értékkel bíró strukturális reformokhoz kell vezetniük; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyes országok régi nemzeti reformokat csomagoltak át a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe;

266. hangsúlyozza, hogy minden tagállamban javítani kell a különböző kormányzati szintek közötti partnerségen alapuló megközelítés alkalmazását annak érdekében, hogy a helyi és regionális hatóságokat, a civil társadalmi szervezeteket, a szociális partnereket, a tudományos élet képviselőit és más érintett feleket megfelelően bevonják a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tervezésébe és végrehajtásába; kéri, hogy e szereplőket a nemzeti jogszabályi keretek által lehetővé tett legnagyobb mértékben, világos, tisztességes, átlátható és politikamentes elvek alapján vonják be a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásába;

267. annak biztosítására kéri a Bizottságot, hogy a tagállamok kivétel nélkül zéró tolerancián alapuló megközelítést alkalmazzanak a korrupcióval és a csalással szemben, beleértve a sikkasztást is;

268. üdvözli, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz döntő mértékben hozzájárul a Covid19-világjárványt követő súlyos gazdasági visszaesés és társadalmi válság megelőzéséhez, továbbá hogy Unió-szerte példátlan reform- és beruházási hullámot tett lehetővé, amely jelentős hosszú távú hatást gyakorol majd a bruttó hazai termékre (GDP); rámutat, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz európai hozzáadott értékét régóta bizonyítja, hogy innovatív és rugalmas jellege lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy közös uniós szakpolitikai célkitűzéseket érjenek el; megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz ugyanakkor lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kialakítása révén országspecifikus kihívásokat is kezeljenek, miközben valamennyi tagállam és kifizetési kérelem tekintetében egyformán egységes értékelési keretet alkalmaznak;

269. üdvözli, hogy a tagállamok által a zöld és digitális átállás támogatására javasolt reformok és beruházások meghaladták a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendeletben meghatározott célkitűzéseket, mivel a becsült éghajlat-politikai kiadások mintegy 40 %-ot, a digitális kiadások pedig 26 %-ot tesznek ki, míg a célkitűzéseket alacsonyabb, 37 %-os, illetve 20 %-os szintben határozták meg;

270. tudomásul veszi a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hat pillére és különösen az országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért eredményeket, minthogy a 2019–2020-as országspecifikus ajánlások 68 %-ának esetében legalább bizonyos előrelépés, 12 %-a esetében pedig jelentős előrelépés történt, ami a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által biztosított ösztönzőkről tanúskodik; megjegyzi, hogy a 2022. évi országspecifikus ajánlások végrehajtása terén is jelentős előrelépésre került sor, és a 2022 júliusában a tagállamoknak címzett ajánlások közel 52 %-ának esetében legalább bizonyos előrelépés történt;

271. emlékeztet arra, hogy a Covid19-világjárvány Unió-szerte rávilágított az egészségügyi rendszerek strukturális gyengeségeire, ideértve a reziliencia és a válsághelyzetekre való reagálási képesség hiányát; kiemeli, hogy az egészségügy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hat pillérébe tartozó szakpolitikai terület, ami kapacitásának, minőségének és rezilienciájának megerősítését célzó reformokat és beruházásokat tesz lehetővé; megjegyzi, hogy 531 mérföldkő és célérték és 223 intézkedés, valamint az e pillérhez való becsült hozzájárulás 48 %-a az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódik, de sajnálja, hogy néhány nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv az egészségüggyel kapcsolatban olyan mérföldköveket, illetve célértékeket tartalmaz, amelyek nem járulnak hozzá a nemzeti egészségügyi rendszer megerősítéséhez; megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek köszönhetően a becslések szerint 45 millió ember vehet igénybe új vagy korszerűsített egészségügyi létesítményeket, illetve élvezheti az általuk nyújtott szolgáltatásokat; sürgeti a Bizottságot, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálata során lehetőség szerint erősítse meg az egészségügyi ágazat felkészültségével és rezilienciájával kapcsolatos mérföldköveket és célértékeket, és erről számoljon be a mentesítésért felelős hatóságnak;

272. a 26/2023. sz. különjelentés alapján megállapítja, hogy annak ellenére, hogy kevés idő állt rendelkezésre a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljesítménymodelljének megtervezésére, a Bizottságnak és a tagállamoknak sikerült létrehozniuk egy olyan monitoringrendszert, beleértve egy informatikai rendszert is, amely lehetővé teszi a végrehajtás előrehaladásának mérését; üdvözli a Bizottság elkötelezettségét a feltárt problémákra irányuló munka és a kapcsolódó ajánlások végrehajtása mellett;

273. hangsúlyozza, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásaiból finanszírozott projektek puszta befejezése nem garantálja a pozitív gazdasági és társadalmi hatást, valamint a minőséget és a fenntarthatóságot; tudomásul veszi a Számvevőszék észrevételeit, amelyek kiemelik a teljesítményalapú keret használatának néhány hátrányát, különösen ami a mérföldkövek és célértékek esetében az outputok mérése helyett az eredmények számszerűsítésére tett kísérleteket illeti; sürgeti a Bizottságot, hogy vegye figyelembe a levont tanulságokat és a Számvevőszék észrevételeit, és a jövőbeli teljesítményalapú eszközök kialakításakor biztosítsa, hogy azok ne csak az outputokat, hanem az eredményeket is mérjék;

274. üdvözli az összes szakpolitikai pillér tekintetében 2022 decemberéig elért jelentős előrelépést, amelyről a közös mutatók tanúskodnak, így például azt, hogy 22 millió megawatt (MWh) megtakarítást értek el az éves energiafogyasztásban, 1,43 millió vállalkozás kapott pénzügyi vagy természetbeni támogatás révén segítséget, 4 millió ember vett részt képzésben, és 4 115 196 15 és 29 év közötti fiatal részesült támogatásban;

275. emlékeztet arra, hogy a Tanács 2022. december 15-én végrehajtási határozatot fogadott el a magyar helyreállítási és rezilienciaépítési terv értékelésének a Bizottság kedvező értékelése alapján történő jóváhagyásáról; emlékeztet arra, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv 27 „szupermérföldkővel”, valamint korrekciós, illetve ellenőrzési és kontrollintézkedésekkel egészült ki; megjegyzi, hogy 2023. december 7-én a Tanács végrehajtási határozatot fogadott el, amelyben jóváhagyta Magyarország módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervét, ideértve a REPowerEU fejezetet is, amely lehetővé teszi, hogy Magyarország 0,9 milliárd EUR összegű előfinanszírozásban részesüljön a REPowerEU forrásaiból; sajnálja, hogy az említett előfinanszírozásra nem vonatkozik a jogállamisági feltételrendszer-mechanizmus szerinti, folyamatban lévő eljárás;

276. megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytáblája valós idejű tájékoztatást nyújt a tagállamok által teljesített kifizetésekről és elért előrehaladásról, valamint további adatokat, mutatókat és tematikus elemzéseket nyújt, és üdvözli a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz projektjeit földrajzi elhelyezkedés szerint bemutató és a jelenlegi helyzetről tájékoztatást nyújtó, uniós szintű interaktív térkép elindítását; aggodalmát fejezi ki azonban amiatt, hogy a Számvevőszék megállapította, hogy a bemutatott teljesítmény – a becsléseket figyelembe véve – nem átlátható, és hogy az összesített információk nem összehasonlíthatók, valamint a hat pillér tekintetében elért haladással kapcsolatos információk félrevezetőek, azaz az egyazon pilléren belüli elsődleges és másodlagos szakpolitikai területhez is hozzárendelt intézkedések esetében az intézkedésnek az adott pillérhez való hozzájárulását kétszer számítják be; kiemeli, hogy a korlátokat illetően rendkívül fontos az átláthatóság, mivel az hatással van az összes bemutatott információ (érzékelt) megbízhatóságára; kéri a Bizottságot, hogy haladéktalanul orvosolja a feltárt hiányosságokat, és proaktívan tájékoztassa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytábláján bemutatott adatokra vonatkozó korlátokat;

277. megjegyzi, hogy számos, teljesen nemzeti projektet már akkor is a határokon átnyúló projektek között sorolnak fel, ha azok energiahatékonysági vagy energiafogyasztás-csökkentési elemekkel rendelkeznek; bírálja, hogy a határokon átnyúló projektek közzétett száma túlbecsült, ezért félrevezető;

278. megjegyzi, hogy a Számvevőszék megállapította, hogy a közös mutatókra, a minőségre és a mögöttes módszerekre vonatkozó jelentéseket egyik felkeresett tagállamban sem ellenőrzik a nemzeti ellenőrző hatóságok; megdöbbenését fejezi ki amiatt, hogy az egyik tagállamban a többéves pénzügyi terv 3. fejezetébe tartozó kiadások esetében a Számvevőszék helyszíni ellenőrzésekor kiderült, hogy a feltüntetett faültetés egyáltalán nem történt meg; megjegyzi, hogy a Bizottság nem írja elő, hogy a bejelentett adatokat bizonyítékokkal támasszák alá, illetve azokhoz magyarázatokat fűzzenek, kivéve abban az esetben, ha a jelentésben becslések szerepelnek; megjegyzi, hogy a Számvevőszék arra a következtetésre jutott, hogy ez kockázatot jelent az adatok megbízhatóságára és tagállamok közötti összehasonlíthatóságára nézve; arra a következtetésre jut, hogy ellenőrzések hiányában az adatok megbízhatósága nagyobb mértékben befolyásolhatja a közös mutatók kapcsán jelentett teljesítményinformációkat, mint a mérföldköveken és célértékeken alapuló információkat; úgy véli, hogy a Számvevőszék által a mérföldkövek és a célértékek terén azonosított problémák miatt aggasztó helyzet áll fenn, és arra kéri a Bizottságot, hogy javítsa a közös mutatókról való beszámolás megbízhatósági szintjét; tudomásul veszi, hogy az ellenőrző hatóságok eltérő gyakorlatokat alkalmaznak a célértékek és a reformok teljesítésére irányuló ellenőrzések időzítése tekintetében; úgy véli, hogy ezeket az ellenőrzéseket jobban össze kell hangolni, és azok keretében kötelezően ellenőrizni kellene a mérföldkövekre és célértékekre vonatkozó adatok megbízhatóságát és pontosságát, mielőtt e mérföldköveket és célértékeket belefoglalnák a kifizetési kérelembe; rámutat a főként utólagos ellenőrzéseket alkalmazó megközelítés kockázataira, és arra kéri a tagállamokat, hogy mellőzék az ilyen gyakorlatokat;

Átláthatóság

279. megjegyzi, hogy az ombudsman elismeri, hogy előrelépés történt a proaktív átláthatóság terén, konkrétan a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytáblája és a 100 legnagyobb kedvezményezett közzététele révén; tudomásul veszi azonban az ombudsman által jelzett azon pontokat, amelyek javításra szorulnak, és támogatja a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel kapcsolatos nagyobb mértékű átláthatóság és elszámoltathatóság biztosítására irányuló ajánlásait;

280. megjegyzi, hogy a Parlament kifejezett kérését követően a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló módosított rendelet előírja a tagállamok számára, hogy tegyék közzé a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében a legmagasabb összegű finanszírozásban részesülő 100 végső kedvezményezettre vonatkozó információkat; sajnálja, hogy a tagállamok késve tették közzé a listákat, és megjegyzi, hogy 2023 decemberéig valamennyi tagállam közzétette az előírt listát a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytábláján; megjegyzi, hogy nagy eltérések figyelhetők meg a kifizetések nagyságát illetően mind a tagállamok között, mind az egyes országokon belül, ami a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek heterogén jellegével magyarázható; aggodalmát fejezi ki amiatt, ahogyan a Bizottság a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében értelmezte a „végső kedvezményezett” fogalmát, mivel azokat gyakran csak minisztériumi szinten sorolják fel, és a leírások rendkívül homályosak, és erre számos példa áll rendelkezésre a tagállamok által benyújtott szinte valamennyi listában; ismételten kéri, hogy a 100 legnagyobb végső kedvezményezett listája tartalmazza azt a természetes személyt vagy szervezetet, aki vagy amely a pénzátutalások láncolatának utolsó tagja; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy máskülönben nehézkes lesz mérni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásainak hatását, valamint a polgárok számára garantálni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásainak láthatóságát;

281. emlékeztet arra, hogy az uniós költségvetés végrehajtásában döntő jelentőséggel bír az átláthatóság és az elszámoltathatóság, valamint ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy a Bizottság és a tagállamok részéről egyaránt további erőfeszítésekre van szükség; üdvözli a Bizottság által annak érdekében elindított egyéb kezdeményezéseket, hogy növelje a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának átláthatóságát; megjegyzi, hogy a végrehajtást szabályozó kulcsfontosságú dokumentumok, például a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek, az operatív megállapodások, az értékelési módszerek, valamint a tagállamok általi végrehajtással kapcsolatos kulcsfontosságú döntéseket alátámasztó vagy azokat tartalmazó dokumentumok nyilvánosan elérhetők és könnyen hozzáférhetők;

282. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon jelentései miatt, amelyek arról számolnak be, hogy a Számvevőszék nehezen fér hozzá a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel kapcsolatos és a feladatai ellátásához szükséges adatokhoz; sürgeti a Bizottságot, hogy biztosítsa a Számvevőszék teljes körű hozzáférését a megfelelő tagállami és uniós adatbázisokhoz; sürgeti a Bizottságot annak biztosítására, hogy a FENIX adatbázisban szereplő adatokat audit és ellenőrzés céljából időben frissítsék; hangsúlyozza, hogy az adatoknak pontosaknak kell lenniük, és azokat szabványosított formátumban kell továbbítani;

283. azt ajánlja, hogy a teljesítményalapú eszközök jövőbeli végrehajtásakor egyértelműen határozzák meg a mérföldköveket és célértéket, és időben kapcsolják össze azokat, hogy elkerülhetők legyenek az elszámoltathatósági hiányosságok, valamint hogy a kimenetek és eredmények mérése lehetséges legyen; a teljesítményalapú eszközök tekintetében javasolja, hogy kezdettől fogva egyértelmű és pontos ellenőrzési mechanizmust hozzanak létre; megjegyzi, hogy ez alapvető fontosságú az átláthatóság és az uniós adófizetők felé való elszámoltathatóság szempontjából;

284. aggodalmát fejezi ki az átláthatóság és a nyilvánosság felé való elszámoltathatóság miatt; sürgeti, hogy a Bizottság tájékoztassa a tagállamokat a projektek megfelelő címkézéséről, beleértve annak feltüntetését, ha egy projekt részesült a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásaiból; sajnálatát fejezi ki a Számvevőszék 2022. évi éves jelentése miatt, amely szerint még bizottsági szinten sem felügyelik egyértelműen, hogy milyen konkrét projekteket támogatnak a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásaiból; hangsúlyozza, hogy az európai adófizetőknek joguk van tudni, hogy milyen projekteket támogatnak az uniós forrásokból, hol zajlanak a projektek, és milyen hozzáadott értéket képviselnek; kéri a Bizottságot, hogy növelje a láthatóságot, és ragaszkodjon a projektek egyértelmű címkézéséhez, történjen az akár a fizikai épületeken vagy felújítások helyszínén elhelyezett táblák, a weboldalakon feltüntetett értesítések, a konferenciákon vagy képzéseken történő bejelentések vagy a nyomtatott dokumentumokon elhelyezett címkék formájában;

Ajánlások

285. támogatja a Számvevőszék éves jelentésében és a kapcsolódó különjelentéseiben megfogalmazott ajánlásokat, és üdvözli, hogy a Bizottság ezek többségét elfogadja; felhívja a Bizottságot, hogy ezeket hajtsa végre, és tájékoztassa a mentesítésért felelős hatóságot a végrehajtás előrehaladásáról;

286. felhívja továbbá a Bizottságot, hogy:

i. javítsa a mérföldkövek és célértékek folyamatos teljesítésének utólagos nyomon követését, többek között a jogállamiság terén, és szigorúan alkalmazza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz rendelkezéseit és az elfogadott iránymutatásokat az eltérések konkrét eseteinek kezelése érdekében, és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelettel és módszertanokkal összhangban folyamodjon egyértelmű pénzügyi intézkedésekhez – beleértve a kifizetések felfüggesztését és a pénzeszközök visszafizettetését is –, amennyiben eltérnek a mérföldkövektől és a célértékektől;

ii. szorosan működjön együtt a mentesítésért felelős hatósággal a különböző lehetőségek és a vonatkozó jogalap feltérképezése érdekében, hogy kezelni lehessen az olyan eseteket, amikor a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtási időszakának végét követően eltérnek a mérföldkövektől;

iii. a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terv felülvizsgálatának a tagállam általi benyújtásakor folyamatosan javítsa az intézkedések és a kapcsolódó mérföldkövek és célértékek egyértelműségét, valamint biztosítsa, hogy azok teljes mértékben tiszteletben tartsák a rendelet horizontális elveit;

iv. a mérföldkövekre és célértékekre vonatkozó operatív megállapodásokba foglaljon bele egyértelmű ellenőrzési mechanizmusokat annak érdekében, hogy lehetővé váljon a mérföldkövek és célértékek teljesítésének egyértelmű értékelése, és ennek célja jobban kirajzolódjon a jövőbeli teljesítményalapú eszközökben, valamint figyelembe vegyék az ellenőrzési mechanizmust a mérföldkövek és célértékek kielégítő teljesítésének elemzése során, hogy az hozzájárulhasson a mérések pontosságához;

v. folytassa a tagállami rendszerek ellenőrzését annak érdekében, hogy ellenőrizze azok megfelelőségét, valamint észszerűen megbizonyosodjon az uniós és nemzeti szabályoknak – különösen a közbeszerzésre vonatkozó szabályoknak – való megfelelésről, és szorosan működjön együtt a Számvevőszékkel annak érdekében, hogy módot találjon a megbízhatósági hiányosságokkal kapcsolatos aggályainak eloszlatására;

vi. a jövőbeli teljesítményalapú eszközök esetében ne csak a tagállamok ellenőrzési és kontrollrendszereinek felépítését, hanem azok tényleges működését is vizsgálja meg;

vii. segítse a tagállamokat a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz projektjeinek előírt határidőn belüli végrehajtásában, valamint módosítsa a határokon átnyúló projektek kategorizálásának módszertanát, hogy csak a földrajzi határokon valóban átnyúló elemeket vegyék figyelembe;

viii. támogassa tovább a tagállamokat abban, hogy növeljék az alapok egyidejű végrehajtásának kezelésére szolgáló adminisztratív kapacitásukat, és segítse őket a – különösen a kkv-kat érintő – szükségtelen adminisztratív terhek csökkentésében, a pályázatok egyszerűsítésében és a célzottabb tájékoztatás nyújtásában;

ix. fordítson különös figyelmet arra, illetve folytasson folyamatos párbeszédet a tagállamokkal annak érdekében, hogy a reformok és beruházások teljesítsék a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendeletben foglalt éghajlat-politikai célokat, és teljes mértékben tiszteletben tartsák a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet;

x. kezelje korai szakaszban a bejelentett késedelmeket, többek között a tagállamoknak nyújtott technikai segítségnyújtás révén;

xi. továbbra is működjön együtt a Számvevőszékkel annak érdekében, hogy a mérföldkövek és célértékek értelmezése terén a lehető legközelebb kerüljenek egymáshoz;

xii. javítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz eredménytáblájának átláthatóságát és megjelenítését azáltal, hogy kiküszöböli a számadatok téves értelmezésének minden lehetőségét annak érdekében, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz utólagos értékelésének keretében pontosabban lehessen mérni a rezilienciához való hozzájárulást;

xiii. következetesen és pontosan alkalmazza a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet „végső címzettekre” vonatkozó rendelkezéseit, és tájékoztassa a tagállamokat a „végső kedvezményezett” fogalmának helyes alkalmazásáról;

xiv. biztosítsa, hogy a Számvevőszék, az OLAF és az Európai Ügyészség saját hatáskörének gyakorlása során hozzáférhessen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz kapcsolódó adatokhoz, többek között a FENIX-hez;

xv. aktívan tájékoztassa a tagállamokat az Európai Ügyészségnek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásait érintő bűncselekményekkel kapcsolatos felelősségi köréről, mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó források felhasználásához kapcsolódó korrupció vagy csalás az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekménynek minősül;

xvi. aktívabban kommunikáljon a tagállamokkal a csalások megelőzéséről, és ösztönözze a tagállamokat, hogy egy egységes, digitális módszer révén hangolják össze a csalások bejelentését, és vegyék igénybe a szabálytalanságkezelő rendszert;

xvii. összesítve számoljon be az OLAF-nak a saját ellenőrzései során feltárt, csalás, korrupció és összeférhetetlenség gyanújával érintett esetekről, valamint a tagállamok által a vezetői nyilatkozatokban bejelentett esetekről, továbbá értékelje a kapott információkat, és szükség esetén nyújtson iránymutatást a tagállamoknak;

xviii. foglalkozzon a Kohéziós Alap és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásai közötti kölcsönhatással, és különösen azokkal a követelményekkel, amelyek megkönnyíthetik az egyik alap felhasználását a másik helyett, valamint működjön együtt a tagállamokkal, illetve mutasson utat a tagállamoknak annak érdekében, hogy az alapokat aszerint válasszák ki, ami a szóban forgó projekt számára a legmegfelelőbb és leghatékonyabb; végezzen aktív keresztellenőrzést az adatbázisok között annak biztosítása érdekében, hogy ne kerüljön sor kettős finanszírozásra;

xix. ösztönözze a tagállamokat, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a helyi és regionális hatóságok szükségleteinek figyelembe vételére, felkérve a tagállamokat arra, hogy egy közös kormányzási megközelítés keretében aktívabban működjenek együtt;

xx. tartsa szem előtt a reziliencia és a helyreállítás célját, különös tekintettel azokra az ágazatokra, amelyek kritikus jelentőséggel bírnak válsághelyzetben, ideértve például az egészségügyi ágazatot és az áruk ágazatát;

xxi. adott esetben használja fel a Számvevőszéknek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel kapcsolatban végzett munkájából származó ajánlásokat és a végrehajtás során szerzett tapasztalatokat a jövőbeli teljesítményalapú uniós eszközök tervezése és végrehajtása során;

xxii. a mérföldkövek és a célértékek értékelése során biztosítsa az összehasonlíthatóságot és arányosságot lehetővé tevő pontosságot, és továbbra is biztosítson egyenlő bánásmódot a tagállamok számára a mérföldkövek és célértékek teljesítésének értékelésekor;

xxiii. proaktívabban tegye közzé a dokumentumokhoz való hozzáférés iránti kérelmek kezelésével kapcsolatos dokumentumokat és statisztikákat, mivel ezek az információk segítenék annak értékelését, hogy az intézmények mennyire proaktívan járnak el a dokumentumokhoz való hozzáférés terén; rámutat, hogy a dokumentumhoz való hozzáférés iránti kérelmet haladéktalanul el kell bírálni.